

ADVOKATUDDANNELSEN

Regelsamling God Advokatskik I og II

(opdateret 5. september 2025)

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

Lovbekendtgørelse 2024-11-05 nr. 1160

Retsplejeloven

Lovteksten er konsolideret af Karnov den **2025-01-01**, som er ikrafttrædelsesdato for den seneste ændring.

som ændret ved L 2024-12-10 nr. 1464, L 2024-12-10 nr. 1465, L 2024-12-30 nr. 1666, L 2024-12-30 nr. 1674 og L 2024-12-30 nr. 1687

Fremtidige lovændringer: L 2006-06-08 nr. 538, L 2009-06-12 nr. 505, L 2013-12-26 nr. 1621 og L 2024-12-10 nr. 1446

Første bog. Domsmagten m.m.

SYVENDE AFSNIT. ADVOKATER

Kap. 12. Beskikkelse som advokat. Udøvelse af advokatvirksomhed

§ 119

Advokater beskikkes af justitsministeren.

Stk. 2. Ret til at få beskikkelse som advokat har enhver, der

- 1) er myndig og ikke er under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7,
- 2) ikke er under rekonstruktionsbehandling eller konkurs,
- 3) har bestået dansk juridisk bachelor- og kandidateksamen, jf. dog § 135 a,
- 4) i mindst 3 år har været i praktisk juridisk virksomhed, jf. stk. 3 og 4, og
- 5) har gennemført en teoretisk grunduddannelse og bestået en eksamen i forhold af særlig betydning for advokaterhvervet samt bestået en praktisk prøve i retssagsbehandling.

Stk. 3. Den i stk. 2, nr. 4, nævnte virksomhed består i deltagelse i almindelig advokatvirksomhed, herunder opnåelse af kendskab til behandlingen af retssager, som autoriseret fuldmægtig hos en advokat, der udøver

advokatvirksomhed, eller i arbejde i en juridisk stilling ved domstolene, anklagemyndigheden eller politiet, hvori behandling af retssager indgår som en væsentlig del.

Stk. 4. Justitsministeren kan træffe afgørelse eller fastsætte regler om, at virksomhed i andre juridiske stillinger end dem, der er nævnt i stk. 3, helt eller delvis kan medregnes i den tid, der er nævnt i stk. 2, nr. 4.

Stk. 5. Justitsministeren fastsætter regler om den teoretiske grunduddannelse, eksamen og praktiske prøve i retssagsbehandling, herunder om indhold, tilrettelæggelse og betaling herfor. Justitsministeren kan i særlige tilfælde fritage for kravet om gennemførelse af den teoretiske grunduddannelse, kravet om eksamen og kravet om den praktiske prøve i retssagsbehandling. Advokatsamfundet forestår den teoretiske grunduddannelse, eksamen og den praktiske prøve i retssagsbehandling. Retten vurderer, om en retssag er egnet til at udgøre den praktiske prøve i retssagsbehandling.

§ 120

Personer, der ikke har fået beskikkelse som advokat, og personer, der er udelukket fra at udøve advokatvirksomhed, eller hvis ret hertil er ophørt i medfør af denne lov, må ikke betegne sig som advokat eller benytte en anden betegnelse, der er egnet til forveksling hermed. En advokat, der har deponeret sin beskikkelse i Justitsministeriet, må ikke betegne sig som advokat i forbindelse med forretningsforhold.

Stk. 2. Overtrædelse af bestemmelserne i stk. 1 straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

§ 121

Beskikkelse kan nægtes den, der er dømt for strafbart forhold, såfremt forholdet begrundet en nærliggende fare for misbrug af adgangen til at udøve advokatvirksomhed eller gør den pågældende uværdig til den agtelse og tillid, der må kræves til udøvelse af advokatvirksomhed. Straffelovens § 78, stk. 3, gælder tilsvarende.

Stk. 2. Beskikkelse kan endvidere nægtes den, der i stilling eller erhverv har udvist en sådan adfærd, at der er grund til at antage, at den pågældende ikke vil udøve advokatvirksomhed på forsvarlig måde.

Stk. 3. Beskikkelse kan endvidere nægtes den, der har betydelig forfalden gæld til det offentlige, hvorved forstås beløb i størrelsesordenen 50.000 kr. eller derover.

Stk. 4. Afslår justitsministeren i medfør af stk. 2 og 3 at meddele en person advokatbeskikkelse, kan den pågældende forlange spørgsmålet indbragt for retten. Sagen anlægges af justitsministeren i den borgerlige retsplejes former. Godkender retten justitsministerens afgørelse, kan spørgsmålet først på ny indbringes for retten efter 2 års forløb.

§ 122

Udøvelse af advokatvirksomhed kan ikke forenes med en juridisk stilling ved domstolene, anklagemyndigheden eller politiet, jf. dog bestemmelsen i § 106.

Stk. 2. Udøvelse af advokatvirksomhed kan i øvrigt ikke forenes med nogen stilling i det offentlige tjeneste, medmindre justitsministeren i særlige tilfælde gør undtagelse herfra. Ved afgørelser om dispensation skal der navnlig lægges vægt på, at en advokat skal være uafhængig af det offentlige, således at der ikke kan opstå interessekonflikter mellem en offentlig ansættelse og den pågældendes udøvelse af advokatvirksomhed.

Stk. 3. Justitsministeren kan tillade, at en advokat, der efter stk. 1 eller stk. 2 ikke kan udøve advokatvirksomhed, udfører en retssag.

§ 123

En advokat skal i mindst 1 år enten have været i virksomhed som autoriseret fuldmægtig hos en advokat, der udøver advokatvirksomhed, eller som advokat have været ansat hos en anden advokat, der udøver advokatvirksomhed, for at kunne udøve advokatvirksomhed i fællesskab med en anden advokat, udøve enkeltmandsvirksomhed som advokat eller eje aktier eller anparter i et advokatselskab.

Stk. 2. Justitsministeren kan i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelsen i stk. 1.

§ 124

Advokatvirksomhed må udøves i enkeltmandsvirksomhed eller i et fællesskab af advokater kun udøves af et advokatselskab, der drives i aktie-, anparts- eller kommanditaktieselskabsform (partnerselskabsform).

Stk. 2. Et advokatselskab må alene have til formål at drive advokatvirksomhed. Et advokatselskab, der alene ejes af advokater, og hvis eneste formål og aktivitet er at eje aktier eller anparter i et andet advokatselskab, kan dog eje aktier eller anparter i et advokatselskab.

Stk. 3. Uanset stk. 1 og 2 må foreninger, interesseorganisationer og lign. som mandatar udføre retssager for deres medlemmer inden for foreningens interesseområde.

§ 124 a

Et advokatselskab er pligtigt og eneberettiget til i navnet at benytte ordene advokataktieselskab, advokatanpartsselskab, advokatkommanditaktieselskab, advokatpartnerselskab eller deraf dannede forkortelser. Et advokatselskab, der er stiftet som et europæisk aktieselskab (SE-selskab), må i navnet endvidere benytte ordene europæisk advokataktieselskab, SE-advokataktieselskab eller SE-advokatselskab.

§ 124 b

En advokat, der udøver virksomhed i et advokatselskab, eller en anden ansat i selskabet, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter heri, hæfter personligt sammen med selskabet for ethvert krav, der er opstået som følge af vedkommendes bistand til en klient.

§ 124 c

Aktier eller anparter i et advokatselskab må, jf. dog § 124 f, kun ejes af

- 1) advokater, der aktivt driver advokatvirksomhed i selskabet, dets moderselskab eller dets datterselskab,
- 2) andre ansatte i selskabet eller
- 3) et andet advokatselskab.

Stk. 2. De personer, der er nævnt i stk. 1, nr. 2, må alene tilsammen eje under en tiendedel af aktierne eller anparterne i selskabet og må alene tilsammen have under en tiendedel af stemmerne i selskabet. Det er ikke tilladt i selskabets vedtægter eller ved aktionæroverenskomst at fastsætte bestemmelser, der begrænser selskabslovens bestemmelser om indløsning af aktier.

§ 124 d

De personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, skal bestå en prøve i de regler, der er af særlig betydning for advokaterhvervet. Justitsministeren fastsætter nærmere regler herom. Advokatsamfundet forestår afholdelsen af prøven.

Stk. 2. Klager over de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, kan indbringes for Advokatnævnet i overensstemmelse med reglerne i kapitel 15 a og 15 b.

§ 124 e

Bestyrelsesmedlemmer i et advokatselskab, bortset fra medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer eller bestyrelsesmedlemmer, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i advokatselskabet, skal aktivt drive advokatvirksomhed i selskabet eller i dets moderselskab eller dets datterselskab.

Stk. 2. Medlemmer af direktionen i et advokatselskab, bortset fra medlemmer af direktionen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i advokatselskabet, skal aktivt drive advokatvirksomhed i selskabet.

Stk. 3. Flertallet af bestyrelsesmedlemmerne i et advokatselskab skal dog til enhver tid udgøres af advokater, der aktivt driver advokatvirksomhed i selskabet eller i dets moderselskab eller dets datterselskab. Det samme gælder for medlemmerne af direktionen i et advokatanpartsselskab, hvis anpartsselskabets ledelse kun består af en direktion.

Stk. 4. Det er en betingelse for, at personer, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, kan deltage som medlemmer af advokatselskabets bestyrelse eller direktion, at de forinden har bestået den prøve, som er nævnt i § 124 d, stk. 1.

Stk. 5. De krav til sammensætningen af et advokatselskabs bestyrelse eller direktion, der er nævnt i stk. 1-4, finder ikke anvendelse på advokatselskaber omfattet af § 124, stk. 2, 2. pkt.

§ 124 f

Justitsministeren fastsætter nærmere regler om udøvelse af advokatvirksomhed i selskabsform, herunder regler om omdannelse af et advokatselskab til andet formål og regler om afhændelse af aktier og anparter.

§ 124 g

Medmindre højere straffer forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der overtræder § 124, § 124 a, § 124 c og § 124 e, stk. 1-4.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes i medfør af § 124 d og § 124 f, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelserne i forskrifterne.

§ 125

En advokat er kun i de tilfælde, hvor loven indeholder særlige bestemmelser derom, forpligtet til at påtage sig udførelsen af en retssag.

§ 126

En advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik. Advokaten skal herunder udføre sit hverv grundigt, samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med, hvad berettigede hensyn til klienternes tarv tilsiger. Sagerne skal fremmes med fornøden hurtighed.

Stk. 2. En advokat må ikke kræve højere vederlag for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt.

Stk. 3. En advokat skal medvirke til, at en fuldmægtig, der er autoriseret hos advokaten, kan deltage i den teoretiske grunduddannelse, eksamen og praktiske prøve i retssagsbehandling, jf. § 119, stk. 2, nr. 5. Advokaten skal afholde udgifterne til den teoretiske grunduddannelse, eksamen og praktiske prøve i retssagsbehandling.

Stk. 4. En advokat må ikke uden for sin advokatvirksomhed i forretningsforhold eller i andre forhold af økonomisk art udvise en adfærd, der er uværdig for en advokat.

Stk. 5. Enhver advokat og advokatfuldmægtig skal løbende deltage i efteruddannelse af betydning for advokaterhvervet. En advokat skal afholde udgifterne hertil for en fuldmægtig, der er autoriseret hos advokaten. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 6. Advokater, der fungerer som forsvarsadvokater i en straffesag, må ikke give gaver til deres klienter i sagen eller disses nærtstående.

§ 127

Advokatsamfundet udarbejder regler om advokaters pligter med hensyn til behandlingen af betroede midler, sikkerhed mod økonomisk ansvar, som kan pådrages under udøvelse af advokatvirksomhed, og meddelelse af alle fornødne regnskabsmæssige og økonomiske oplysninger til Advokatsamfundet samt regler om iværksættelse af de fornødne kontrolforanstaltninger. Reglerne skal godkendes af justitsministeren.

§ 127 a

§§ 125-127 gælder også for fællesskaber af advokater og advokatselskaber.

Stk. 2. § 126, stk. 1, 2 og 4, samt § 127 gælder også for de ansatte i et advokatselskab, som ejer aktier eller anparter i advokatselskabet, jf. § 124 c, stk. 1, nr. 2.

§ 128

(Ophævet).

§ 129

Straffelovens §§ 144, 150-152 og 155-157 finder tilsvarende anvendelse på advokater samt deres autoriserede fuldmægtige, partnere, personale og andre, som i øvrigt beskæftiges i advokatvirksomheden.

§ 130

Med henblik på opfyldelsen eller anvendelsen af Det Europæiske Fællesskabs vedtagelser kan justitsministeren fastsætte regler om beskikkelse som advokat og udøvelse af advokatvirksomhed, herunder om etablering og virksomhed i advokatfællesskaber, for advokater, der har opnået beskikkelse i en af Den Europæiske Unions medlemsstater eller i et land, hvormed Fællesskabet har indgået aftale. Justitsministeren kan fastsætte regler om sagsbehandling i sager om advokatvirksomhed med henblik på opfyldelsen af Det Europæiske Fællesskabs vedtagelser.

Stk. 2. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om brug af advokattitler, som er omfattet af Det Europæiske Fællesskabs vedtagelser, og om straf af bøde for overtrædelse af disse regler.

§ 130 a

Træder i kraft: Ikke fastsat

Kap. 13. Advokaternes møderet for domstolene. Autoriserede advokatfuldmægtige

§ 131

Advokater er eneberettigede til at udføre retssager for andre, jf. dog §§ 136, 260 og 730. En bemyndigelse til at gøre en fordring eller anden rettighed gældende i eget navn giver ikke den, hvem bemyndigelsen er givet, ret til selv at møde i sagen, medmindre den pågældende er berettiget hertil efter reglerne i §§ 132-136.

§ 132

Enhver advokat har møderet for byret, for Sø- og Handelsretten i sager omfattet af § 15, stk. 2, nr. 3, og for Den Særlige Klageret.

§ 133

En advokat har møderet for landsret og i alle sager for Sø- og Handelsretten, når advokaten har bestået en prøve i procedure.

Stk. 2. Prøven kan foruden af advokater aflægges af autoriserede advokatfuldmægtige, der i medfør af § 136, stk. 4, kan give møde for landsretten.

Stk. 3. Prøven består i, at den pågældende udfører to retssager, der afsluttes med mundtlig hovedforhandling.

Stk. 4. Den ene retssag kan være en byretssag, herunder den praktiske prøve, der er omhandlet i § 119, stk. 2, nr. 5, eller en sag for Arbejdsretten. Byretssagen, herunder den praktiske prøve, der er omhandlet i § 119, stk. 1, nr. 5, skal være en sag med kollegial behandling eller en sag, hvor der medvirker sagkyndige dommere. Sagen for Arbejdsretten skal indeholde en hovedforhandling. Den anden retssag skal aflægges for en af landsretterne, for Grønlands Landsret som kollegial ret eller for Sø- og Handelsretten. En sag kan kun danne grundlag for prøven, hvis vedkommende ret finder sagen egnet hertil.

Stk. 5. Prøven er bestået, når de retter, hvor sagerne er udført, finder udførelsen tilfredsstillende. Vedkommende landsret, Grønlands Landsret som kollegial ret eller Sø- og Handelsretten kan dog, hvis sagen er udført for landsretten eller Sø- og Handelsretten, ud fra den første sags karakter og udførelsen heraf erklære prøven for bestået alene på grundlag af denne sag. Den anden sag skal udføres senest 5 år efter udførelsen af den første sag, medmindre den ret, hvor den anden sag udføres, meddeler undtagelse herfra.

Stk. 6. Der er ikke adgang til at indstille sig til prøven mere end to gange.

§ 134

En advokat har møderet for Højesteret, når den pågældende har indgivet anmeldelse til Højesterets justitskontor vedlagt en erklæring fra Advokatrådet om, at advokaten i mindst 5 år har været i virksomhed som advokat med møderet for landsret, og en erklæring fra vedkommende landsret, herunder Grønlands Landsret, om, at advokaten er øvet i procedure.

Stk. 2. Er en advokats udførelse af en sag for Højesteret uforsvarlig, kan Højesteret give advokaten en tilkendegivelse herom. Findes advokatens procedure for Højesteret fortsat uforsvarlig, kan retten ved beslutning fratage advokaten møderetten. Møderetten kan generhverves ved rettens beslutning herom.

§ 135

Enhver advokat kan have en eller to autoriserede fuldmægtige, der skal have bestået dansk juridisk bachelor- og kandidateksamen, jf. dog § 135 a, stk. 1.

Stk. 2. Autorisationen meddeles af præsidenten i den byretskreds, hvor vedkommende advokat har kontor. Bestemmelsen i § 121 gælder tilsvarende.

§ 135 a

Justitsministeren kan for personer, der i en af Den Europæiske Unions medlemsstater eller i et land, hvormed Fællesskabet har indgået aftale, har bestået en juridisk kandidateksamen, der i niveau svarer til den danske

juridiske bachelor- og kandidateksamen, fastsætte en prøvetid som betingelse for ansøgerens autorisation som advokatfuldmægtig med henblik på at sikre, at ansøgeren har det fornødne kendskab til dansk procesret samt behersker det danske sprog på et sådant niveau, at ansøgeren kan gennemføre en hovedforhandling på forsvarlig vis. Det samme gælder for personer, der i en af Den Europæiske Unions medlemsstater eller i et land, hvormed Fællesskabet har indgået aftale, har bestået en juridisk bacheloreksamen og i Danmark har bestået en juridisk kandidateksamen. 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse for personer, der har bestået en juridisk bachelor- eller kandidateksamen i Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland efter den 31. januar 2020, når uddannelsen er påbegyndt senest denne dato.

Stk. 2. Justitsministeren kan i øvrigt, i det omfang det er nødvendigt til opfyldelse af Danmarks EU-retlige forpligtelser, fritage fra kravet om, at ansøgeren skal have bestået en dansk juridisk bachelor- eller kandidateksamen, herunder fastsætte en prøvetid som betingelse herfor.

§ 136

Under retssager kan en advokat kun give møde ved en anden, såfremt denne er advokat og berettiget til at give møde for vedkommende ret eller dette følger af stk. 2-8.

Stk. 2. Uden for mundtlig forhandling i retssager kan en advokat give møde for enhver ret ved sin autoriserede fuldmægtig eller en anden advokat.

Stk. 3. Ved mundtlig forhandling for byret og for Sø- og Handelsretten i sager omfattet af § 15, stk. 2, nr. 3, kan en advokat give møde ved sin autoriserede fuldmægtig.

Stk. 4. Ved mundtlig forhandling for landsretten og i alle sager for Sø- og Handelsretten kan en advokat med møderet for landsret give møde ved sin autoriserede fuldmægtig, såfremt der fremlægges dokumentation for, at den pågældende er advokat eller i mindst 2 år har været i en virksomhed, som er nævnt i § 119, stk. 3. Fuldmægtigens adgang til at procedere for landsretten gælder dog kun for et tidsrum af 2 år fra den første procedure. Når det findes rimeligt, kan den landsret, i hvis kreds fuldmægtigen er autoriseret, forlænge dette tidsrum.

Stk. 5. Oplysning om adgangen til at procedere efter stk. 4 og om forlængelse heraf påtegnes fuldmægtigens autorisation af landsrettens præsident. En ny autorisation skal indeholde oplysning om procedureadgangen og en eventuel forlængelse heraf.

Stk. 6. En advokat kan under mundtlig forhandling ved alle retter ved enhver uberygtet person fremsætte og begrunde begæring om sagens udsættelse på grund af forhold, hvorved advokaten selv hindres i at give møde.

Stk. 7. Uden for mundtlig forhandling i retssager kan en advokat endvidere give møde ved enhver uberygtet person, der er fyldt 18 år, med angivelse af lovligt forfald. Retten og modparten kan kræve bevis for det lovlige forfald.

Stk. 8. Under fogedforretninger kan advokater give møde ved enhver uberygtet person, der er fyldt 18 år, medmindre der i mødet skal foregå forhandling om en tvist eller fogedretten i øvrigt finder sådant møde uhensigtsmæssigt.

Kap. 14. Ophør af retten til at udøve advokatvirksomhed

§ 137

Retten til at udøve advokatvirksomhed bortfalder, såfremt vedkommende ikke længere opfylder betingelserne i § 119, stk. 2, nr. 1 og 2.

§ 138

Retten til at udøve advokatvirksomhed kan efter reglerne i straffelovens § 79 frakendes under en straffesag, såfremt forholdet begrundet en nærliggende fare for misbrug af stillingen eller gør den pågældende uværdig til den agtelse og tillid, der må kræves til udøvelse af advokatvirksomhed.

§ 139

Retten til at udøve advokatvirksomhed kan frakendes ved dom, såfremt det på grund af advokatens sindssygdом skønnes uforsvarligt, at vedkommende fortsat udøver advokatvirksomhed. Retten til at udøve advokatvirksomhed kan endvidere frakendes ved dom på tid fra 1 til 5 år eller indtil videre, såfremt advokaten har betydelig forfalden gæld til det offentlige, hvorved forstås beløb i størrelsesordenen 100.000 kr. og derover. Sagen anlægges af justitsministeren i den borgerlige retsplejes former.

Stk. 2. Skønnes det på grund af advokatens sindssygdом nødvendigt for at afværge formuetab for klienter, kan retten under sagen ved kendelse efter påstand fra justitsministeren udelukke den pågældende fra at drive advokatvirksomhed, indtil sagen er endeligt afgjort.

Stk. 3. Er grunden til frakendelse efter stk. 1 ikke længere til stede, tilbagegiver justitsministeren vedkommende retten til at drive advokatvirksomhed, såfremt den pågældende i øvrigt opfylder betingelserne for at udøve advokatvirksomhed. Afslår justitsministeren en anmodning herom, kan den pågældende forlange spørgsmålet indbragt for retten. En sådan begæring kan kun fremsættes med 1 års mellemrum. Bestemmelsen i stk. 1, 3. pkt., gælder tilsvarende.

§ 139 a

Justitsministeriet kan offentliggøre oplysninger om de i § 138 og § 139, stk. 1 og 2, nævnte domme og kendelser, hvorved der er sket frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed.

§ 140

Den, der under en retssag ved kendelse er udelukket fra at drive advokatvirksomhed, indtil sagen er endeligt afgjort, samt den, hvis ret hertil er bortfaldet eller frakendt i medfør af denne lov, skal tilbagelevere sin beskikkelse som advokat til Justitsministeriet.

Stk. 2. Når den pågældende på ny er berettiget til at udøve advokatvirksomhed, skal advokatbeskikkelsen udleveres efter begæring.

Stk. 3. Er retten til at udøve advokatvirksomhed faldet bort som følge af konkurs efter bestemmelsen i § 137, kan justitsministeren efter, at konkursboet er sluttet, afslå at udlevere beskikkelsen, såfremt der fortsat består anmeldte krav, som kan gøres gældende imod den pågældende.

§ 141

En advokat kan deponere sin beskikkelse i Justitsministeriet. Beskikkelsen kan kun udleveres på ny, såfremt advokaten opfylder betingelserne i §§ 119 og 121.

§ 142

De regler, der er fastsat i medfør af § 127 om behandlingen af betroede midler, gælder for personer,

- 1) hvis ret til at udøve advokatvirksomhed er ophørt i medfør af §§ 137-139,
- 2) der har deponeret sin beskikkelse i Justitsministeriet i medfør af § 141, eller
- 3) der er frakendt retten til at udøve advokatvirksomhed i medfør af § 147 c, stk. 5 eller 8.

Stk. 2. Advokatrådet fører tilsyn med, at de personer, der er nævnt i stk. 1, overholder reglerne, som er fastsat i medfør af § 127.

Stk. 3. Reglerne gælder, indtil Advokatrådet bestemmer, at de skal ophøre hermed, dog højst i 12 måneder fra tidspunktet, hvor Advokatrådet er blevet bekendt med det forhold, som begrundet tilsynet efter stk. 2. Advokatrådet kan underrette den pågældendes klienter om det forhold, som begrundet tilsynet efter stk. 2 og om betydningen heraf.

Stk. 4. Stk. 2 og 3 finder tilsvarende anvendelse for et advokatselskab, jf. § 124, eller et fællesskab af advokater, der omdannes eller ændrer formål.

Stk. 5. De personer og selskaber, der er nævnt i stk. 1 og 4, kan indklages til Advokatnævnet for overtrædelse af de regler, som er fastsat i medfør af § 127, jf. stk. 1. For sagens behandling i Advokatnævnet finder reglerne i kapitel 15 b tilsvarende anvendelse.

Kap. 15. Advokatsamfundet og Advokatnævnet

§ 143

Det Danske Advokatsamfund udgøres af alle danske advokater.

Stk. 2. Advokatrådet, der er Advokatsamfundets bestyrelse, fører tilsyn med advokaterne og deres autoriserede fuldmægtige. Finder rådet, at en advokat ikke har handlet i overensstemmelse med de pligter, stillingen medfører, kan det indklage den pågældende for Advokatnævnet. 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse for så vidt angår advokatselskaber, jf. § 124, og fællesskaber af advokater.

Stk. 3. Advokatrådet kan kræve alle oplysninger af advokater og deres autoriserede fuldmægtige, herunder arbejdspapirer, korrespondance og andre dokumenter, der skønnes at være nødvendige for rådets tilsyn af, om der er sket eller vil ske en overtrædelse af bestemmelserne i denne lov eller bestemmelser fastsat i medfør af denne lov. 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse, for så vidt angår advokatselskaber, jf. § 124, og fællesskaber af advokater. Kapitel 4 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligt gælder for Advokatrådets varetagelse af opgaver efter 1. og 2. pkt.

Stk. 4. Advokater og deres autoriserede fuldmægtige må ikke foretage eller medvirke til handlinger eller undladelser, som lægger hindringer i vejen for Advokatrådets tilsyn, eller hvis formål er at unddrage sig tilsynet.

Stk. 5. Advokatrådet skal årligt udarbejde en samlet plan for sin tilsynsvirksomhed. Rådet afgiver årligt en rapport over det udførte tilsyn til justitsministeren. Rapporten offentliggøres.

Stk. 6. Rådet skal til brug for udførelsen af sit tilsyn udfærdige arbejdsprogrammer, der på en detaljeret måde angiver, hvordan udførelsen af tilsynet skal foretages.

Stk. 7. Vurderer Advokatrådet, at der er en begrundet risiko for, at en advokat, en advokats autoriserede fuldmægtige, et fællesskab af advokater eller et advokatselskab, jf. § 124, vil overtræde en pligt, der følger af denne lov, skal rådet iværksætte passende tilsynsforanstaltninger. Dette gælder tilsvarende, hvis der er en begrundet mistanke om, at en advokat, en advokats autoriserede fuldmægtige, et fællesskab af advokater eller et advokatselskab, jf. § 124, har overtrådt en pligt, der følger af denne lov.

Stk. 8. Advokatrådet kan træffe bestemmelse om, at en advokat eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, skal indkaldes til en kollegial samtale med mindst to af Advokatrådets kontaktpersoner fra en anden retskreds end den, hvor advokaten har sin

virksomhed, hvis det må antages, at advokaten eller den ovennævnte person har tilsidesat de pligter, som stillingen medfører. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om kontaktpersonernes afholdelse af kollegiale samtaler.

Stk. 9. Advokatsamfundet opdeles i et antal advokatkredse. Advokatrådet udpeger et antal kontaktpersoner, som bistår Advokatrådet.

Stk. 10. Advokatsamfundet fastsætter regler om sin organisation og virksomhed i en vedtægt, der skal godkendes af justitsministeren.

§ 143 a

Advokatrådet kan i forbindelse med udøvelsen af sit tilsyn med advokater indhente og modtage oplysninger om specifikke advokater fra

- 1) domstolene om en advokats anmodning om salær i en sag, hvor den pågældende er beskikket af retten, eller om en advokats adfærd i forbindelse med behandling af en sag for retten,
- 2) politiet om en aktuel strafferetlig efterforskning mod en sigtet advokat, når den pågældende er eller har været sigtet i sagen, medmindre den pågældende advokat ikke er underrettet om efterforskningen,
- 3) anklagemyndigheden om en verserende eller afsluttet straffesag mod en advokat, når den pågældende er eller har været sigtet i sagen, medmindre den pågældende advokat ikke er underrettet om efterforskningen,
- 4) skattemyndighederne om specificerede skatteoplysninger vedrørende en advokat og oplysninger om ansøgninger om omkostningsgodtgørelse til bistand fra en advokat og
- 5) Direktoratet for Kriminalforsorgen om en advokats adfærd under den pågældendes udøvelse af hvervet som advokat i en af kriminalforsorgens institutioner.

Stk. 2. Offentlige myndigheder kan videregive bestemte oplysninger til Advokatrådet, hvis myndigheden vurderer, at oplysningerne er relevante for rådets tilsyn med advokater.

Stk. 3. Følgende offentlige myndigheder skal videregive bestemte oplysninger til Advokatrådet om en advokat, som myndigheden er kommet i besiddelse af som led i løsningen af sine opgaver:

- 1) Domstolene, når der mod en advokat indgives konkursbegæring, begæring om rekonstruktion, fogedretsbegæring af betydning for advokatens erhverv, begæring om konkurskarantæne eller tvangsauktionsbegæring.
- 2) Direktoratet for Kriminalforsorgen, når en af kriminalforsorgens institutioner foretager politianmeldelse af en advokat for forseelser begået i forbindelse med udførelsen af hvervet som advokat. Videregivelsen af oplysninger efter 1. pkt. kan dog undtages, hvis udleveringen af oplysninger vil kunne kompromittere en eventuel efterforskning mod den pågældende advokat.
- 3) Anklagemyndigheden, når der rejses tiltale og når der afsiges dom i en straffesag mod en advokat med påstand om hel eller delvis frakendelse af retten til at drive advokatvirksomhed, jf. § 138, eller en straffesag med tilknytning til den pågældendes udøvelse af hvervet som advokat.

Stk. 4. Stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse for oplysninger om autoriserede fuldmægtige, fællesskaber af advokater, advokatselskaber, jf. § 124, og personer omfattet af § 124 c, stk. 1, nr. 2.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om Advokatrådets muligheder for at indhente eller modtage oplysninger fra offentlige myndigheder.

§ 143 b

Straffelovens §§ 152 og 152 c-152 f finder tilsvarende anvendelse for Advokatrådets medlemmer, medlemmer af Advokatrådets udvalg, Advokatsamfundets ansatte og Advokatrådets kontaktpersoner, for så vidt angår oplysninger, som de får kendskab til gennem tilsynsvirksomheden. Det samme gælder for personer, der udfører serviceopgaver for de organisationer, der er nævnt i 1. pkt.

Stk. 2. Fortrolige oplysninger, som Advokatrådets medlemmer, medlemmer af Advokatrådets udvalg, Advokatsamfundets ansatte eller Advokatrådets kontaktpersoner modtager i henhold til dette kapitel, må kun anvendes i forbindelse med tilsynshvervet.

Stk. 3. Advokatrådets medlemmer, medlemmer af Advokatrådets udvalg, Advokatsamfundets ansatte og Advokatrådets kontaktpersoner kan udelukkende videregive oplysninger til Advokatnævnet til varetagelsen af dets opgaver efter denne lov og til relevante offentlige myndigheder, herunder anklagemyndigheden, politiet og justitsministeren, til varetagelse af deres opgaver efter deres lovgivning.

§ 144

Advokatsamfundet opretter et Advokatnævn. Advokatnævnet består af en formand og 2 næstformænd, der alle skal være dommere, samt af 18 andre medlemmer. Formanden og næstformændene udpeges af Højesterets præsident. Af de øvrige medlemmer vælges 9 af Advokatsamfundet blandt advokater, der ikke er medlemmer af Advokatrådet, og 9, der ikke må være advokater, udpeges af justitsministeren.

Justitsministerens udpegning af medlemmer og stedfortrædere herfor sker efter indstilling fra sådanne myndigheder, organisationer og lign., således at det sikres, at der til nævnet udpeges medlemmer og stedfortrædere herfor, der har kendskab til både private klienters, erhvervsklienters og offentlige klienters interesser. Medlemmer og stedfortrædere herfor udpeges for en periode af 4 år og har ret til at blive genudpeget for en periode på yderligere 2 år. Der er herefter ikke mulighed for genudpegning.

Stk. 2. Ved nævnets behandling af en sag skal deltage et eller flere medlemmer af formandskabet, et eller flere af de medlemmer, der er udpeget af justitsministeren, og et antal advokater, der svarer til antallet af de medlemmer, der er udpeget af justitsministeren.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om Advokatnævnets virksomhed, herunder om nævnets virksomhed i afdelinger. Justitsministeren kan desuden fastsætte regler om betaling og opkrævning af gebyr for indgivelse af klage til Advokatnævnet. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om betaling af udgifter til honorarer m.v. til advokater, der udpeges som anklager, forsvarer eller til at varetage klagerens interesser i disciplinærsager.

§ 144 a

Advokatrådet opretter en ordning, hvor personer kan indberette overtrædelser eller potentielle overtrædelser af de regler, der regulerer advokathvervet. Indberetninger til ordningen skal kunne foretages anonymt.

Stk. 2. Advokatsamfundets ansatte og medlemmer af Advokatrådet må ikke videregive oplysninger om en person, når vedkommende i medfør af stk. 1 har indberettet en virksomhed eller en person til rådet for overtrædelse eller potentiel overtrædelse af de regler, der regulerer advokathvervet. Straffelovens §§ 152 og 152 c-152 f finder i den forbindelse tilsvarende anvendelse på de personer, der er omtalt i 1. pkt.

§ 145

(Ophævet).

§ 145 a

Advokatnævnet afgiver en årlig beretning om sin virksomhed til justitsministeren. Beretningen offentliggøres.

Kap. 15 a. Salærklager

§ 146

Klager over vederlag, som en advokat, et fællesskab af advokater, et advokatselskab eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, har forlangt for sit arbejde, kan af den, som har retlig interesse heri, indbringes for Advokatnævnet. Nævnet kan godkende vederlagets størrelse eller bestemme, at vederlaget skal nedsættes eller bortfalde.

Stk. 2. Klager skal indgives inden 1 år efter, at klageren er blevet bekendt med kravet om vederlag. Fristen regnes fra den endelige afregning af den pågældende sag. Advokatnævnet kan behandle en klage, der er indgivet senere, når fristoverskridelsen er rimeligt begrundet.

Stk. 3. Advokatnævnet kan af egen drift eller på begæring beslutte at genoptage behandlingen af en klage, hvis særlige grunde taler herfor, herunder særlig hvis der fremkommer nye, væsentlige oplysninger, der forventes at kunne føre til et andet resultat.

Stk. 4. En begæring om genoptagelse af en klage skal indgives, inden 1 år efter at parten er blevet meddelt nævnets afgørelse. Nævnet kan behandle en begæring om genoptagelse, der er indgivet senere, når fristoverskridelsen er rimeligt begrundet.

Stk. 5. Advokatnævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 147

(Ophævet).

§ 147 a

Så længe en sag behandles af Advokatnævnet, kan klagesagens parter ikke anlægge sag ved domstolene om de spørgsmål, der er omfattet af klagen. Når Advokatnævnet har truffet afgørelse, kan hver af parterne indbringe sagen for domstolene.

Kap. 15 b. Disciplinærsager

§ 147 b

Klager over, at en advokat, et fællesskab af advokater, et advokatselskab eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, har tilsidesat pligter, der følger af denne lov eller af forskrifter fastsat i medfør af denne lov, kan indbringes for Advokatnævnet.

Stk. 2. Klager skal indgives inden 1 år efter, at klageren er blevet bekendt med det forhold, som klagen vedrører. Nævnet kan dog behandle en klage, der er indgivet senere, når fristoverskridelsen findes rimeligt begrundet.

Stk. 3. Advokatnævnet kan afvise at behandle klager fra personer, der ikke har retlig interesse i det forhold, klagen angår, samt klager, der på forhånd må skønnes åbenbart grundløse.

Stk. 4. Advokatnævnet kan af egen drift eller på begæring beslutte at genoptage behandlingen af en klage, hvis særlige grunde taler herfor, herunder særlig hvis der fremkommer nye, væsentlige oplysninger, der forventes at kunne føre til et andet resultat.

Stk. 5. En begæring om genoptagelse af en klage skal indgives, inden 1 år efter at parten er blevet meddelt nævnets afgørelse. Nævnet kan behandle en begæring om genoptagelse, der er indgivet senere, når

fristoverskridelsen er rimeligt begrundet.

Stk. 6. Advokatnævnet kan lade parter og vidner afhøre ved byretten på det sted, hvor de bor.

§ 147 c

Finder Advokatnævnet, at en advokat, et fællesskab af advokater, et advokatselskab eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, har tilsidesat pligter, der følger af denne lov eller forskrifter fastsat i medfør af loven, kan nævnet tildele advokaten, fællesskabet af advokater, advokatselskabet eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, en irettesættelse eller pålægge vedkommende, fællesskabet eller selskabet en bøde på indtil 300.000 kr. Er tilsidesættelsen af pligterne af særlig grov karakter, kan Advokatnævnet forhøje bøden op til 600.000 kr.

Stk. 2. Advokatnævnet kan under anvendelse af tvangsbøder pålægge en advokat, et fællesskab af advokater, et advokatselskab eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, at opfylde en forpligtelse som nævnt i stk. 1. Nævnet kan endvidere, hvis det skønnes fornødent, fratage advokaten eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, en sag og lade en anden af klienten godkendt advokat eller person, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, færdiggøre den.

Stk. 3. Har en advokat gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af sine pligter som advokat, kan Advokatnævnet betinget frakende advokaten retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed. Betinget frakendelse sker, på vilkår af at vedkommende i en prøvetid på op til 5 år regnet fra Advokatnævnets afgørelse ikke tilsidesætter de pligter, stillingen som advokat medfører, under sådanne omstændigheder, at vedkommende efter en samlet bedømmelse skal frakendes retten til at udøve advokatvirksomhed. Forlanger advokaten i medfør af § 147 e afgørelsen indbragt for retten, og stadfæster retten afgørelsen om betinget frakendelse, regnes prøvetiden fra endelig dom. Ved den betingede frakendelse udsættes fastsættelsen af frakendelsestiden. Begår advokaten i prøvetiden et nyt forhold, fastsætter Advokatnævnet en fælles frakendelse for dette forhold og det tidligere påkendte forhold.

Stk. 4. Har en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af de regler, som regulerer advokathvervet, kan Advokatnævnet betinget frakende vedkommende retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab. Betinget frakendelse sker, på vilkår af at vedkommende i en prøvetid på op til 5 år regnet fra Advokatnævnets afgørelse ikke tilsidesætter de regler, som regulerer advokathvervet, under sådanne omstændigheder, at vedkommende efter en samlet bedømmelse skal frakendes retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab. Forlanger vedkommende i medfør af § 147 e afgørelsen indbragt for retten, og stadfæster retten afgørelsen om betinget frakendelse, regnes prøvetiden fra endelig dom. Ved den betingede frakendelse udsættes fastsættelsen af frakendelsestiden. Begår den pågældende i prøvetiden et nyt forhold, fastsætter Advokatnævnet en fælles frakendelse for dette forhold og det tidligere påkendte forhold.

Stk. 5. Advokatnævnet kan under nævnets behandling af en sag efter stk. 8 midlertidigt frakende en advokat retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed, hvis Advokatnævnet skønner, at der er en begrundet mistanke om, at betingelserne for frakendelse, jf. stk. 8, er opfyldt, og hvis der er overhængende fare for, at advokaten under sagens behandling groft eller oftere gentagne vil overtræde sine pligter som advokat. Advokatnævnets afgørelse om midlertidig frakendelse varer, indtil Advokatnævnets afgørelse i sagen efter stk. 8 er endelig, eller indtil retten har truffet afgørelse i medfør af § 147 e, stk. 3.

Stk. 6. Advokatnævnet kan under nævnets behandling af en sag efter stk. 9 midlertidigt frakende en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab, hvis Advokatnævnet skønner, at der er en begrundet mistanke om, at betingelserne for frakendelse, jf. stk. 9, er opfyldt, og hvis der er overhængende fare for, at den pågældende under sagens behandling groft eller oftere gentagent vil overtræde de regler, som regulerer advokathvervet. Advokatnævnets afgørelse om midlertidig frakendelse varer, indtil Advokatnævnets afgørelse i sagen efter stk. 9 er endelig, eller indtil retten har truffet afgørelse i medfør af § 147 e, stk. 3.

Stk. 7. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om Advokatnævnets behandling af sager efter stk. 5 og 6. Justitsministeren vil i den forbindelse kunne fravige forvaltningslovens § 8, stk. 1, og § 21, stk. 1, og det forvaltningsretlige officialprincip.

Stk. 8. Har en advokat gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af sine pligter som advokat, og de udviste forhold giver grund til at antage, at den pågældende ikke for fremtiden vil udøve advokatvirksomhed på forsvarlig måde, kan Advokatnævnet frakende advokaten retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed. Frakendelsen kan ske i et tidsrum fra 6 måneder til 5 år eller indtil videre.

Stk. 9. Har en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af de regler, som regulerer advokaterhvervet, og de udviste forhold giver grund til at antage, at den pågældende ikke for fremtiden vil overholde disse regler, kan Advokatnævnet frakende vedkommende retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab. Frakendelse kan ske i et tidsrum fra 6 måneder til 5 år eller indtil videre.

Stk. 10. Nævnets afgørelser, der ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, skal indeholde oplysning om adgangen til domstolsprøvelse og fristen herfor.

Stk. 11. Advokatnævnet sender meddelelse om en afgørelse til klageren, advokaten, fællesskabet af advokater, advokatselskabet, personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, Advokatrådet og Justitsministeriet. Nævnet kan offentliggøre afgørelsen.

§ 147 d

Advokatnævnets afgørelse efter § 147 c, stk. 1 og 2, kan indbringes for retten af advokaten, fællesskabet af advokater, advokatselskabet eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab. Retten kan stadfæste, ophæve eller ændre afgørelsen.

Stk. 2. Indbringelse skal ske inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Sagsanlæg har opsættende virkning for så vidt angår afgørelser, der er truffet i medfør af § 147 c, stk. 1.

Stk. 3. Afgørelsen indbringes ved, at advokaten, fællesskabet af advokater, advokatselskabet eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, anlægger sag mod Advokatnævnet i den borgerlige retsplejes former. Sagen anlægges ved den ret, i hvis kreds advokaten, fællesskabet af advokater eller advokatselskabet har kontor.

§ 147 e

Advokaten eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, kan forlange en afgørelse efter § 147 c, stk. 3, 4, 8 eller 9, indbragt for retten. Retten kan stadfæste, ophæve eller ændre afgørelsen.

Stk. 2. Anmodning om sagsanlæg skal fremsættes over for justitsministeren inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Justitsministeren anlægger herefter sag i den borgerlige retsplejes former mod advokaten eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab.

Stk. 3. Retten bestemmer på et forberedende retsmøde ved kendelse, om anmodning om sagsanlæg vedrørende en afgørelse truffet efter § 147 c, stk. 8 eller 9, har opsættende virkning. Retten kan bestemme, om kære af kendelsen har opsættende virkning. Det forberedende retsmøde afholdes inden 4 uger efter sagens anlæg. Retten bestemmer ved dommen, hvis retten helt eller delvis stadfæster Advokatnævnets afgørelse, om anke har opsættende virkning.

§ 147 f

Advokatnævnet kan til enhver tid ophæve en frakendelse efter § 147 c, stk. 3, 4, 8 og 9.

Stk. 2. Er frakendelsen sket indtil videre, og afslår Advokatnævnet en ansøgning om ophævelse af frakendelsen, kan den pågældende forlange spørgsmålet indbragt for retten, såfremt der er forløbet 5 år efter frakendelsen. Sagen anlægges af justitsministeren i den borgerlige retsplejes former. Godkender retten Advokatnævnets afgørelse, kan spørgsmålet først på ny indbringes for retten efter 2 års forløb.

§ 147 g

Advokaten eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, kan forlange en afgørelse efter § 147 c, stk. 5 eller 6, indbragt for retten. Retten kan stadfæste, ophæve eller ændre afgørelsen.

Stk. 2. Anmodning om sagsanlæg skal fremsættes over for justitsministeren, inden 14 dage efter at afgørelsen er meddelt den pågældende. Justitsministeren anlægger herefter uden ugrundet ophold sag i den borgerlige retsplejes former mod advokaten eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab. Retten træffer afgørelse inden for 4 uger efter sagens anlæg.

Stk. 3. Anmodning om sagsanlæg har ikke opsættende virkning, medmindre retten undtagelsesvis beslutter dette. Anke har ikke opsættende virkning.

Kapitel 15 c. Sager om valgbarhed

§ 147 h

Sager om en advokats valgbarhed til Advokatrådet og Advokatnævnet kan af Advokatrådet indbringes for Advokatnævnet.

Stk. 2. Er en advokat ved kendelse inden for de seneste 5 år blevet pålagt en bøde på over 20.000 kr., men under 60.000 kr., jf. § 147 c, stk. 1, kan Advokatnævnet fratage advokaten valgbarheden, hvis de udviste forhold i almindeligt omdømme gør den pågældende uværdig til at være medlem af Advokatrådet eller Advokatnævnet.

Stk. 3. Frakendelse af valgbarheden gælder for den aktuelle valgperiode for henholdsvis Advokatrådet og Advokatnævnet.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om Advokatnævnets behandling af sager om valgbarhed.

§ 147 i

Advokatnævnets afgørelse efter § 147 h, stk. 2, kan indbringes for retten af advokaten. Retten kan stadfæste eller ophæve afgørelsen.

Stk. 2. Indbringelse skal ske, inden 4 uger efter at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Stk. 3. Afgørelsen indbringes, ved at advokaten anlægger sag mod Advokatnævnet i den borgerlige retsplejes former. Sagen anlægges ved den ret, i hvis kreds advokaten har kontor.

Stk. 4. Anmodning om sagsanlæg har ikke opsættende virkning, medmindre retten undtagelsesvis beslutter dette. Anke har ikke opsættende virkning.

Anden bog. Fælles bestemmelser for borgerlige sager og straffesager

Kap. 18. Vidner

§ 168

Enhver har med de i loven fastsatte undtagelser pligt til at afgive forklaring for retten som vidne.

Stk. 2. Medmindre retten undtagelsesvis tillader det, må et vidne ikke under forklaringen bære en beklædningsgenstand, der skjuler vedkommendes ansigt.

§ 169

Tjenestemænd eller andre, der handler i offentligt eller dermed ligestillet hverv, må ikke uden samtykke af vedkommende myndighed afkræves vidneforklaring om forhold, med hensyn til hvilke der i det offentliges interesse påhviler dem tavshedspligt. For medlemmer af Folketinget kræves samtykke af tingets formand og vedkommende minister.

Stk. 2. Nægtes samtykke, kan retten, såfremt forklaringens afgivelse findes at være af afgørende betydning for sagens udfald, pålægge vedkommende myndighed over for retten at redegøre for grundene til nægtelsen. Finder retten herefter, at hensynet til hemmeligholdelse bør vige for hensynet til sagens oplysning, kan den bestemme, at vidneforklaring skal afgives. Dette gælder dog ikke, hvis nægtelsen er begrundet med hensynet til statens sikkerhed, til dens forhold til fremmede magter eller med hensynet til tredjemands liv eller helbred.

§ 170

Mod dens ønske, som har krav på hemmeligholdelse, må vidneforklaring ikke afkræves præster i folkekirken eller andre trossamfund, læger, forsvarere, retsmæglere, patentrådgivere, som er optaget på den liste, der er anført i artikel 134, stk. 1, i den europæiske patentkonvention, og advokater om det, som er kommet til deres kundskab ved udøvelsen af deres virksomhed.

Stk. 2. Retten kan pålægge læger, retsmæglere, patentrådgivere som nævnt i stk. 1 og advokater, bortset fra forsvarere i straffesager, at afgive vidneforklaring, når forklaringen anses for at være af afgørende betydning for sagens udfald, og sagens beskaffenhed og dens betydning for vedkommende part eller samfundet findes at berettigg til, at forklaring afkræves. Sådant pålæg kan i borgerlige sager ikke udstrækkes til, hvad en advokat har erfaret i en retssag, som har været betroet denne til udførelse, eller hvori dennes råd har været søgt. Det samme gælder for, hvad en patentrådgiver som nævnt i stk. 1 har erfaret i en retssag, hvori dennes råd har været søgt.

Stk. 3. Retten kan bestemme, at forklaring ikke skal afgives om forhold, med hensyn til hvilke vidnet i medfør af lovgivningen har tavshedspligt, og hvis hemmeligholdelse har væsentlig betydning.

Stk. 4. Reglerne i stk. 1-3 gælder også for de pågældende personers medhjælpere.

§ 171

En parts nærmeste har ikke pligt til at afgive forklaring som vidne.

Stk. 2. Pligt til at afgive forklaring foreligger ej heller, såfremt forklaringen antages at ville

- 1) udsætte vidnet selv for straf eller tab af velfærd eller
- 2) udsætte hans nærmeste for straf eller tab af velfærd eller
- 3) påføre vidnet selv eller hans nærmeste anden væsentlig skade.

Stk. 3. I de i stk. 1 og stk. 2, nr. 2 og 3, nævnte tilfælde kan retten dog pålægge vidnet at afgive forklaring, når forklaringen anses for at være af afgørende betydning for sagens udfald, og sagens beskaffenhed og dens betydning for vedkommende part eller samfundet findes at berettigg dertil.

Stk. 4. I de i stk. 2, nr. 3, nævnte tilfælde kan retten endvidere pålægge vidnet at afgive forklaring, såfremt vidnet har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a, og sagens beskaffenhed og dens betydning for vedkommende part eller samfundet findes at berettigg dertil.

§ 172

Redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et skrift, der er omfattet af § 1, nr. 1, i medieansvarsloven, har ikke pligt til at afgive vidneforklaring om:

1) Hvem der er kilde til en oplysning eller forfatter til en artikel, eller hvem der har optaget et fotografi eller frembragt en anden billedlig fremstilling. Sker der offentliggørelse, er det en forudsætning for vidnefritagelsen, at kilden, forfatteren, fotografen eller fremstilleren ikke er identificeret i det trykte skrift.

2) Hvem et billede forestiller, eller hvem der er genstand for omtale, når de pågældende har fået tilsagn om anonymitet. Sker der offentliggørelse, gælder vidnefritagelsen, blot identiteten ikke fremgår af teksten.

Stk. 2. Redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et radio- eller fjernsynsforetagende, der er omfattet af § 1, nr. 2, i medieansvarsloven, har ikke pligt til at afgive vidneforklaring om:

1) Hvem der er kilde til en oplysning eller forfatter til et værk, eller hvem der har optaget et fotografi eller frembragt en anden billedlig fremstilling. Udsendes oplysningen, værket mv. er det en forudsætning for vidnefritagelsen, at kilden, forfatteren, fotografen eller fremstilleren ikke er identificeret i udsendelsen.

2) Identiteten af medvirkende, som har fået tilsagn om at medvirke uden at kunne identificeres. Udsendes en optagelse, er det en forudsætning for vidnefritagelsen, at de pågældende ikke er angivet ved navn, og at der er truffet rimelige forholdsregler for at skjule identiteten.

Stk. 3. Vidnefritagelse som nævnt i stk. 1 og 2 gælder også andre, der i kraft af deres tilknytning til skriftet eller dets fremstilling eller deres tilknytning til radio- og fjernsynsforetagendet eller til fremstillingen af vedkommende udsendelse har fået kendskab til kildens, forfatterens eller den medvirkendes identitet.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse for de massemedier, der er omfattet af § 1, nr. 3, i medieansvarsloven.

Stk. 5. Angår sagen en lovovertrædelse, som er af alvorlig karakter, og som efter loven kan medføre straf af fængsel i 4 år eller derover, kan retten dog pålægge de i stk. 1-4 nævnte personer vidnepligt, såfremt vidneførslen må antages at have afgørende betydning for sagens opklaring og hensynet til opklaringen klart overstiger massemediernes behov for at kunne beskytte deres kilder.

Stk. 6. Retten kan ligeledes pålægge de i stk. 1-4 nævnte personer vidnepligt, hvis sagen angår en overtrædelse af straffelovens §§ 152-152 c. Dette gælder dog ikke, hvis det må antages, at forfatteren eller kilden har villet afdække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning.

§ 172 a

En person, der er blevet videoafhørt efter § 745 e, stk. 1, nr. 1-4, eller § 183, stk. 3, har ikke pligt til at afgive forklaring som vidne under hovedforhandlingen.

Stk. 2. Retten kan helt undtagelsesvis pålægge en person, der er omfattet af stk. 1, at afgive forklaring som vidne under hovedforhandlingen, hvis dette er af afgørende betydning for sagens afgørelse og det ikke er tilstrækkeligt, at personen genafhøres til video.

§ 173

Retten vejleder, såfremt omstændighederne giver grund dertil, vidnet om indholdet af bestemmelserne i §§ 169-172 a.

Stk. 2. Afgives forklaring i de i §§ 169-172 a nævnte tilfælde, påser retten, at særligt hensyn tages til vidnet eller den, der har krav på hemmeligholdelse. Retten kan i dette øjemed bestemme, at dørene skal lukkes, medens forklaringen afgives, eller forbyde offentlig gengivelse af forklaringen. Overtrædelse af rettens forbud straffes med bøde.

§ 174

Vidneforklaring afgives for den ret, ved hvilken sagen behandles. Retten kan dog beslutte, at vidneforklaring i stedet skal afgives for den byret, hvor det findes mest hensigtsmæssigt.

Stk. 2. Retten kan bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt, herunder hvis særlige hensyn til vidnet taler derfor. Vidnet indkaldes til at møde et nærmere angivet sted, jf. § 192.

Stk. 3. Retten kan bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved anvendelse af telekommunikation uden billede, hvis det vil være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder, at forklaringen afgives i retten eller ved anvendelse af telekommunikation med billede, og afgivelse af forklaring ved anvendelse af telekommunikation uden billede findes forsvarlig. Vidnet pålægges at være til rådighed for rettens etablering af telekommunikationen på en nærmere angiven måde. Reglerne i § 175 finder tilsvarende anvendelse.

§ 175

Indkaldelse til at møde som vidne udstedes, hvor ikke andet er bestemt, af den ret, for hvilken vidneforklaringen skal afgives. Rettens indkaldelse af vidner i civile sager skal ske hurtigst muligt efter berammelsen af hovedforhandlingen, og parterne skal underrette deres egne vidner om tidspunktet for hovedforhandlingen, så snart den er berammet. Indkaldelsen skal forkyndes for vidnet. Udstedes indkaldelsen af retten, lader denne indkaldelsen forkynde på grundlag af de oplysninger, som vedkommende part har givet.

Stk. 2. Indkaldelsen skal indeholde:

- 1) fornøden betegnelse af vidnet,
- 2) angivelse af indkaldelsens øjemed,
- 3) angivelse af den ret, for hvilken der skal vidnes,
- 4) angivelse af tid og sted for mødet,
- 5) oplysning om, hvilket varsel vidnet har krav på,
- 6) oplysning om, at adgang til retten kan være betinget af, at vedkommende lader det tøj, som vedkommende er iført ved fremmødet, visitere eller medbragte effekter undersøge,
- 7) kravene til vidnets forberedelse, jf. § 180, og
- 8) oplysning om virkningerne af udeblivelse.

Stk. 3. I borgerlige sager er varslet en uge. I straffesager tilkommer der vidnet aftens varsel, hvortil lægges to døgn, såfremt afstanden til mødestedet er over 30 km.

Stk. 4. Retten kan fastsætte andet varsel eller pålægge vidnet at møde straks .

§ 176

Retten kan pålægge enhver, som er til stede i et retsmøde eller i umiddelbar nærhed af mødestedet, straks at afgive vidneforklaring. Det kan pålægges tilstedeværende vidner at møde til ny tid.

§ 177

Vidnet skal forblive på det sted, hvor retsmødet holdes, indtil mødet er sluttet, medmindre retten træffer anden bestemmelse.

§ 178

Udebliver et vidne uden lovligt forfald eller uden i tide at have meldt sit forfald, eller forlader vidnet i strid med § 177 det sted, hvor retsmødet holdes, eller vægrer vidnet sig uden lovlig grund ved at svare eller afføre sig en

Tredje bog. Den borgerlige retspleje

FØRSTE AFSNIT. ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Kap. 25. Rettergangsfuldmægtige

§ 260

En part kan lade en anden møde for sig i retten efter nedenstående regler i stk. 2-10 om rettergangsfuldmægtige.

Stk. 2. Advokater er eneberettigede til at møde i retten som fuldmægtige for parterne, medmindre andet følger af stk. 3, 5, 6, 7, 9 og 10.

Stk. 3. Der kan dog mødes for en part i retten ved personer, der

- 1) er værge for en part, der er umyndig, under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7,
- 2) er beslægtet eller besvogret med en part i op- eller nedstigende linje eller i sidelinjen så nær som søskendebørn eller er partens ægtefælle, adoptiv- eller plejeforælder, adoptiv- eller plejebarn,
- 3) hører til samme husstand som parten eller
- 4) er ansat hos parten for et tidsrum, der ikke er kortere end 1 måned, og - når parten ikke selv er advokat - ikke med det særlige formål at møde i retten.

Stk. 4. Personer omfattet af stk. 3 skal kunne føre bevis for deres tilknytning til parten, når retten eller modparten forlanger det. Retten kan undtagesvis tillade en passende udsættelse hertil.

Stk. 5. En part kan i sager om inddrivelse af forfaldne pengekrav efter reglerne i kapitel 44 a, i sager i den forenklede proces efter reglerne i kapitel 39 samt under udlægsforretninger i fogedretten møde i retten ved andre end de personer, der er nævnt i stk. 2 og 3.

Stk. 6. Justitsministeren kan tillade, at ansatte i foreninger, interesseorganisationer og lign., der virker som partsrepræsentanter i det arbejdsretlige system, kan møde for en part i byretten i retssager vedrørende løn- og ansættelsesforhold, som foreningerne, interesseorganisationerne og lign. som mandatar udfører for deres medlemmer inden for foreningens interesseområde. Det er en betingelse, at den ansatte har en dansk juridisk bachelor- og kandidatuddannelse, jf. dog § 135 a, stk. 2.

Stk. 7. Justitsministeren kan tillade, at forbrugerombudsmanden og ansatte i Forbrugerombudsmandens sekretariat kan møde for en part i byretten, landsretten og i Sø- og Handelsretten i retssager inden for Forbrugerombudsmandens virksomhed, hvor Forbrugerombudsmanden optræder som mandatar. Det er en betingelse, at den ansatte har en dansk juridisk bachelor- og kandidatuddannelse, jf. dog § 135 a, stk. 2, og at den ansatte for at møde i landsretten eller Sø- og Handelsretten har opnået møderet for landsretten og for Sø- og Handelsretten efter bestemmelsen i § 133 eller møder med henblik på at opnå en sådan møderet.

Stk. 8. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om ordningen i stk. 6 og 7.

Stk. 9. Når det under hensyn til sagens karakter og øvrige omstændigheder findes forsvarligt, kan retten tillade, at der mødes ved advokat fra andet nordisk land.

Stk. 10. Under skiftebehandlinger er det tilladt at lade møde for sig ved andre end de personer, der er nævnt i stk. 2 og 3. Det samme gælder under fogedforretninger, herunder auktionsforretninger, for den, imod hvem

retshandlingen er rettet, og under auktionsforretninger for dem, der afgiver bud under auktionen. 1. og 2. pkt. finder dog ikke anvendelse, hvis der under retsmødet skal foregå forhandling om en tvist, jf. dog § 495, stk. 2. Stk. 1 l. Hvis en part godtgør, at det ikke har været muligt for vedkommende at antage en advokat til at udføre en retssag, kan retten beskikke den pågældende en advokat. Beskikkelsen sker på betingelse af, at parten erklærer sig villig til at godtgøre statskassen udgifterne herved og efter rettens bestemmelse stiller sikkerhed for disse udgifter. Retten pålægger samtidig med sagens afslutning parten at erstatte statskassen dennes udgifter i forbindelse med beskikkelsen.

§ 261

Den, der uden at være advokat møder som fuldmægtig for parten, må være over 18 år og uberygtet.

Stk. 2. Retten har på embeds vegne at afvise personer, der ikke er berettigede til for den at give møde for andre, og at tilbagevise processkrifter fra andre end parten og de foran nævnte mødeberettigede personer.

§ 262

(Ophævet).

§ 263

En rettergangsfuldmægtigs handlinger eller undladelser er, for så vidt som de falder inden for bemyndigelsens grænser, lige så bindende for parten, som om de var foretagne af denne selv.

Stk. 2. Dog kan tilståelser eller andre erklæringer om det faktiske i sagen, som fremkommer under de mundtlige forhandlinger, tilbagekaldes eller berigtiges af parten selv, når dette sker straks og umiddelbart efter, at partens rettergangsfuldmægtig har talt.

§ 264

Rettergangsfuldmægtigens bemyndigelse til at handle for en part ophæves i forhold til modparten ikke derved, at parten er død, kommet under konkurs eller har mistet sin myndighed til at råde over sagen, ej heller derved, at parten er blevet myndig til selv at råde over processen, men kun ved en tilkendegivelse til modparten om befuldmægtigelsens ophør.

§ 265

Retten påser på embeds vegne, at den, der møder som rettergangsfuldmægtig for en part, er befuldmægtiget hertil.

Stk. 2. Dog afkræves der ikke på embeds vegne advokater bevis for, at de er befuldmægtigede for parten, og når deres befuldmægtigelse benægtes af modparten, kan de forlange udsættelse for at tilvejebringe det fornødne bevis.

Stk. 3. Andre rettergangsfuldmægtige end advokater må være i stand til straks for retten og modparten at føre bevis for befuldmægtigelsen, da de ellers straks kan afvises.

§ 266

Når en i øvrigt til at møde for en part berettiget person erklærer at ville varetage partens sag og forpligte sig til at tilvejebringe dennes billigelse, og ingen anden giver møde for parten, kan han, når sådant kan ske uden væsentlig ulempe, af retten stedes hertil enten mod eller uden sikkerhedsstillelse. Den pågældende har da inden næste retsmøde eller dog inden en anden af retten bestemt frist at tilvejebringe partens godkendelse af hans handlinger; i modsat fald afvises han og har at tilsvare modparten de ved retsmøderne foranledigede omkostninger så vel som muligt tab ved sagens forhaling.

§ 267

Om end en part i øvrigt lader sin sag udføre ved en rettergangsfuldmægtig, er han dog ikke udelukket fra selv at ytre sig under den mundtlige forhandling, umiddelbart efter at hans rettergangsfuldmægtig har talt.

§ 267 a

Den, som uden at være omfattet af § 260, stk. 2, 3, 6, 7, 9 og 10, samt § 136, stk. 8, i medfør af § 260, stk. 5, repræsenterer en part i sager om inddrivelse af forfaldne pengekrav efter reglerne i kapitel 44 a, i sager i den forenklede proces efter reglerne i kapitel 39 samt under udlægsforretninger i fogedretten, skal udvise en adfærd, som er i overensstemmelse med god skik for rettergangsfuldmægtige. Rettergangsfuldmægtigen skal udføre sit hverv grundigt, samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med, hvad berettigede hensyn til klientens tarv tilsiger. Sagen skal fremmes med den fornødne hurtighed.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om god skik for rettergangsfuldmægtige.

§ 267 b

Justitsministeren påser, at rettergangsfuldmægtige overholder reglerne om god skik i § 267 a og forskrifter udstedt i medfør heraf på grundlag af indberetning fra retterne og klage fra klienter eller andre, der har en retlig interesse heri.

§ 267 c

Justitsministeren kan tildele en rettergangsfuldmægtig en irettesættelse i mindre grove eller enkeltstående tilfælde af overtrædelse af reglerne om god skik for rettergangsfuldmægtige. Har en rettergangsfuldmægtig gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af reglerne om god skik for rettergangsfuldmægtige, og giver de udviste forhold grund til at antage, at den pågældende ikke for fremtiden vil overholde reglerne om god skik for rettergangsfuldmægtige, kan justitsministeren fratage rettergangsfuldmægtigen retten til at udføre sager for andre ved domstolene. Fratagelsen kan ske i et tidsrum fra 6 måneder til 5 år eller indtil videre.

Stk. 2. Justitsministerens afgørelse skal indeholde oplysning om adgangen til domstolsprøvelse og om fristen herfor.

Stk. 3. Rettergangsfuldmægtigen kan forlange en afgørelse efter stk. 1 om fratagelse af retten til at udføre sager for andre ved domstolene indbragt for retten. Retten kan stadfæste, ophæve eller ændre afgørelsen.

Stk. 4. Anmodning om sagsanlæg skal fremsættes over for justitsministeren inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Justitsministeren anlægger herefter sag mod rettergangsfuldmægtigen i den borgerlige retsplejes former.

Stk. 5. Anmodning om sagsanlæg har opsættende virkning, men retten kan, hvis justitsministeren har frtaget rettergangsfuldmægtigen retten til at udføre sager for andre ved domstolene, ved kendelse udelukke den pågældende fra at udføre sager for andre ved domstolene, indtil sagen er endeligt afgjort. Det kan ved dommen bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.

§ 267 d

Justitsministeren kan til enhver tid ophæve en fratagelse efter § 267 c, stk. 1.

Stk. 2. Er fratagelsen sket indtil videre, og afslår justitsministeren en ansøgning om ophævelse af fratagelsen, kan den pågældende forlange spørgsmålet indbragt for retten, hvis der er forløbet 5 år efter fratagelsen. Sagen

anlægges af justitsministeren i den borgerlige retsplejes former.

Stk. 3. Godkender retten justitsministerens afgørelse, kan spørgsmålet først på ny indbringes for retten, når der er forløbet 2 år efter rettens afgørelse.

Kap. 28. Om parternes og tredjemands forpligtelse til at fremlægge synbare bevismidler

§ 298

Retten kan efter begæring af en part pålægge modparten at fremlægge dokumenter, der er undergivet hans rådighed, og som parten vil påberåbe sig under sagen, medmindre der derved vil fremkomme oplysning om forhold, som han ville være udelukket fra eller fritaget for at afgive forklaring om som vidne, jf. §§ 169-172.

Stk. 2. Undlader modparten uden lovlig grund at efterkomme pålægget, finder bestemmelsen i § 344, stk. 2 tilsvarende anvendelse.

§ 299

Retten kan efter begæring af en part pålægge tredjemand at forevise eller udlevere dokumenter, der er undergivet hans rådighed, og som har betydning for sagen, medmindre der derved vil fremkomme oplysning om forhold, som han ville være udelukket fra eller fritaget for at afgive forklaring om som vidne, jf. §§ 169-172.

Stk. 2. Undlader tredjemand uden lovlig grund at efterkomme pålægget, finder bestemmelsen i § 178 tilsvarende anvendelse.

Kap. 31. Retshjælp og fri proces

§ 333

For hver ret antager justitsministeren et passende antal advokater til at udføre sager for parter, der har fri proces, eller for hvem der i øvrigt beskikkes en advokat efter reglerne i denne lov. Der tilkommer ikke en advokat, der er antaget ved en byret eller ved en byret og den pågældende landsret, godtgørelse for rejseudgifter ved møde inden for byretskredsen.

Stk. 2. I ankesager kan den advokat, der har været beskikket under behandlingen i den foregående instans, beskikkes til også at føre sagen for den overordnede ret, såfremt advokaten er mødeberettiget for denne ret.

Stk. 3. Efter partens anmodning kan en advokat, der ikke er antaget ved vedkommende ret, beskikkes, såfremt det findes forsvarligt og advokaten er mødeberettiget for retten og villig til at lade sig beskikke.

Stk. 4. En autoriseret advokatfuldmægtig eller en advokat, der ikke har møderet for landsret, kan beskikkes i en sag, der anmeldes som prøvesag, hvis det findes forsvarligt. Det er dog en betingelse, at sagen ikke på forhånd skønnes uegnet som prøvesag, og at parten meddeler samtykke hertil.

Stk. 5. De i stk. 1 nævnte advokater skal yde retshjælp efter § 323, stk. 1, 2. pkt. Advokater, der ikke er omfattet af stk. 1, kan ved anmeldelse til den myndighed, som justitsministeren bestemmer, påtage sig en tilsvarende

§ 361

Anmoder en forbruger om, at en sag, der kan indbringes for Nævnenes Hus, Forbrugerklagenævnet eller et privat tvistløsningsorgan, der er godkendt af erhvervsministeren, må blive behandlet ved Nævnenes Hus, Forbrugerklagenævnet eller det pågældende godkendte private tvistløsningsorgan, hæver retten sagen og sender den til Nævnenes Hus, Forbrugerklagenævnet eller det pågældende godkendte private tvistløsningsorgan. Dette gælder dog ikke, hvis det må anses for åbenbart, at der ikke kan gives forbrugeren medhold i klagen, eller hvis sagen ikke skønnes egnet til behandling ved Nævnenes Hus, Forbrugerklagenævnet eller det pågældende godkendte private tvistløsningsorgan.

Stk. 2. Anmodning efter stk. 1 skal fremsættes senest i det forberedende møde, jf. § 353, eller, hvis et sådant møde ikke afholdes, senest 4 uger efter rettens meddelelse om, at der ikke skal holdes et forberedende møde. Anmodningen kan fremsættes mundtligt til retsbogen. Retten kan, hvis særlige omstændigheder taler derfor, tage hensyn til en anmodning, der fremsættes senere end angivet i 1. pkt., men inden hovedforhandlingens begyndelse.

Stk. 3. Forbrugeren skal gøres bekendt med muligheden for behandling af sagen ved Nævnenes Hus, Forbrugerklagenævnet eller et godkendt privat tvistløsningsorgan.

Stk. 4. Anlægger en af parterne på ny retssag, efter at Nævnenes Hus, Forbrugerklagenævnet eller et godkendt privat tvistløsningsorgan har afsluttet behandlingen af sagen, anses sagen i henseende til beregning af procesrente og afbrydelse af frister for sagsanlæg for anlagt ved det oprindelige sagsanlæg, medmindre den pågældende part ikke har fremmet sagen behørigt.

Stk. 5. Reglerne i stk. 1-4 finder tilsvarende anvendelse i en sag om vederlag til en advokat eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anpartes i et advokatselskab, hvis den anden part anmoder om, at sagen behandles ved Advokatnævnet, jf. § 146.

§ 361 a

(Ophævet).

Fjerde bog. Strafferetsplejen

FØRSTE AFSNIT. ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Kap. 66. Sigtede og hans forsvar

§ 729

Under ordet »part«, hvor dette i denne lov anvendes i bestemmelser, der ikke særlig angår borgerlige sager, skal også den sigtede i en straffesag anses for indbefattet.

§ 729 a

Sigtede er berettiget til at vælge en forsvarer, jf. § 730. Offentlig forsvarer beskikkes efter reglerne i §§ 731 - 735.

Stk. 2. Retten meddeler forsvareren kopi af indførsler i retsbøgerne vedrørende sagen. Forsvareren kan gøre sig bekendt med kopierne, medmindre andet følger af §§ 748 og 856. Retten kan pålægge forsvareren ikke at overlevere kopierne til sigtede eller andre, hvis det må befrygtes, at kopierne vil blive benyttet på retsstridig måde.

Stk. 3. Forsvareren har adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår. Forsvareren skal have udleveret kopi af materialet, i det omfang det uden ulempe kan kopieres. Forsvareren må ikke uden politiets samtykke overlevere det modtagne materiale til sigtede eller andre. Politiet giver samtykke, hvis det findes ubetænkeligt. Med hensyn til materiale, der er omfattet af § 87 I, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, kan samtykke dog kun nægtes af de i stk. 4 nævnte grunde.

Stk. 4. Hvis det er nødvendigt af hensyn til fremmede magter, til statens sikkerhed, til sagens opklaring, til tredjemand, herunder til et vidnes sikkerhed, eller til efterforskningen af en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitler 12 eller 13, kan politiet give forsvareren pålæg om ikke at videregive de oplysninger, som forsvareren har modtaget fra politiet. Pålægget kan udstrækkes, indtil tiltalte har afgivet forklaring under hovedforhandlingen, eller så længe det er nødvendigt af hensyn til sikring af krav i sagen, hvis det ikke giver anledning til væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af den pågældendes forsvar.

Stk. 5. Retten træffer efter begæring fra forsvareren afgørelse om, hvorvidt et pålæg efter stk. 4, der også gælder, efter at tiltalte har afgivet forklaring under hovedforhandlingen, kan opretholdes. Afgørelsen træffes ved kendelse. Kendelsen kan til enhver tid omgøres. Retten kan på begæring bestemme, at der ikke skal gives sigtede underretning om retsmøder, der afholdes i henhold til 1. pkt., eller at sigtede skal være udelukket fra at overvære sådanne retsmøder helt eller delvis, hvis det er nødvendigt af hensyn til sikring af krav i sagen.

§ 729 b

En sigtet uden forsvarer skal efter anmodning have adgang til hos politiet at gøre sig bekendt med indførsler i retsbøgerne vedrørende sagen, medmindre andet følger af §§ 748 og 856. Politiet udleverer efter anmodning kopi af indførslerne til sigtede, medmindre det må befrygtes, at kopierne vil blive benyttet på retsstridig måde.

Stk. 2. En sigtet uden forsvarer skal endvidere efter anmodning have adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår. Politiet kan dog afslå anmodningen af de i § 729 a, stk. 4, nævnte grunde. En begrænsning i sigtedes aktindsigt bortfalder senest inden hovedforhandlingen eller et retsmøde med henblik på sagens behandling i medfør af § 83 I eller sagens afslutning ved tiltalefrafald. Politiet udleverer efter anmodning kopi af materialet til sigtede, hvis det findes ubetænkeligt. Med hensyn til materiale, der er omfattet af § 87 I, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, kan udlevering dog kun nægtes af de i § 729 a, stk. 4, nævnte grunde.

§ 729 c

Retten kan efter anmodning fra politiet bestemme, at reglerne om forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt efter §§ 729 a og 729 b fraviges, hvis det er påkrævet af hensyn til

- 1) fremmede magter,
- 2) statens sikkerhed,
- 3) sagens opklaring,
- 4) tredjemands liv eller helbred,
- 5) efterforskning af en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitler 12 eller 13, eller
- 6) beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder.

Stk. 2. Afgørelse efter stk. 1 kan ikke træffes, hvis det giver anledning til væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af sigtedes forsvar.

Stk. 3. Gør hensyn som nævnt i stk. 1 sig kun gældende for en del af materialet, skal forsvareren eller sigtede gøres bekendt med det øvrige indhold af materialet.

Stk. 4. Afgørelsen træffes ved kendelse. I kendelsen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, der begrunder en fravigelse fra §§ 729 a og 729 b. Træffer retten afgørelse om, at fravigelsen skal gælde indtil videre, skal retten på ny vurdere fravigelsen, før hovedforhandlingen indledes. Træffer retten afgørelse om, at fravigelsen skal gælde i et nærmere fastsat tidsrum, kan afgørelsen forlænges ved senere kendelse. Rettens afgørelse kan kæres.

Stk. 5. Inden retten træffer afgørelse, skal der beskikkes en advokat for sigtede, og advokaten skal have lejlighed til at udtale sig. Advokaten beskikkes fra den særlige kreds af advokater, der er nævnt i stk. 6. Advokaten skal underrettes om alle retsmøder, der afholdes med henblik på at opnå rettens kendelse om fravigelse fra §§ 729 a og 729 b, og er berettiget til at overvære disse samt til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår. § 785, stk. 1, 2.-5. pkt., og stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Justitsministeren antager for hver landsrets område et antal advokater, der kan beskikkes efter stk. 5. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om de pågældende advokater, herunder om vagtordninger, om vederlag for at stå til rådighed og om sikkerhedsmæssige spørgsmål.

§ 729 d

Når sagen er endeligt afsluttet, kan den, der har været sigtet, forlange at blive gjort bekendt med dokumenter, der vedrører sagen, herunder indførsler i retsbøgerne, efter reglerne i denne paragraf.

Stk. 2. Retten til aktindsigt omfatter ikke interne dokumenter. Som interne dokumenter anses

- 1) dokumenter, der ikke er afgivet til udenforstående,
- 2) voteringsprotokoller og andre referater af rettens rådslagninger og afstemninger og
- 3) brevveksling mellem forskellige enheder inden for politiet og anklagemyndigheden.

Stk. 3. Dokumenter omfattet af stk. 2, der afgives til udenforstående, mister deres interne karakter, medmindre afgivelsen sker af retlige grunde, til forskningsmæssig brug eller af andre lignende grunde.

Stk. 4. Retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang

- 1) ansøgeren efter reglerne i denne lovs anden og fjerde bog har været afskåret fra at gøre sig bekendt med oplysninger i sagen,
- 2) det er af afgørende betydning for statens sikkerhed, medmindre ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv taler imod,

- 3) fortrolighed følger af EU-retlige eller folkeretlige forpligtelser,
- 4) ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner eller
- 5) ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for hensynet til forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser eller for særlige hensyn til beskyttelse af medsigtede, vidner eller andre.

Stk. 5. Anmodning om aktindsigt indgives til politidirektøren. Politidirektørens afgørelse kan påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i kapitel 10.

Stk. 6. Politidirektøren afgør snarest, om en anmodning om aktindsigt kan imødekommes. En anmodning om aktindsigt skal færdigbehandles inden 7 arbejdsdage efter modtagelsen, medmindre dette på grund af f.eks. sagens omfang eller kompleksitet undtagelsesvis ikke er muligt. Ansøgeren skal i givet fald underrettes om grunden til fristoverskridelsen og om, hvornår anmodningen kan forventes færdigbehandlet.

Stk. 7. Politidirektøren afgør, om aktindsigt skal gives i form af gennemsyn eller udlevering af kopi.

Stk. 8. Personnummer er ikke omfattet af retten til aktindsigt.

§ 730

Den, der sigtes for en forbrydelse, er berettiget til at vælge en forsvarer til at stå ham bi i overensstemmelse med de nedenfor nærmere givne regler. Er sigtede under 18 år, og har den pågældende ikke indgået ægteskab, tilkommer valget forældremyndighedens indehaver, som er berettiget til at optræde på sigtedes vegne.

Stk. 2. Kun de til møde for vedkommende ret berettigede advokater eller de særlig af justitsministeren til beskikkelse som offentlige forsvarere ved vedkommende ret antagne personer kan vælges til forsvarere. Dog kan retten, når det under hensyn til sagens karakter og øvrige omstændigheder findes forsvarligt, tillade, at der som forsvarer vælges en advokat fra andet nordisk land. Endvidere kan retten undtagelsesvis tilstede, at andre uberygtede personer over 18 år benyttes som forsvarere.

Stk. 3. Retten kan på ethvert tidspunkt under sagen ved kendelse afvise en valgt forsvarer, hvis betingelserne efter § 735, stk. 3, for at nægte at beskikke ham foreligger. Der skal i så fald på begæring beskikkes sigtede en offentlig forsvarer.

Stk. 4. Udelukkede fra at vælges er personer, der er indkaldt til at afhøres som vidner eller skønsmænd, eller som er begæret indkaldt i sådan egenskab, indtil retten har truffet afgørelse herom, eller hvis optræden ifølge § 60, stk. 1, nr. 3, ville medføre inhabilitet hos dommeren.

§ 731

Offentlig forsvarer bliver, for så vidt sigtede ikke selv har valgt en forsvarer, eller den valgte forsvarer udebliver, at beskikke,

- a) når sigtede fremstilles for retten med henblik på varetægtsfængsling eller opretholdelse af anholdelsen,
- b) når der, forinden tiltale er rejst, skal afhøres vidner, eller besigtigelse skal ske eller syn eller skøn afgives til brug under hovedforhandling, dog at retshandlingen ej bliver at udsætte efter forsvarers tilstedekomst, når det må befrygtes, at beviset derved ville spildes,
- c) når der er spørgsmål om beslaglæggelse af en formue eller en del af denne, jf. § 802, stk. 3,
- d) når tiltale er rejst i sager, der skal behandles under medvirken af nævninger eller domsmænd,
- e) når tiltale er rejst i sager, i hvilke der bliver spørgsmål om højere straf end bøde,
- f) når der bliver spørgsmål om anvendelse af straffelovens §§ 68 eller 69, dog ikke, når anklagemyndigheden påstår ophævelse af en idømt foranstaltning,

- g) når sagen ankes, og anken ikke straks afvises,
- h) når der i anledning af kære eller begæring om genoptagelse skal finde mundtlig forhandling sted,
- i) når vidners eller skønsmands beedigede forklaring begæres til brug under en i udlandet indledet straffesag,
- j) i alle tilfælde, hvor retten i medfør af § 29, stk. 1, og stk. 3, nr. 3, beslutter, at afhøring af sigtede skal foregå for lukkede døre,
- k) når sager, hvor der er spørgsmål om fængselsstraf, fremmes i medfør af § 855, stk. 3, nr. 2, litra b, eller nr. 3.

Stk. 2. I det under litra e) nævnte tilfælde og i det i § 83 I, stk. 4, nævnte tilfælde bliver offentlig forsvarer kun at beskikke, når den sigtede (eller hans værge) begærer det. Herom skal der gives sigtede lejlighed til at udtale sig.

§ 731 a

Inden en videoafhøring efter § 745 e eller § 183, stk. 3, skal der beskikkes en forsvarer for den, der er mistænkt eller senere måtte blive mistænkt i sagen, hvis den pågældende ikke selv har valgt en forsvarer eller den valgte forsvarer udebliver.

§ 732

I andre tilfælde end de i § 731 nævnte kan der, såvel før som efter at tiltale er rejst, beskikkes sigtede offentlig forsvarer, når retten efter sagens beskaffenhed, sigtedes person eller omstændighederne i øvrigt anser det for ønskeligt, og sigtede ikke selv har skaffet sig bistand af en forsvarer.

Stk. 2. Begæring om beskikkelse af en offentlig forsvarer kan fremsættes såvel af sigtede som af politiet. Justitsministeren fastsætter regler om vejledning af sigtede om adgangen til at begære en forsvarer beskikket. Det skal af politirapporten fremgå, at den sigtede har modtaget behørig vejledning. Politiet drager omsorg for, at spørgsmålet indbringes for retten.

Stk. 3. Beslutninger, hvorefter forsvarer skal beskikkes, kan ikke påklages for højere ret. Imod beslutninger, hvorved beskikkelse af forsvarer nægtes, kan kære til højere ret finde sted.

§ 733

Til at beskikkes som offentlige forsvarere antager justitsministeren efter overenskomst et passende antal af de til møde for vedkommende domstol berettigede advokater eller, om fornødent, andre dertil egnede personer. I påtrængende tilfælde kan dog også en advokat, der ikke er antaget af justitsministeren, men dog berettiget til møde for vedkommende ret, beskikkes til forsvarer.

Stk. 2. I ankesager kan en advokat, der har været beskikket til forsvarer under behandlingen i den foregående instans, beskikkes til også at føre sagen for den overordnede ret, såfremt advokaten er mødeberettiget for denne ret.

Stk. 3. Efter sigtedes anmodning kan en advokat, der ikke er antaget af justitsministeren, beskikkes til forsvarer, såfremt advokaten er mødeberettiget for den pågældende ret og er villig til at lade sig beskikke. Er sagen berammet, eller forventes sagen berammet i forbindelse med beskikkelsen, skal advokaten oplyse retten om ledige mødetidspunkter.

§ 734

Til offentlig forsvarer må ingen beskikkes, der selv er forurettet ved forbrydelsen eller står i et sådant forhold til den forurettede, som ville udelukke en dommer fra at handle i sagen, eller der er kaldet til at forklare som vidne, skønsmand i sagen eller har handlet i den som anklager eller rettergangsfuldmægtig for den forurettede.

eller som politiembedsmand eller som dommer eller domsmand eller i en anden straffesag har været forsvarer for en sigtet, med hvis interesse i sagen den nu sigtedes står i strid, eller hvis beskikkelse ifølge § 60, stk. 1, nr. 3, ville medføre inhabilitet hos dommeren.

Stk. 2. Er flere personer sigtede under samme sag, kan forsvaret kun udføres af den samme person, når de sigtedes interesser under sagen ikke er modstridende.

§ 735

Forsvareren beskikkes af rettens præsident. Sagerne fordeles så vidt muligt mellem de antagne forsvarere efter omgang og under hensyn til de ledige mødetidspunkter, forsvarerne har oplyst til retten, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Sigtede skal have lejlighed til at angive, hvem sigtede ønsker som forsvarer. Rettens præsident kan fastsætte en frist herfor. Er den pågældende villig til at lade sig beskikke, imødekommes sigtedes ønske, medmindre andet følger af stk. 3.

Stk. 3. En person kan ikke beskikkes til forsvarer, hvis

- 1) der er påviselig risiko for, at den pågældende vil hindre eller modvirke sagens oplysning, eller
- 2) den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke behandlingen af sagen.

Stk. 4. Efter anmodning træffes afgørelser efter stk. 3 af retten ved kendelse.

§ 736

Beskikkelsen kan tilbagekaldes, når

- 1) den pågældende ikke længere opfylder betingelserne efter §§ 733 og 734 for at kunne beskikkes,
- 2) betingelserne efter § 735, stk. 3, for at nægte beskikkelse af den pågældende kommer til at foreligge,
- 3) sigtede anmoder om beskikkelse af en ny forsvarer og ikke tidligere har haft lejlighed til at anmode om en bestemt forsvarer,
- 4) sigtede anmoder om beskikkelse af en ny forsvarer og dennes medvirken ikke vil forsinke sagens behandling eller
- 5) sigtede anmoder herom og selv har sørget for sit forsvar uden udgift for det offentlige, og uden at sagens behandling forsinkes.

Stk. 2. Efter anmodning træffes afgørelser efter stk. 1, nr. 2, af retten ved kendelse.

§ 737

Afgørelse om at afvise en valgt forsvarer i medfør af § 730, stk. 3, 1. pkt., om at nægte at beskikke en person til forsvarer i medfør af § 735, stk. 3, om at tilbagekalde en beskikkelse i medfør af § 736, stk. 1, nr. 2, eller om at nægte at beskikke en ny forsvarer i medfør af § 736, stk. 1, nr. 3 eller 4, kan påkæres til Den Særlige Klageret inden en uge efter, at afgørelsen er meddelt. Kæremålet behandles mundtligt, hvis der fremsættes anmodning herom eller retten bestemmer det. I øvrigt finder reglerne i §§ 968, stk. 1, 969, stk. 2, 970-972 og 974 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Den Særlige Klagerets afgørelse kan ikke appelleres.

§ 738

Retten kan tillade, at flere valgte forsvarere optræder for samme sigtede. Retten kan endvidere undtagelsesvis beskikke flere offentlige forsvarere for sigtede. Sigtede er berettiget til selv tillige at tage ordet til sit forsvar.

Stk. 2. Den offentlige forsvarer, som er beskikket til at varetage sigtedes tarv under hovedforhandlingen, er beføjet til at give møde også under retshandlinger ved anden ret. Skal en sådan retshandling foregå uden for den retskreds, hvori han bor, kan på hans begæring en særlig forsvarer beskikkes til at møde ved samme. Dog bør i påtrængende tilfælde retshandlingen ikke udsættes herefter.

Stk. 3. Når forsvarerens hverv er endt, er han forpligtet til at aflevere til retten de ham udleverede udskrifter og genparter af sagens aktstykker.

§ 739

Misbruger en advokat eller nogen til forsvaret beskikket mand sin stilling til at modarbejde sagens oplysning, eller gør han sig skyldig i tilsidesættelse af de ham påhvilende pligter til behørig at fremme sagen, bliver han at anse efter straffelovens kap. 16.

§ 740

Beskikkelse af en offentlig forsvarer indskrænker ikke sigtedes ret til selv at drage omsorg for sit forsvar; men forsvareren behøver ikke sigtedes samtykke til at foretage de handlinger, som han anser for nødvendige eller hensigtsmæssige til dennesturv.

§ 741

Der tilkommer den offentlige forsvarer vederlag af statskassen, herunder godtgørelse for rejseudgifter, som han med føje har haft i forbindelse med hvervet. Bestemmelserne i § 333, stk. 1, 2. pkt., og § 334, stk. 3 og 5, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Når der efter sigtedes anmodning beskikkes en ny forsvarer i stedet for en beskikket forsvarer, som sigtede har ønsket, eller hvor sigtede har haft lejlighed til at anmode om en bestemt forsvarer, kan vederlaget til den nye forsvarer ikke overstige, hvad der ville tilkomme den tidligere forsvarer, hvis der ikke var blevet beskikket en nyforsvarer.

Stk. 3. Vederlaget fastsættes af den ret, der har foretaget beskikkelsen. Hvis der er fastsat takster efter stk. 4, fastsættes vederlaget på baggrund af disse. Vederlaget fastsættes ved dommen eller ved særskilt beslutning.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte takster for vederlag til offentlige forsvarere.

Lovbekendtgørelse 2024-11-05 nr. 1145

Straffeloven

Lovteksten er konsolideret af Karnov den **2025-07-01**, som er ikrafttrædelsesdato for den seneste ændring.

som ændret ved [L 2024-12-30 nr. 1674](#), [L 2024-12-30 nr. 1677](#), [L 2025-01-28 nr. 53](#), [L 2025-01-28 nr. 54](#), [L 2025-02-25 nr. 201](#), [L 2025-06-20 nr. 722](#), [L 2025-06-20 nr. 731](#), [L 2025-06-20 nr. 734](#) og [L 2025-06-20 nr. 735](#)

SÆRLIG DEL

16. kap. Forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv mv.

§ 152

Den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Begås det i stk. 1 nævnte forhold med forsæt til at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, eller foreligger der i øvrigt særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 2 år. Som særligt skærpende omstændighed anses navnlig tilfælde, hvor videregivelsen eller udnyttelsen er sket under sådanne omstændigheder, at det påfører andre en betydelig skade eller indebærer en særlig risiko herfor.

Stk. 3. En oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

Lovbekendtgørelse 2024-11-05 nr. 1145

Straffeloven

Lovteksten er konsolideret af Karnov den **2025-07-01**, som er ikrafttrædelsesdato for den seneste ændring.

som ændret ved [L 2024-12-30 nr. 1674](#), [L 2024-12-30 nr. 1677](#), [L 2025-01-28 nr. 53](#), [L 2025-01-28 nr. 54](#), [L 2025-02-25 nr. 201](#), [L 2025-06-20 nr. 722](#), [L 2025-06-20 nr. 731](#), [L 2025-06-20 nr. 734](#) og [L 2025-06-20 nr. 735](#)

SÆRLIG DEL

16. kap. Forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv mv.

§ 152 b

Med samme straf som efter § 152 straffes den, som udøver eller har udøvet en virksomhed eller et erhverv i medfør af offentlig beskikkelse eller anerkendelse, og som uberettiget videregiver eller udnytter oplysninger, som er fortrolige af hensyn til private interesser, og hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab.

Stk. 2. Med samme straf som efter § 152 straffes endvidere den, som virker eller har virket som ansat ved De Europæiske Fællesskabers Statistiske Kontor, eller som arbejder eller har arbejdet i kontorets lokaler, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige statistiske oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab.

Lovbekendtgørelse 2024-11-05 nr. 1145

Straffeloven

Lovteksten er konsolideret af Karnov den **2025-07-01**, som er ikrafttrædelsesdato for den seneste ændring.

som ændret ved [L 2024-12-30 nr. 1674](#), [L 2024-12-30 nr. 1677](#), [L 2025-01-28 nr. 53](#), [L 2025-01-28 nr. 54](#), [L 2025-02-25 nr. 201](#), [L 2025-06-20 nr. 722](#), [L 2025-06-20 nr. 731](#), [L 2025-06-20 nr. 734](#) og [L 2025-06-20 nr. 735](#)

SÆRLIG DEL

16. kap. Forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv mv.

§ 152 e

Bestemmelserne i §§ 152-152 d omfatter ikke tilfælde, hvor den pågældende:

- 1) er forpligtet til at videregive oplysningen eller
- 2) handler i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv.

Bekendtgørelse 2024-12-19 nr. 1631

om godkendelse af vedtægt for Det Danske Advokatsamfund

Efter § 143, stk. 10, i lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1160 af 5. november 2024, har justitsministeren den 19. december 2024 godkendt vedtægt af 27. juni 2024 for det Danske Advokatsamfund. Vedtægten, der optages som bilag til denne bekendtgørelse, træder i kraft den 1. januar 2025. Vedtægt af 25. oktober 2008, jf. bekendtgørelse nr. 1131 af 18. november 2008, ophæves.

Bilag 1. Vedtægt for Det Danske Advokatsamfund

(Som vedtaget på advokatmødet den 27. juni 2024)

Formål og hjemsted

§ 1

Det Danske Advokatsamfunds formål er

- 1) at værne om advokaters uafhængighed og integritet,
- 2) at påse og håndhæve opfyldelsen af de pligter, der påhviler advokater,
- 3) at sikre advokaters faglige kompetence, og
- 4) at virke til gavn for det danske retssamfund.

§ 2

Advokatsamfundets hjemsted er København.

Advokatsamfundet

§ 3

Advokatsamfundet udgøres af alle advokater med advokatbeskikkelse udstedt i Danmark samt enhver anden advokat, der som statsborger i en EU-, eller EØS-medlemsstat eller Schweiz varigt udøver advokatvirksomhed her i landet under sit hjemlands titel (EU-advokat). Hvis en advokat deponerer beskikkelsen, eller beskikkelsen bortfalder eller frakendes ubetinget, er advokaten ikke længere en del af Advokatsamfundet. Det samme gælder, hvis en EU-advokat opgiver sin varige udøvelse af advokatvirksomhed her i landet.

Vedtægtens bestemmelser om advokater gælder for alle advokater, som ifølge stk. 1 er en del af Advokatsamfundet, medmindre andet er angivet i den enkelte bestemmelse.

Uanset bestemmelserne i stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, er en tidligere omfattet advokat fortsat omfattet af retsplejelovens bestemmelser om salærklager og disciplinærsager med hensyn til klager, som vedrører tiden, hvor den pågældende var en del af Advokatsamfundet.

Advokatselskaber registreres i Advokatsamfundets sekretariat med de oplysninger, som Advokatsamfundet modtager i medfør af Justitsministeriets bekendtgørelse om advokatselskaber.

Advokatsamfundets organer

§ 4

Advokatsamfundets organer er: Advokatmødet, Advokatrådet og Advokatnævnet.

Advokatmødet

§ 5

Alle advokater, Advokatnævnets formandskab samt repræsentanter for Advokatsamfundets sekretariat har ret til at få adgang til advokatmødet.

Ordinært advokatmøde afholdes hvert andet år i perioden 15. april til 15. juni.

Ekstraordinært advokatmøde afholdes, når

- 1) Advokatrådet bestemmer det, eller
- 2) når dette skriftligt begæres af mindst 200 advokater. Begæringen skal indeholde begrundelse for begæringen og en nøjagtig angivelse af forhandlingsemne og forslag. Sådanne ekstraordinære advokatmøder skal indkaldes inden 6 uger efter, at Advokatrådet har modtaget begæringen derom. Indkaldelse sker på samme måde som til et ordinært advokatmøde, dog kan indkaldelsesvarslet højst være 4 uger.

§ 6

Tiden og stedet for advokatmøderne bestemmes af Advokatrådet, som tillige beslutter, om møderne skal afholdes helt eller delvist elektronisk eller som telefonmøde, jf. § 59, stk. 3.

§ 7

Indkaldelse til møderne sker ved bekendtgørelse på Advokatsamfundets hjemmeside med mindst 14 dages varsel samt ved skriftlig meddelelse til hver enkelt advokat med mindst 14 dages varsel fra afsendelsen at regne. Meddelelsen skal tillige indeholde dagsordenen for mødet. Indeholder dagsordenen forslag til vedtægtsændringer, skal det væsentlige indhold af disse angives i dagsordenen. Afholdes advokatmødet helt eller delvist elektronisk, skal underretningen også indeholde oplysninger om, hvordan elektroniske medier anvendes i forbindelse med deltagelse i advokatmødet.

En erklæring fra Advokatsamfundets generalsekretær om, at de direkte indkaldelser til advokaterne er afsendt, udgør tilstrækkeligt bevis herfor.

I stedet for skriftlig meddelelse til advokaterne vil indkaldelse dog kunne ske ved bekendtgørelse med mindst 14 dages varsel i et blad eller nyhedsbrev udgivet af Advokatsamfundet til alle advokater.

§ 8

Møderne ledes af en dirigent, som vælges af advokatmødet, og som ikke er medlem af Advokatrådet.

Der tages referat af forhandlingerne på mødet, hvoraf hovedindholdet gengives i et blad eller nyhedsbrev udgivet af Advokatsamfundet til alle advokater eller på Advokatsamfundets hjemmeside.

§ 9

På mødet kan der alene træffes beslutning vedrørende sager og anliggender, som er angivet med fornøden tydelighed i dagsordenen.

Til udøvelse af stemmeret kræves personlig deltagelse. Dog kan enhver deltagende advokat foruden sin egen stemme afgive stemme for fem andre advokater, hvis skriftlig fuldmagt lydende på advokatens navn senest 3 dage før mødet er sekretariatet i hænde.

Afstemning sker ved håndsoprækning på fysiske møder. Hvis advokatmødet afholdes helt eller delvist elektronisk eller som telefonmøde, jf. § 59, stk. 3, beslutter Advokatrådet, hvorledes afstemningen skal finde sted. Når dirigenten beslutter det, eller det kræves af mindst 25 advokater, skal der ske skriftlig eller anden dokumenterbar afstemning.

Beslutninger på mødet træffes, hvor andet ikke er bestemt, ved simpelt stemmeflertal.

§ 10

Dagsordenen for det ordinære advokatmøde skal omfatte:

- 1) Valg af dirigent.
- 2) Orientering om resultatet af afholdte valg til Advokatrådet, til formand for Advokatrådet samt til Advokatnævnet.
- 3) Beretning om Advokatrådets, Advokatnævnets og Erstatningsfondens virksomhed samt beretning om den i henhold til §§ 48-51 etablerede forsikring siden sidste ordinære advokatmøde.
- 4) Forelæggelse og godkendelse af regnskaber for de to foregående regnskabsår for Advokatsamfundet og Erstatningsfonden.
- 5) Forelæggelse og godkendelse af Advokatsamfundets budget for de to næstfølgende regnskabsår samt Advokatrådets forslag til bidrag for disse år, jf. § 45.
- 6) Eventuelle forslag og forhandlingsemner, der ønskes optaget på dagsordenen af Advokatrådet, eller eventuelle forslag og forhandlingsemner, der inden den 1. marts det pågældende år skriftligt begæres optaget på dagsordenen af mindst 50 advokater.

Andre forslag til bidrag for de to næstfølgende regnskabsår, end de i stk. 1, nr. 5, omhandlede, kan behandles på mødet, hvis de er Advokatsamfundets sekretariat i hænde senest 7 dage før advokatmødet.

§ 11

Ændring af Advokatsamfundets vedtægt kan kun vedtages på et advokatmøde.

Forslagets ordlyd skal mindst 2 måneder før advokatmødet skriftligt meddeles hver enkelt advokat. I stedet for den skriftlige meddelelse til hver enkelt advokat kan forslagens ordlyd offentliggøres mindst 2 måneder før advokatmødet i et blad eller nyhedsbrev udgivet af Advokatsamfundet til alle advokater.

Generalsekretærens erklæring om udsendelse eller overgivelse til postbesørgelse skal være tilstrækkeligt bevis herfor.

Advokatrådet

§ 12

Advokatrådet er Advokatsamfundets bestyrelse. Det repræsenterer Advokatsamfundet udadtil og indadtil.

§ 13

Advokatrådet består af en formand og 14 andre medlemmer.

Formanden vælges blandt alle advokater ved elektronisk afstemning, jf. § 14. Til valget kræves absolut stemmeflertal. Opnås dette ikke ved første afstemning, foretages omvalg mellem de to kandidater, der har opnået de største stemmetal. På samme måde vælges en 1. stedfortræder og en 2. stedfortræder for formanden som medlem af Advokatrådet.

Formanden og dennes stedfortrædere vælges for en fireårig periode med mulighed for genvalg én gang for en toårig periode.

Forslag til valg af formand og stedfortrædere for denne skal være indleveret skriftligt til sekretariatet senest 14 dage før tidspunktet for afstemningen, jf. § 14, stk. 2. Forslaget skal være underskrevet af mindst 50 advokater, medmindre der er tale om genvalg.

Inden for samme frist som i stk. 4 skal de advokater, der stilles i forslag som formand og stedfortrædere, afgive en erklæring til sekretariatet om eventuelle kendelser og endelige domme, som indholdsmæssigt og tidsmæssigt er omfattet af § 17, stk. 3, nr. 1-6, der er afsagt mod de pågældende, eller kendelser, hvor der inden for de seneste 5 år er pålagt de pågældende en sanktion på over 20.000 kr., men under 60.000 kr., jf. § 17, stk. 3, nr. 7.

§ 14

Valg af formanden samt en 1. stedfortræder og en 2. stedfortræder for denne sker ved elektronisk afstemning, se dog stk. 8.

Advokatrådets beslutning om tidspunktet for den elektroniske afstemning bekendtgøres på Advokatsamfundets hjemmeside og ved skriftlig meddelelse til alle advokater senest den 1. februar i det år, hvor afstemningen skal finde sted. Ved omvalg, jf. § 13, stk. 2, 3. pkt., bekendtgøres tidspunktet for omvalget senest 7 dage før tidspunktet for afstemningen. I bekendtgørelsen af valget angives tidspunktet og de nærmere retningslinjer for valget, herunder information om indleveringen af stillerlister og frister herfor.

Afstemningsperioden placeres i tidsrummet fra tidligst 15. marts til senest 14. april det år, hvor der afholdes ordinært advokatmøde. Afstemningsperioden, som fastlægges af Advokatrådet, skal have en varighed af mindst 14 dage. I tilfælde af omvalg, jf. § 13, stk. 2, 3. pkt., skal valgperioden dog have en varighed af mindst 7 dage og skal være afsluttet senest 2 dage før det førstkommende ordinære advokatmøde. Valget har virkning fra det førstkommende ordinære advokatmøde efter afstemningen.

Senest 7 dage før afstemningsperioden bekendtgøres på Advokatsamfundets hjemmeside og ved skriftlig meddelelse til alle advokater, hvilke advokater der stiller op som formand og som 1. stedfortræder og 2. stedfortræder for disse.

Advokatrådet træffer beslutning om, hvilket valgsystem der skal anvendes. Systemet skal garantere sikkerhed, herunder for stemmeberettigelse og valgresultat, samt garantere vælgernes fulde anonymitet.

Advokatrådet kan fastsætte nærmere bestemmelser om afholdelsen af elektronisk afstemning.

Der kan forinden den elektroniske afstemning afholdes et opstillingsmøde, som har til formål at give de opstillede advokater mulighed for at præsentere sig selv.

For det tilfælde, at elektronisk afstemning undtagelsesvist ikke kan gennemføres på grund af tekniske vanskeligheder eller lignende, gennemføres valget af formanden samt en 1. stedfortræder og en 2. stedfortræder for denne på advokatmødet efter afstemningsreglerne i § 9, stk. 2-4. Advokatrådet skal i dette tilfælde hurtigst muligt ved bekendtgørelse på Advokatsamfundets hjemmeside og ved meddelelse til alle advokater oplyse om, at afstemningen finder sted på advokatmødet, herunder tid og sted for afstemningen.

§ 15

De øvrige 14 medlemmer af Advokatrådet samt en 1. stedfortræder og en 2. stedfortræder for hver af disse vælges af og blandt advokaterne i de enkelte advokat kredse efter følgende regler: 1. kreds vælger 7 medlemmer, 2. kreds vælger 3 medlemmer, 3. kreds vælger 1 medlem, 4. kreds vælger 2 medlemmer og 5. kreds vælger 1 medlem.

Forslag til valg af et eller flere medlemmer, hver med en 1. stedfortræder og en 2. stedfortræder, skal indleveres skriftligt til Advokatsamfundets sekretariat senest 14 dage før tidspunktet for afstemningen, jf. § 16, stk. 2 og 3. Forslaget skal være underskrevet af mindst 10 advokater, dog for 1. advokat kreds' vedkommende mindst 30 advokater, medmindre der er tale om genvalg.

Inden for samme frist som i stk. 2 skal de advokater, der stilles i forslagsom medlemmer og stedfortrædere, afgive en erklæring til sekretariatet om eventuelle kendelser og endelige domme, som indholdsmæssigt og tidsmæssigt er omfattet af § 17, stk. 3, nr. 1-6, der er afsagt mod de pågældende, eller kendelser, hvor der inden for de seneste 5 år er pålagt de pågældende en sanktion på over 20.000 kr., men under 60.000 kr., jf. § 17, stk. 3, nr. 7

Hvis der ikke rettidigt er anmeldt det fornødne antal medlemmer og stedfortrædere, bekendtgøres et nyt valg for den pågældende advokat kreds.

Medlemmerne og stedfortræderne vælges for en fireårig periode med mulighed for genvalg én gang for en toårig periode. Når et medlem har fungeret som sådant uafbrudt i 6 år, kan den pågældende ikke vælges på ny, før der er forløbet et år efter den pågældendes fratræden. Dette er dog ikke til hinder for, at et medlem af Advokatrådet kan vælges til formand for Advokatrådet og fungere som sådan i indtil 6 år, jf. § 13, stk. 3.

§ 16

Valg af de øvrige 14 medlemmer af Advokatrådet samt en 1. stedfortræder og en 2. stedfortræder for hver af disse sker ved elektronisk afstemning, se dog stk. 8.

Advokatrådets beslutning om tidspunktet for den elektroniske afstemning bekendtgøres på Advokatsamfundets hjemmeside og ved skriftlig meddelelse til alle advokater senest den 1. februar i det år, hvor afstemningen skal finde sted. I bekendtgørelsen af valget angives tidspunktet og de nærmere retningslinjer for valget, herunder information om indleveringen af stillerlister og frister herfor.

Afstemningsperioden placeres i tidsrummet fra tidligst 15. marts til senest 14. april det år, hvor der afholdes ordinært advokatmøde. Afstemningsperioden, som fastlægges af Advokatrådet, skal have en varighed af mindst 14 dage. Valget har virkning fra det førstkommande ordinære advokatmøde efter afstemningen.

Senest 7 dage før afstemningsperioden bekendtgøres på Advokatsamfundets hjemmeside og ved skriftlig meddelelse til alle advokater i de relevante advokat kredse, hvilke advokater der stiller op som medlem af Advokatrådet og som 1. stedfortræder og 2. stedfortræder for disse i de enkelte advokat kredse.

Advokatrådet træffer beslutning om, hvilket valgsystem der skal anvendes. Systemet skal garantere sikkerhed, herunder for stemmeberettigelse og valgresultat, samt garantere vælgernes fulde anonymitet.

Advokatrådet kan fastsætte nærmere bestemmelser om afholdelsen af elektronisk afstemning.

Der kan forinden den elektroniske afstemning afholdes et opstillingsmøde i de enkelte advokat kredse. Opstillingsmødet har til formål at give de opstillede advokater mulighed for at præsentere sig selv.

For det tilfælde, at elektronisk afstemning undtagelsesvist ikke kan gennemføres på grund af tekniske vanskeligheder eller lignende, gennemføres valget af de øvrige 14 medlemmer af Advokatrådet samt en 1. stedfortræder og en 2. stedfortræder for hver af disse på fysiske møder, der afholdes i de respektive advokat kredse efter afstemningsreglerne i § 9, stk. 2-4. Advokatrådet skal i dette tilfælde hurtigst muligt ved bekendtgørelse på Advokatsamfundets hjemmeside og ved skriftlig meddelelse til alle advokater i advokat kredsen oplyse om tid og sted for afstemningen.

§ 17

Advokatrådets formand og medlemmer samt disses stedfortrædere skal være valgbare fra tidspunktet for virkningen af valget og under hele deres valgperiode. Mister en af de nævnte personer sin valgbarehed, har det virkning for den resterende del af deres aktuelle valgperiode.

Valgbar til Advokatrådet er enhver advokat. Valgbarehed efter § 15 kræver desuden, at advokaten hører til den advokat kreds, som vælger den pågældende.

Følgende advokater er dog ikke valgbare:

- 1) En advokat, der ved endelig dom er idømt en ubetinget eller betinget fængselsstraf, hvis der er forløbet mindre end 5 år efter at straffen er udstået, ophævet, eftergivet eller bortfaldet,
- 2) en advokat, der ved endelig dom er dømt til anbringelse i institution eller til forvaring efter straffelovens §§ 68-70, hvis der er forløbet mindre end 5 år efter, at foranstaltningen er udstået, ophævet, eftergivet eller bortfaldet,
- 3) en advokat, som ved kendelse betinget er frakendt retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed, jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 3, såfremt der er forløbet mindre end 5 år fra prøvetidens udløb,
- 4) en advokat, som ved kendelse midlertidigt er frakendt retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed, jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 8,
- 5) en advokat, som ved kendelse er frakendt retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed, jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 8, såfremt der er forløbet mindre end 5 år fra frakendelsesperiodens udløb,
- 6) en advokat, som ved kendelse inden for de seneste 5 år er pålagt en bøde på mindst 60.000 kr., jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 1, og

7) en advokat, som ved kendelse inden for de seneste 5 år er pålagt en bøde på over 20.000 kr., men under 60.000 kr., jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 1, hvis de udviste forhold i almindeligt omdømme gør den pågældende uværdig til at være medlem af Advokatsamfundets organer.

Som endelig dom efter stk. 3, nr. 1 og 2, anses

- 1) en dom afsagt af Højesteret,
- 2) en dom, hvor den almindelige ankefrist er udløbet, uden at anke er sket,
- 3) en dom, der ikke uden særlig tilladelse kan ankes til højere instans, og hvor den almindelige frist for indgivelse af ansøgning til Procesbevillingsnævnet er udløbet, uden at ansøgning er indgivet, og
- 4) en dom, der ikke uden særlig tilladelse kan ankes til højere instans, og hvor Procesbevillingsnævnet har meddelt afslag på tilladelse til anke til højere instans.

. Fristen på 5 år i stk. 3, nr. 6 og 7, regnes fra datoen for kendelsen.

Afgørelsen om valgbarhed efter stk. 3, nr. 7, træffes af Advokatnævnet, jf. retsplejelovens § 147 h, stk.

2. Advokatrådet indbringer sagen for Advokatnævnet, hvis et medlem af rådet inden for de seneste 5 år er pålagt en bøde på over 20.000 kr., men under 60.000 kr.

Medlemmer af Advokatrådet og disses stedfortrædere skal underrette sekretariatet, hvis der afsiges en kendelse eller en endelig dom mod de pågældende, som er omfattet af stk. 3, nr. 1 - 6. Medlemmer af Advokatrådet og disses stedfortrædere skal underrette sekretariatet, hvis der afsiges en kendelse mod de pågældende, hvor der pålægges en sanktion på over 20.000 kr., men under 60.000 kr., jf. stk. 3, nr. 7. Underretningen skal ske senest 7 dage efter endelig dom eller kendelsens dato.

Opstilling til valget til Advokatrådet kan ske, selvom advokaten ikke på tidspunktet for valget er valgbar efter stk. 3.

§ 18

Advokatrådet vælger af sin midte en næstformand, der træder i stedet for formanden, når denne er midlertidigt forhindret.

§ 19

1. stedfortræderen eller 2. stedfortræderen tiltræder, når et medlem af Advokatrådet dør, mister sin valgbarhed, jf. § 17, nedlægger sit mandat eller på anden måde får vedvarende forfald. Det samme gælder, hvis et medlem af Advokatrådet bliver valgt som formand, jf. § 13, stk. 2.

Findes ingen stedfortrædere, vælges et nyt medlem af Advokatrådet af advokaterne i advokatkredsen snarest muligt efter reglerne i §§ 15 og 16 med de naturlige tilpasninger.

I tilfælde af Advokatrådets formands død eller vedvarende forfald på et tidspunkt, der ligger før 15. oktober i året forud for udløbet af formandens valgperiode, vælges en formand for resten af perioden ved elektronisk afstemning efter reglerne i §§ 13 og 14 med de naturlige tilpasninger.

§ 20

Hvis et medlem af Advokatrådet for kortere eller længere tid bliver forhindret i at deltage i rådets møder, skal medlemmet straks meddele formanden dette. Stedfortræderen tilkaldes, hvis Advokatrådet bestemmer det.

Intet medlem af Advokatrådet må deltage i behandlingen af en sag, i hvis udfald vedkommende har en individuel interesse, eller hvor der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.

Advokatrådets opgaver

§ 21

Advokatrådet skal arbejde for en mangfoldig sammensætning af rådet, rådets udvalg, blandt de af medlemmerne af Advokatnævnet, der er advokater, og blandt kontaktpersonerne, så sammensætningen heraf er repræsentativ for advokaterne i Advokatsamfundet blandt andet med hensyn til fagområde, køn, alder, etnicitet, geografisk tilknytning samt i forhold til, om advokaten er indehaver eller ansat, herunder som praktiserende advokat eller virksomhedsadvokat.

§ 22

Advokatrådet arbejder for, at den enkelte advokat af hensyn til klientens retssikkerhed kan virke i et fortroligt forhold til sin klient uafhængig af andre interesser end klientens og med adgang til oplysninger af betydning for klientens sag.

Advokatrådet kan bistå en advokat, hvis uafhængighed eller integritet kommer under pres, herunder ved kontakt til relevante myndigheder eller ved bistand i forbindelse med førelse af retssag.

§ 23

Advokatrådet forestår den teoretiske grunduddannelse, eksamen og den praktiske prøve i retssagsbehandling med henblik på at opnå beskikkelse som advokat.

Advokatrådet forestår prøven i regler af særlig betydning for advokathvervet for personer, som ikke er advokater, men som er medejere af et advokatselskab. Advokatrådet fører i den forbindelse tilsyn med, at disse medejere indstiller sig til og består prøven inden for den fastsatte tidsfrist, og at deres ejerskab bringes til ophør, hvis dette ikke sker.

Advokatrådet medvirker gennem kontakt til universiteter og udbydere af efteruddannelse til at sikre kvaliteten af såvel uddannelsen som efteruddannelsen af advokater.

§ 24

Advokatrådet fører i overensstemmelse med retsplejelovens kapitel 15 tilsyn med alle advokater, advokatselskaber og autoriserede fuldmægtige. Finder Advokatrådet, at en advokat, et advokatselskab eller en

medejer af et advokatselskab ikke har handlet i overensstemmelse med advokatpligterne, kan det indklage den pågældende for Advokatnævnet.

Når advokaters udøvelse af advokatvirksomhed berører andre lande end Danmark, udøver Advokatrådet tilsynet i samarbejde med de pågældende landes kompetente myndigheder.

For så vidt angår tavshedspligt, videregivelse af oplysninger m.v. i forbindelse med tilsynet finder retsplejelovens § 143 b anvendelse.

§ 25

Advokatrådet udarbejder vejledende retningslinjer for god advokatskik kaldet ”de advokatetiske regler”.

De advokatetiske regler skal afspejle Advokatnævnets og domstolenes praksis.

På områder, som ikke er afklaret i Advokatnævnets eller domstolenes praksis, udtrykker de advokatetiske regler Advokatrådets opfattelse af god advokatskik til vejledning for advokater og offentlighed.

§ 26

På begæring af en advokat eller et advokatselskab kan Advokatrådet afgive responsum om god advokatskik eller andre spørgsmål, der er af almindelig interesse for advokater i deres virksomhed.

Det samme gælder tilfælde, hvor en advokat eller et advokatselskab ønsker Advokatrådets responsum angående et af advokaten beregnet salær, om hvis berettigelse der er tvist mellem advokaten og klienten eller dennes retshjælpsforsikringsselskab.

Advokatrådet afgiver dog ikke responsum i en sag, hvorom der på tidspunktet for rådets behandling af responsumbegæringen verserer klagesag for Advokatnævnet.

Advokatrådet kan under en verserende sag efter parternes eller rettens anmodning til vejledning for retten afgive responsum om et omtvistet salær eller om god advokatskik i en sag, der ikke har været påkendt af Advokatnævnet.

Afgørelse i disse sager kan træffes, når mindst 5 medlemmer af Advokatrådet er til stede.

§ 27

Advokatrådet kan bistå klienter med at få opfyldt en kendelse fra Advokatnævnet, hvis den indklagede ikke har efterlevet kendelsen, og kendelsens konklusion i sidste ende lader sig tvangsfuldbyrde.

Advokatrådets bistand efter stk. 1 omfatter udvælgelse og antagelse af advokat til om nødvendigt at føre retssag og fogsagsag mod den indklagede.

I sager omfattet af stk. 1 bistår Advokatrådet endvidere klienter med eventuel anmeldelse af krav til advokatens ansvarsforsikringsselskab eller den i §§ 48-51 omhandlede forsikring.

Omkostningerne ved at få opfyldt kendelsen eller anmeldt kravet skal ikke dækkes af klienten, men kan dækkes af Advokatsamfundet, i det omfang omkostningerne ikke kan dækkes af den indklagede.

Advokatrådets bistand efter denne bestemmelse påvirker ikke Advokatrådets mulighed for at indbringe den pågældende advokat for Advokatnævnet.

§ 28

Advokatrådet fører tilsyn med EU-advokater, der udøver advokatvirksomhed her i landet i medfør af reglerne om EU-advokaters tjenesteydelser i Danmark. Hvis disse advokater tilsidesætter pligter, der følger af retsplejeloven eller forskrifter fastsat i medfør af retsplejeloven, kan Advokatrådet indbringe sag herom for Advokatnævnet.

Advokatrådet kan på begæring af en EU-advokat, der udøver advokatvirksomhed her i landet som anført i stk. 1, eller på begæring af den kompetente advokatmyndighed i denne advokats hjemland afgive responsum i overensstemmelse med § 26, stk. 1-3.

§ 29

Advokatrådet udsteder på begæring af en advokat med dansk advokatbeskikkelse dokumentation for, at vedkommende er advokat. Dokumentationen gives med henblik på, at advokaten kan udbyde tjenesteydelser eller etablere sig som advokat i en anden EU-, eller EØS-medlemsstat eller i Schweiz.

Advokatrådet kan desuden på begæring af en advokat udstede dokumentation for antallet af den pågældende advokats disciplinære sanktioner pålagt af Advokatnævnet.

§ 30

Advokatrådet deltager på et partipolitisk og fordelingsmæssigt neutralt grundlag i lovforberedende arbejde m.v. og kan tage initiativer med henblik på at sikre respekt for grundlæggende rettigheder, overholdelse af retsstatsprincippet og en sikker retsanvendelse.

§ 31

Advokatrådet arbejder for, at enhver har adgang til kvalificeret, uafhængig og fortrolig advokatbistand samt for at fremme retssikkerheden såvel inden for retsplejen som i den offentlige forvaltning.

Advokatrådet kan stille helt grundlæggende oplysning om dagligdagens juridiske problemstillinger til rådighed for borgerne samt oplysning om, hvor borgerne kan finde mere information herom.

Advokatrådet driver en hjemmeside på internettet, hvor borgere og virksomheder kan søge mellem alle advokater ud fra advokaternes geografiske placering og fagområde.

Advokatrådet arbejder for befolkningens adgang til vederlagsfri retshjælp i form af grundlæggende mundtlig rådgivning ved advokatvagter, herunder navnlig ved at orientere om advokatvagterne på internettet.

§ 32

Advokatrådet informerer advokater og borgere om væsentlige afgørelser fra domstolene og Advokatnævnet, retspolitiske emner og andre forhold omfattet af Advokatsamfundets virke.

§ 33

Advokatrådet kan nedsætte udvalg til løsning af opgaverne efter denne vedtægt. Advokatrådet beslutter, hvordan medlemmer til disse udvalg udpeges. Når et medlem af et udvalg har fungeret som sådant uafbrudt i 6 år, kan den pågældende ikke udpeges til det samme udvalg på ny, før der er forløbet et år efter den pågældendes udtræden. Dette gælder dog ikke medlemmer af udvalgene, som samtidig er medlemmer af Advokatrådet.

Advokatrådet kan skriftligt eller ved indkaldelse til et møde anmode Advokatrådets kontaktpersoner og de af medlemmerne af Advokatnævnet, som er advokater, om at udtale sig om væsentlige spørgsmål, som Advokatrådet ønsker belyst.

Advokatrådet kan til varetagelse af sin formålsbestemmelse på egne eller en advokats vegne henvende sig til nationale og internationale myndigheder.

Ligeledes kan Advokatrådet til varetagelse af sin formålsbestemmelse føre retssager i eget navn.

I sager, der vedrører advokatreguleringen eller advokatens stilling i retsplejen, kan Advokatrådet indtræde som mandatar for en advokat eller beslutte, at sagsomkostningerne udredes af Advokatsamfundet.

§ 34

Advokatrådet er medlem af organisationen af europæiske advokatråd (CCBE) og det internationale advokatsamfund (International Bar Association) med henblik på at varetage Advokatsamfundets formål i grænseoverskridende forhold og i forhold til internationale myndigheder.

Advokatrådet kan med samme formål deltage i andre internationale organisationer og sammenslutninger.

§ 35

Advokatrådet kan inden for rammerne af Rådets direktiv 77/249/EØF om lettelse med henblik på den faktiske gennemførelse af advokaters fri udveksling af tjenesteydelser med senere ændringer indgå aftaler med kompetente advokatmyndigheder i andre lande om faglige regler for advokaters udøvelse af advokatvirksomhed i det pågældende land eller den pågældende region.

§ 36

Advokatrådet holder møde, når rådet eller formanden bestemmer det, eller det skriftligt forlanges af mindst 2 medlemmer af rådet med angivelse af hensigten med mødet. I sidste tilfælde skal mødet indkaldes til afholdelse snarest muligt.

Mindst en uge før hvert møde i Advokatrådet sender sekretariatet mødets dagsorden til medlemmerne af rådet. Beslutning kan kun træffes om de i dagsordenen nævnte anliggender, medmindre samtlige tilstedeværende medlemmer samtykker i, at også andre sager afgøres.

§ 37

Advokatrådet er beslutningsdygtigt, når mindst 10 medlemmer af rådet er til stede, jf. dog § 26, stk. 5.

Advokatrådets møder afholdes i København, medmindre rådet vedtager andet i det enkelte tilfælde. Sekretariatet indkalder medlemmerne til mødet med mindst en uges varsel. I særlig påtrængende tilfælde kan

indkaldelse dog ske med kortere varsel mod Advokatrådets godkendelse heraf på det efterfølgende møde. I sådant tilfælde meddeles dagsordenen samtidig med indkaldelsen.

§ 38

Samtlige sager i Advokatrådet afgøres ved simpelt stemmeflertal. I tilfælde af stemmelighed gør formandens (næstformandens) stemme udslaget. Advokatrådets medlemmer er berettiget til at kræve særvotum refereret.

Afstemningen sker mundtligt, medmindre andet i det enkelte tilfælde vedtages. Formanden stemmer sidst.

I øvrigt bestemmer Advokatrådet selv sin forretningsorden.

Advokatkredsene

§ 39

Landet deles i følgende 5 advokatkredse, der følger landets retskredse:

1. kreds: Hovedstadskredsen. Består af København og Frederiksbergs retskredse samt Færøerne og Grønlands retskredse.
2. kreds: Sjællandskredsen. Består af Glostrup, Lyngby, Roskilde, Holbæk, Næstved, Helsingør, Hillerød, Nykøbing Falster og Bornholms retskredse.
3. kreds: Syddansk kreds. Består af Odense, Svendborg, Kolding, Esbjerg og Sønderborgs retskredse.
4. kreds: Østjyllands kreds. Består af Randers, Aarhus og Horsens retskredse.
5. kreds: Nordvestjyllands kreds. Består af Viborg, Holstebro og Herning, Aalborg og Hjørrings retskredse.

En advokat hører i relation til denne vedtægt til den advokatkreds og den retskreds, hvorfra advokaten udøver sit erhverv. For advokater, der ikke udøver erhverv, er bopælen afgørende. En advokat, der hverken udøver erhverv eller har bopæl i Danmark, hører til 1. kreds. Til hver kreds hører endvidere de advokatselskaber, der har hjemsted (hovedkontor) i kredsen.

En advokat, som udøver sit erhverv fra flere advokatkredse, hører til den advokatkreds, hvorfra advokaten først har udøvet erhverv, medmindre advokaten meddeler sekretariatet andet.

Advokatrådets kontaktpersoner

§ 40

Advokatrådet udpeger efter opslag 1-2 kontaktpersoner i hver retskreds i Danmark samt 1-2 kontaktpersoner henholdsvis i Grønland og på Færøerne.

Advokatrådets kontaktperson skal være advokat og høre til den retskreds, hvor den pågældende bliver udpeget, jf. § 39, stk. 2.

Advokatrådets kontaktperson udpeges for en periode på 2 år med mulighed for genudpegnings 2 gange uden opslag. Hvis kontaktpersonen i en udpegningsperiode skifter retskreds, bortfalder udpegningen. Advokatrådet kan i

øvrigt beslutte, at udpegningen bortfalder i en udpegningsperiode, herunder hvis kontaktpersonen ikke er værdig til den agtelse og tillid, som hvervet som kontaktperson kræver.

Ved kontaktpersonens midlertidige fravær vil en kontaktperson fra en anden kreds kunne indtræde som stedfortræder. Ved kontaktpersonens permanente forfald udpeger Advokatrådet en ny kontaktperson.

Advokatrådets kontaktpersoner bistår Advokatrådet, herunder i forhold til rådets tilsyn, og har bl.a. følgende opgaver:

- 1) Advokatrådets kontaktperson er bindeled mellem Advokatrådet og advokaterne i den enkelte retskreds,
- 2) Advokatrådets kontaktperson kan efter anmodning eller af egen drift afholde kollegialt samråd med henblik på løsning af en konflikt mellem to advokater. Advokatrådet kan fastsætte nærmere regler herom,
- 3) Advokatrådets kontaktperson deltager i kollegiale samtaler med advokater eller personer, der er nævnt i retsplejelovens § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, jf. retsplejelovens § 143, stk. 8.
- 4) Advokatrådets kontaktperson skal sammen med de øvrige kontaktpersoner i advokatkedse virke aktivt for at sikre, at der er kandidater til valg til Advokatrådet og Advokatnævnet.
- 5) Advokatrådets kontaktperson skal, hvis retspræsidenten ønsker det, være kontaktperson mellem retten og advokaterne i retskredsen.
- 6) Advokatrådets kontaktperson skal i samarbejde med Advokatsamfundets sekretariat foranstalte midlertidig assistance til klientvaretagelsen i en advokatvirksomhed i retskredsen for eksempel i tilfælde, hvor virksomhedens eneste advokat uden varsel ikke er i stand til at udøve advokatvirksomhed.

Advokatnævnet

§ 41

Advokatnævnet består af en formand og 2 næstformænd, der alle skal være dommere, samt af 18 andre medlemmer. Formanden og næstformændene udpeges af Højesterets præsident. Af de øvrige medlemmer udpeges 9, der ikke må være advokater, af justitsministeren, mens 9 vælges af Advokatsamfundet, jf. retsplejelovens § 144.

De medlemmer af nævnet, der er advokater, samt en 1. stedfortræder og en 2. stedfortræder for hvert af disse vælges af og blandt advokatkedsens advokater for en periode på 4 år og har ret til at forlænge valgperioden med yderligere 2 år uden afholdelse af valg. Hvis medlemmet ønsker at forlænge valgperioden skal dette meddeles sekretariatet senest den 1. februar det år, hvor den 4-årige valgperiode udløber. Der er efter 6 år ikke mulighed for genvalg.

Valget sker af og blandt advokaterne i de enkelte advokatkedse, jf. § 39, efter følgende regler: 1. kreds vælger 4 medlemmer, 2. kreds vælger 2 medlemmer, 3., 4. og 5. kreds vælger hver 1 medlem.

Valget sker efter reglerne i § 15, stk. 2–4, og § 16. Stk. 5. Reglerne i § 17 om valgbarhed, § 19, stk. 1 og 2, om stedfortrædere og § 20 om hindringer for deltagelse finder tilsvarende anvendelse for de medlemmer af nævnet, der er advokater.

Fællesbestemmelser for udførelse af tillidshverv inden for Advokatsamfundet

§ 42

Samtlige hverv inden for Advokatsamfundet er frivillige, og således kan den, der har påtaget sig et hverv, nedlægge sit mandat før valgperiodens udløb ved at meddele dette til det pågældende organ.

§ 43

Hvervene som medlem af Advokatrådet eller Advokatnævnet samt som Advokatrådets kontaktperson kan ikke forenes.

Det er ikke tilladt samtidig at være stedfortræder i Advokatrådet og Advokatnævnet.

§ 44

Advokater modtager ikke vederlag for hverv inden for Advokatsamfundet, hvorimod nødvendige rejseomkostninger, derunder passende udgifter til ophold, godtgøres.

Advokatrådets formand modtager dog årligt et vederlag afholdt af Advokatsamfundet, som fastsættes af Advokatrådet.

De advokater, der er medlemmer af Advokatnævnet, modtager dog et årligt vederlag afholdt af Advokatsamfundet svarende til det vederlag, som de medlemmer, der er udpeget af justitsministeren, modtager.

Bidrag

§ 45

Enhver advokat skal betale et årligt bidrag til afholdelse af udgifterne ved Advokatsamfundets virksomhed, herunder eventuelt tilskud til Understøttelsesfonden, den i §§ 48-51 omhandlede forsikring og Erstatningsfonden.

Bidragenes størrelse fastsættes af advokatmødet.

For det regnskabsår, hvori den danske advokatbeskikkelse er udleveret, eller EU-advokaten har indledt sin varige udøvelse af advokatvirksomhed her i landet, nedsættes bidragene forholdsmæssigt, således at der alene betales bidrag for det antal hele måneder, der resterer af det pågældende regnskabsår. For det regnskabsår, hvori advokaten ikke længere er omfattet af Advokatsamfundet, refunderes den andel af bidragene, som forholdsmæssigt svarer til det resterende antal hele kvartaler af regnskabsåret. Advokatsamfundet kan dog forinden foretage modregning i forfaldne krav mod medlemmet.

En omfattet EU-advokat kan fritages for bidrag til Erstatningsfonden og til den i §§ 48-51 omhandlede forsikring i det omfang, den pågældende over for Advokatsamfundet dokumenterer at være dækket af en ordning, som dækker tab i samme omfang som anført i § 48.

Bidragene forfalder til betaling ved regnskabsårets begyndelse og kan opkræves årsvis, halvårsvis eller kvartalsvis. De inkasseres af Advokatsamfundets sekretariat.

Ansvarsforsikring og garanti

§ 46

Enhver advokat har pligt til at tegne ansvarsforsikring i henhold til en af Advokatrådet godkendt police til dækning af det erstatningsansvar, som personen som advokat måtte ifalde for formueskade påført tredjemand ved enhver form for uagtsom handling eller undladelse, der skyldes advokaten eller advokatens personale. Forsikringssummen skal andrage mindst 2,5 millioner kroner. Forsikringen skal dække i mindst 5 år efter ophør af den danske advokatbeskikkelse eller opgivelse af EU-advokatens varige udøvelse af advokatvirksomhed her i landet. Det skal fremgå af policen, at forsikringsselskabet hæfter over for den skadelidte tredjemand for en af advokaten påtaget selvrisiko. Det skal endvidere fremgå, at forsikringen kun kan bringes til ophør ved forsikringsselskabets underretning af Advokatrådet, og at forsikringsselskabet accepterer, at rådet kan holde forsikringen i kraft i overensstemmelse med stk. 5.

Det påhviler advokaten enten selv eller gennem sit forsikringsselskab at dokumentere over for Advokatrådet, at behørig forsikring er tegnet.

For en EU-advokat anses forsikringspligten for opfyldt i det omfang, den pågældende over for Advokatsamfundet dokumenterer at være dækket af en forsikringsordning, som dækker den pågældendes advokatvirksomhed her i landet i det omfang, det er fastsat i stk. 1. Hvis den pågældende advokat er dækket af en forsikringsordning, som delvist dækker den pågældendes advokatvirksomhed her i landet, kan Advokatsamfundet kræve, at den pågældende tegner en supplerende forsikring.

Tegner eller opretholder en advokat ikke den i stk. 1 nævnte ansvarsforsikring, kan Advokatrådet ud over eventuel indbringelse af sagen for Advokatnævnet beslutte, at advokaten skal betale et særligt bidrag til Advokatsamfundet. Det særlige bidrag fastsættes af Advokatrådet sædvanligvis til et beløb svarende til præmien for en i henhold til stk. 1 tegnet forsikring.

Undlader en advokat at betale præmien for en tegnet ansvarsforsikring, kan Advokatrådet ud over eventuel indbringelse af sagen for Advokatnævnet efter sit frie skøn i op til et år fra det tidspunkt, hvor forsikringsdækningen ville ophøre på grund af den manglende præmiebetaling, holde forsikringen i kraft gennem indbetaling af den skyldige præmie med fuld regresret over for advokaten og/eller det advokatselskab, hvori advokaten udøver virksomhed.

Pligten til at tegne ansvarsforsikring efter stk. 1 påhviler for så vidt angår advokatselskaber, der driver advokatvirksomhed, selskabet. Forsikringen skal i disse tilfælde tegnes af selskabet, men således at forsikringen tillige omfatter ansvaret for de advokater, der virker i selskabet, samt personer, som i medfør af retsplejelovens § 124 c, stk. 1, nr. 2, er medejere af selskabet, med en forsikringssum for hver advokat eller medejer på ikke under det efter stk. 1 fastsatte grundbeløb. Stk. 2, 4 og 5 finder tilsvarende anvendelse.

§ 47

Enhver advokat har pligt til gennem en erklæring fra et forsikringsselskab eller et pengeinstitut at stille garanti i henhold til en af Advokatrådet godkendt garantiformular om, at vedkommende som selvskyldner hæfter direkte over for en advokats klient for dækning af tab, som klienten har lidt ved, at advokaten eller dennes personale uretmæssigt har forbrugt midler, der var advokaten betroet i dennes egenskab af advokat. Garantisummen skal andrage mindst 5 millioner kroner. Det skal fremgå af garantiformularen, at garantien kun kan bringes til ophør ved forsikringsselskabets eller pengeinstitutts underretning af Advokatrådet, og at forsikringsselskabet eller pengeinstituttet accepterer, at rådet kan holde garantien i kraft i overensstemmelse med stk. 5.

Det påhviler advokaten enten selv eller gennem sit forsikringsselskab eller pengeinstitut at dokumentere over for Advokatrådet, at behørig garanti er stillet.

For en EU-advokat anses garantipligten for opfyldt i det omfang, den pågældende over for Advokatrådet dokumenterer at være omfattet af en garanti, som dækker den pågældendes advokatvirksomhed her i landet i det

omfang, det er fastsat i stk. 1. Hvis EU-advokaten er dækket af en garanti, som delvist dækker den pågældendes advokatvirksomhed her i landet, kan Advokatsamfundet kræve, at den pågældende stiller supplerende garanti.

Stiller eller opretholder en advokat ikke den i stk. 1 nævnte garanti, kan Advokatrådet ud over eventuel indbringelse af sagen for Advokatnævnet beslutte, at advokaten skal betale et særligt bidrag til Advokatsamfundet. Det særlige bidrag fastsættes af Advokatrådet sædvanligvis til et beløb svarende til præmien for en i henhold til stk. 1 stillet garanti.

Undlader en advokat at betale præmien for en stillet garanti, kan Advokatrådet ud over eventuel indbringelse af sagen for Advokatnævnet efter sit frie skøn i op til et år fra det tidspunkt, hvor garantien ville ophøre på grund af den manglende præmiebetaling, holde garantien i kraft gennem indbetaling af den skyldige præmie med fuld regresret over for advokaten og/eller det advokatselskab, hvori advokaten udøver virksomhed.

Pligten til at stille garanti efter stk. 1 påhviler for så vidt angår advokatselskaber, der driver advokatvirksomhed, selskabet. Garantien skal i disse tilfælde stilles af selskabet, men således at garantien tillige omfatter de advokater, der virker i selskabet, samt personer, som i medfør af retsplejelovens § 124 c, stk. 1, nr. 2, er medejere af selskabet, med en garantisum for hver advokat eller medejer på ikke under det i stk. 1 fastsatte beløb. Stk. 2, 4 og 5 finder tilsvarende anvendelse.

Advokatsamfundets forsikringsordning

§ 48

Advokatsamfundet tegner en forsikring med en årlig dækning på minimum 25 millioner kroner, der helt eller delvist dækker tab, som ikke dækkes af den i § 46 nævnte ansvarsforsikring eller den i § 47 nævnte garanti, og som er lidt som følge af

- 1) en advokats eller dennes personales fejl, forsømmelse eller andet uagtsomt forhold i forbindelse med advokatvirksomhed, der vil medføre retskrav på erstatning eller
- 2) en advokats eller dennes personales uretmæssige forbrug af midler, der var advokaten betroet i dennes egenskab af advokat.

Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til dækning af tab, som et advokatselskab eller dets personale er ansvarlig for.

§ 49

Erstatning ydes ikke, hvis tabet dækkes af advokatens ansvarsforsikring eller garanti eller af andre sikringsordninger.

Hvis tabet er lidt som følge af advokatens eller dennes personales fejl, forsømmelse eller andet ansvarspådragende forhold i forbindelse med advokatvirksomhed, kan der højst udbetales 2,5 millioner kroner for en enkelt skade. Dette gælder, hvad enten en eller flere advokater kan gøres ansvarlige derfor, og er samtidig den højeste erstatning, som kan ydes for samtlige anmeldte skader inden for det enkelte kalenderår for samme advokat.

Hvis tabet er lidt af en klient som følge af, at advokaten eller dennes personale uretmæssigt har forbrugt midler, der var advokaten betroet i dennes egenskab af advokat, kan der højst udbetales 5 millioner kroner for en enkelt skade. Dette gælder, hvad enten en eller flere advokater kan gøres ansvarlige derfor, og er samtidig den højeste erstatning, som kan ydes for samtlige anmeldte skader inden for det enkelte kalenderår for samme advokat.

Erstatning kan kun ydes, hvis det godtgøres, at advokaten er ansvarlig, og at hverken advokaten eller nogen for tabet medansvarlig kan dække erstatningskravet. Ydelse af erstatning kan gøres betinget af, at skadelidte ved civil retssøgsmål mod skadevolderen, dennes dødsbo eller konkursbo eller på anden måde søger at opnå erstatning hos den pågældende selv.

De nærmere forsikringsvilkår aftales mellem Advokatrådet og forsikringsselskabet.

Skadelidte kan ikke rette krav mod Advokatsamfundet i anledning af tabet, jf. dog § 50, stk. 4.

Bestemmelserne i stk. 1-6 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til dækning af tab forvoldt af et advokatselskab eller dets personale.

§ 50

Anmeldelse om erstatning fra den af Advokatsamfundet tegnede forsikring fremsættes skriftligt over for forsikringsselskabet og skal være bilagt fornøden dokumentation. Anmeldelsen skal indgives senest 6 måneder efter det tidspunkt, da skadelidte blev eller ved sædvanlig agt på givenhed burde være blevet bekendt med at have lidt et tab som følge af en handling eller undladelse omfattet af § 48, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Skadevolder er pligtig på begæring at stille fysisk og elektronisk materiale til rådighed for forsikringsselskabets behandling af anmeldelsen og til i enhver henseende at bistå forsikringsselskabet ved sagens oplysning.

Ved udbetaling af erstatning indtræder forsikringsselskabet i enhver henseende i skadelidtes rettigheder mod advokaten eller advokatselskabet i anledning af tabet. Dog indtræder Advokatsamfundet med respekt af forsikringsselskabets krav i skadelidtes rettigheder for så vidt angår den selvrisiko, som Advokatsamfundet har betalt i anledning af tabet.

I tilfælde af, at forsikringen ophører uden, at der tegnes en anden tilsvarende forsikring, behandles anmeldelser af Advokatrådet efter bestemmelserne i §§ 48-50, og omkostningerne herved, herunder til udbetaling af erstatning, afholdes af Advokatsamfundet. Bidrag opkrævet i medfør af § 45 kan i sådanne tilfælde anvendes af Advokatrådet til dækning af Advokatsamfundets omkostninger.

§ 51

Midler, der i Advokatsamfundets regnskab er hensat til Erstatningsfonden, og afkast heraf, kan anvendes til betaling af præmie og selvrisiko vedrørende den i § 48 nævnte forsikring samt til dækning af omkostninger i forbindelse med forsikringens etablering.

Ligeledes kan midler og afkast som nævnt i stk. 1 anvendes til dækning af Advokatsamfundets omkostninger i forbindelse med Advokatrådet's behandling af anmeldelser i henhold til § 50, stk. 4.

Sekretariatet

§ 52

Advokatsamfundets daglige administration varetages af et sekretariat, der skal have kontor i København. Sekretariatet ledes af en fastansat generalsekretær, der skal anvende hele sin arbejdskraft i samfundets tjeneste, medmindre Advokatrådet beslutter andet.

Generalsekretæren ansættes og afskediges af Advokatrådet, der opretter kontrakt med vedkommende og fastsætter ansættelsesvilkår.

Generalsekretæren antager og afskediger det øvrige nødvendige personale.

Alle henvendelser til Advokatrådet og Advokatnævnet rettes til sekretariatet, der i det hele fungerer som ekspeditions kontor for disse organer.

Alle klager indsendes til og registreres af sekretariatet, der videresender klagen til vedkommende organ.

Sekretariatet bistår Advokatrådets kontaktpersoner og Advokatnævnet i overensstemmelse med Advokatrådets beslutning herom.

Tegningsret

§ 53

Advokatsamfundet tegnes af formanden eller næstformanden for Advokatrådets sammen med generalsekretæren eller med 2 medlemmer af Advokatrådet. Ved køb, salg og pantsætning af fast ejendom kræves dog underskrift af 2/3 af Advokatrådets medlemmer.

Årsregnskab og revision

§ 54

Advokatsamfundets regnskabsår er kalenderåret.

For hvert regnskabsår udarbejdes årsregnskab bestående af resultatopgørelse og balance.

Årsregnskabet skal opgøres således, som god regnskabsskik tilsiger.

§ 55

Advokatsamfundets regnskab revideres af en af Advokatrådet antaget statsautoriseret revisor.

Revisor skal revidere årsregnskabet i overensstemmelse med god revisionsskik og herunder foretage en kritisk gennemgang af samfundets regnskabsmateriale.

Efter revisionen er afsluttet, skal revisor ved påtegning på regnskabet bekræfte at have foretaget revision af dette samt anføre de bemærkninger, som revisionen måtte have givet anledning til.

§ 56

Revisor kontrollerer, om de uddelinger, der er foretaget i løbet af året af de fonde, som administreres af Advokatsamfundet, er i overensstemmelse med formålsbestemmelsen for den enkelte fond.

Advokatens forpligtelser

§ 57

En advokat er forpligtet til skriftligt at meddele sekretariatet den adresse, hvorfra advokaten udøver erhverv, samt en e-mailadresse, hvor advokaten kan kontaktes. En advokat, der ikke udøver erhverv, skal oplyse sin bopæl og en e-mailadresse. Hvis advokaten skifter adresse eller e-mailadresse, skal advokaten inden 14 dage efter ændringen skriftligt meddele dette til sekretariatet. Det samme gælder, når et advokatselskab skifter hjemsted.

En advokat er forpligtet til at meddele sit CPR-nummer til sekretariatet, som kan bruge oplysningen til entydig identifikation og til at kommunikere med advokaten via den fællesoffentlige it-løsning Digital Post, jf. § 59, stk. 1, samt via sekretariatets medlemssystem, herunder indberetningssider og -portaler.

§ 58

Advokaten skal oplyse sin klient om,

- 1) at den pågældende er beskikket som advokat af Civilstyrelsen i Danmark,
- 2) at den pågældende er en del af Advokatsamfundet,
- 3) at den pågældende har tegnet ansvarsforsikring og stillet garanti efter de af Advokatsamfundet fastsatte regler, og at ansvarsforsikringen dækker al advokatvirksomhed, uanset hvor advokatvirksomheden udøves, og
- 4) kontaktoplysninger på forsikringsselskabet og garantistilleren.

Bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, finder ikke anvendelse for så vidt angår EU-advokaten, der i stedet skal oplyse, at den pågældende er registreret hos Advokatsamfundet.

Hvis klienten anmoder herom, skal advokaten oplyse om de regler, der særligt gælder for udøvelse af advokaterhvervet, og hvordan klienten får adgang til reglerne.

De i stk. 1 og 2 nævnte oplysninger skal gives eller gøres tilgængelige inden indgåelsen af en skriftlig aftale om ydelse af bistand. Hvis der ikke foreligger en skriftlig aftale, skal oplysningerne gives eller gøres tilgængelige inden bistanden ydes.

Digital kommunikation

§ 59

Meddelelser fra Advokatsamfundet, herunder Advokatnævnet, kan uanset formkravene i denne vedtægt med bindende virkning sendes som digital kommunikation, herunder til advokatens e-mailadresse, jf. § 57, og via den fællesoffentlige it-løsning Digital Post under iagttagelse af den til enhver tid gældende lovgivning.

Meddelelser til Advokatsamfundet og mellem Advokatsamfundets organer kan uanset formkravene i denne vedtægt sendes som digital kommunikation.

Møder i Advokatsamfundets organer kan afholdes helt eller delvist elektronisk eller som telefonmøde uden eller med begrænset adgang til fysisk fremmøde, hvis det skønnes forsvarligt og hensigtsmæssigt.

Ikrafttrædelse

§ 60

Vedtægten træder i kraft den 1. januar 2025.

Vedtægtens § 33, stk. 1, 3. og 4. pkt., træder dog først i kraft den 1. januar 2027.

Samtidig med ikrafttrædelsen ophæves vedtægt af 25. oktober 2008 med senere ændringer.

Overgangsregler

§ 61

Vedtægtens § 17, stk. 2, 2. pkt., gælder kun for advokater, som bliver valgt som medlemmer af Advokatrådet eller Advokatnævnet eller som stedfortrædere for disse efter tidspunktet for vedtægtens ikrafttræden.

Vedtægtens § 17, stk. 3, gælder kun for endelige domme samt kendelser fra Advokatnævnet, som er afsagt efter tidspunktet for vedtægtens ikrafttræden.

§ 62

De advokater, der på tidspunktet for vedtægtens ikrafttræden, fungerer som medlemmer af Advokatrådet eller Advokatnævnet samt som stedfortrædere for disse, fortsætter, indtil den periode, for hvilken de er valgt, udløber. Det samme gælder for formanden for Advokatrådet.

Ved det valg, som har virkning fra det ordinære advokatmøde i 2025, anvendes vedtægtens § 15. Dog vælger 5. kreds, udover det medlem af Advokatrådet fra den hidtidige 7. kreds, hvis valgperiode udløber i 2027, yderligere 1 medlem til Advokatrådet i en to-årig periode. Således vil Advokatrådet fra valget i 2025 og indtil valget i 2027 have følgende sammensætning: 7 medlemmer fra 1. kreds, 2 medlemmer fra 2. kreds, 1 medlem fra 3. kreds, 2 medlemmer fra 4. kreds og 2 medlemmer fra 5. kreds.

§ 63

De hidtil gældende regler i §§ 63-69 i vedtægt for det danske Advokatsamfund af 25. oktober 2008 med senere ændringer anvendes på anmodninger om erstatning, som er indgivet inden tidspunktet for vedtægtens ikrafttræden.

De hidtil gældende regler i § 70 i vedtægt for det danske Advokatsamfund af 25. oktober 2008 med senere ændringer anvendes på sager om Erstatningsfondens udredning af Advokatrådets omkostninger ved at yde bistand til at få opfyldt en kendelse fra Advokatnævnet, hvor kendelsen er afsagt inden tidspunktet for vedtægtens ikrafttræden.

DE ADVOKATETISKE REGLER

(Anvendes af Advokatrådet fra 1. juli 2025)

Kapitel 1

De advokatetiske reglers anvendelse og status

Artikel 1. De advokatetiske regler gælder for alle advokater. For advokater ansat i virksomheder og organisationer gælder reglerne med de nødvendige tilpasninger.

Artikel 2. Reglerne afspejler Advokatnævnets og domstolenes praksis. På områder, der er uafklaret i praksis, udtrykker de Advokatrådets opfattelse af, hvad der er god advokatskik. De finder anvendelse ved advokaters udøvelse af virksomhed under brug af advokattitlen i Danmark og ved danske advokaters udøvelse af sådan virksomhed i udlandet.

Stk. 2. For advokaters grænseoverskridende virksomhed inden for EU gælder tillige den Code of Conduct for European Lawyers, som CCBE har vedtaget.

Kapitel 2

Advokatens stilling og forpligtelser

Artikel 3. Advokaten indtager i et retssamfund en særlig stilling.

Stk. 2. Advokatens opgave er at fremme retfærdighed og modvirke uret.

Stk. 3. Advokaten skal aktivt varetage og forsvare sin klients rettigheder og friheder samt være klientens rådgiver.

Stk. 4. Advokaten skal i medfør af retsplejelovens § 126, under udøvelse af advokatvirksomhed udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik.

Stk. 5. Advokaten skal ved sin repræsentation af klienten iagttage fortrolighed samt bevare sin uafhængighed og integritet, herunder i forhold til staten.

Stk. 6. Advokaten har juridiske og etiske forpligtelser over for klienten.

Stk. 7. Advokaten skal også under udførelsen af sine pligter for klienten udvise den nødvendige respekt over for personer og myndigheder, som advokaten har kontakt med på klientens vegne.

Kapitel 3

Modtagelse af sager

Artikel 4. En advokat må alene påtage sig en sag for en klient efter direkte anmodning fra klienten, fra en anden advokat på klientens vegne eller efter anmodning fra en offentlig myndighed eller andet kompetent organ.

Stk. 2. En advokat må ikke uopfordret foretage handlinger, der har til formål eller er egnede til at påvirke en forbrugers valg af advokat i en konkret sag.

Stk. 3. Advokaten må ikke gennem markedsføringstiltag i Kriminalforsorgens institutioner, institutioner for ungdomskriminelle, asylcentre og lignende søge at påvirke de indsatte eller beboernes valg af advokat.

Artikel 5. En advokat må ikke påtage sig en sag, til hvis udførelse advokaten savner fornøden kompetence, medmindre advokaten efter aftale med klienten sikrer sig tilstrækkelig kvalificeret bistand til at udføre sagen.

Artikel 6. En advokat må ikke påtage sig en sag, hvis den ikke kan behandles tilstrækkelig hurtigt.

Stk. 2. Ved påtagelse af en sag med offentlig beskikkelse skal advokaten sikre sig, at advokatens forhold ikke er til hinder for, at sagen kan behandles ved retten eller anden myndighed tilstrækkelig hurtigt.

Kapitel 4

Interessekonflikter

Artikel 7. Ved modtagelsen af enhver ny sag skal advokaten i rimeligt omfang sikre sig mod, at der kan opstå tvivl om advokatens iagttagelse af bestemmelserne om interessekonflikter. Advokaten skal løbende vurdere risikoen for interessekonflikter, hvis ændrede forhold gør det relevant.

Artikel 8. En advokat må ikke bistå en klient i situationer, hvor en interessekonflikt er opstået, eller hvor der foreligger nærliggende risiko for, at en sådan konflikt opstår.

Stk. 2. Situationer som nævnt i stk. 1 foreligger bl.a., når:

- 1) En advokat bistår klienter i samme sag, hvis klienterne har modstridende interesser af ikke uvæsentlig karakter.
- 2) En advokat bistår en part efter tidligere at have bistået modparten i samme sag.
- 3) En advokat på samme tid bistår klienter i flere sager, der har forbindelse med hinanden, hvis der er risiko for, at fortrolige oplysninger, som advokaten har modtaget i en af sagerne, kan have betydning i en anden af sagerne.
- 4) En advokat har en nær familiemæssig eller ikke ubetydelig økonomisk, erhvervmæssig eller anden forbindelse til en part, som i sagen har modstridende interesser med klienten.
- 5) En advokat har sådanne forretningsmæssige eller andre forbindelser til eller aftaler med klienten, at der er risiko for, at advokaten ikke kan give klienten rådgivning uafhængigt af uvedkommende interesser.
- 6) En advokat, som for parterne har medvirket til stiftelse eller berigtigelse af et retsforhold, efterfølgende bistår en af parterne vedrørende samme retsforhold, hvis bistanden har eller kan have betydning for den anden part.
- 7) En advokat skal varetage indbyrdes uforenelige hensyn til flere klienter.
- 8) En advokat er udsat for sådanne trusler, pres eller intimidering fra en klient, at der er risiko for, at advokaten ikke kan bistå klienten uafhængigt af uvedkommende interesser.

Stk. 3. Situationer som nævnt i stk. 1 kan bl.a. foreligge, når:

- 1) En advokat bistår en klient i en sag, hvis advokaten uden at repræsentere modparten i den konkrete sag har et fast klientforhold til denne. Ved vurderingen af om et klientforhold er fast, tages der bl.a. hensyn til, om klienten hidtil har søgt advokatens bistand regelmæssigt i forhold til klientens behov for bistand, og om klienten forventes at fortsætte hermed.
- 2) En advokat medvirker for flere parter til stiftelse af eller berigtigelse af et retsforhold, hvorom der er enighed mellem parterne.
- 3) En advokat bistår en klient i en sag efter tidligere at have bistået en klient i en anden sag, når sagerne har forbindelse med hinanden, og der er risiko for, at fortrolige oplysninger, som advokaten har modtaget i en af sagerne, kan have betydning i en anden af sagerne.

Artikel 9. En advokat må ikke virke som voldgiftsdommer, medlem af klagenævn og lignende, mæglingsmand eller mediator for flere parter, hvis advokaten tidligere som partsrepræsentant har bistået nogen af parterne i forhold, der har forbindelse med sagen. En advokat må ikke efter at have virket som dommer, voldgiftsdommer, medlem af klagenævn og lignende, mæglingsmand eller mediator bistå nogen af parterne som partsrepræsentant om forhold, der har forbindelse med sagen.

Artikel 10. Når advokater udøver advokatvirksomhed i et fællesskab, i et advokatselskab, jf. retsplejelovens § 124, eller i kontorfællesskab gælder reglerne i artikel 8 og 9 for fællesskabet, advokatselskabet og kontorfællesskabet og i det indbyrdes forhold mellem dets deltagere, herunder ansatte advokater.

Stk. 2. Tilsvarende gælder reglerne i artikel 8 og 9 for andre samarbejder, samvirker og fællesskaber mellem advokater eller advokatfirmaer, såfremt de i forhold til tredjemand fremtræder som et fællesskab eller advokatfirma.

Stk. 3. Reglerne i artikel 8, 9, 10, stk. 1 og 2, samt artikel 11-13 anvendes på samme måde for en advokat, der optræder som selvstændig underleverandør for en anden advokat i dennes virke for en klient og i den forbindelse modtager fortrolige oplysninger om klienten.

Artikel 11. Fra det tidspunkt, en advokat indgår aftale om at skifte job fra et advokatfirma til et andet, må hverken advokaten selv eller advokaterne i det nye firma bistå en klient i en sag, hvis advokaten som led i sin hidtidige ansættelse har bistået en anden part i samme sag. Dette gælder kun, hvis parterne har modstridende interesser af ikke uvæsentlig karakter, og hvis advokaten har modtaget fortrolige oplysninger, som kan have betydning i sagen.

Stk. 2. Jobskiftet forhindrer ikke, at andre advokater i det hidtidige firma fortsat kan varetage sagen for den part, som advokaten har bistået.

Stk. 3. Hvis advokatens nye firma indgår i et kontorfællesskab eller andet samarbejde, som vil være omfattet af reglen i artikel 10, stk. 2, gælder stk. 1 også for advokater beskæftiget i de advokatfirmaer, som deltager i fællesskabet eller samarbejdet.

Artikel 12. Et samtykke fra parter, som er involveret i den mulige interessekonflikt, til advokatens bistand vil i tilfælde omfattet af artikel 8, stk. 2, artikel 9 og artikel 10 som udgangspunkt ikke påvirke bedømmelsen af, om der foreligger en interessekonflikt. I tilfælde omfattet af artikel 8, stk. 3, vil advokaten kunne påtage sig sagen, hvis der er indhentet et samtykke hertil fra alle involverede parter.

Stk. 2. Er de medvirkende advokater fra forskellige advokatfirmaer, som indgår i det samme samarbejde, samvirke eller fællesskab som omfattet af artikel 10, stk. 2, vil et samtykke fra de involverede parter kunne påvirke bedømmelsen af, om der foreligger en interessekonflikt, medmindre advokatfirmaerne har adgang til hinandens sagsoplysninger.

Artikel 13. Når der i henhold til disse regler foreligger en interessekonflikt eller en nærliggende risiko herfor, skal advokaten udtræde af den eller de konkrete sager i forhold til alle involverede klienter. Det gælder dog ikke artikel 8, stk. 2, nr. 7, hvor udtræden efter en konkret vurdering kan begrænses til den ene eller til nogle af klienterne.

Stk. 2. Hvis advokaten i tilfælde omfattet af artikel 8, stk. 2, nr. 1 og 3, og artikel 8, stk. 3, nr. 2, kun har modtaget væsentlige oplysninger fra nogle af klienterne, kan advokatens udtræden begrænses til de øvrige klienter.

Stk. 3. Advokatens udtræden skal ske straks. Dog skal advokaten foretage det, der er nødvendigt for, at klienten ikke lider retstab.

Artikel 14. Advokatfirmaer og andre samarbejder omfattet af artikel 10, stk. 1 og 2, skal udarbejde skriftlige retningslinjer for håndtering af interessekonflikter. Dette gælder ikke enkeltmandsvirksomheder uden ansatte eller advokatselskaber, hvor kun én advokat udøver virksomhed. Retningslinjerne skal være egnede til at undgå interessekonflikter, til at opfange og identificere opståede konflikter på det tidligst mulige tidspunkt og indeholde en beskrivelse af fremgangsmåden, når en konflikt er identificeret.

Stk. 2. Retningslinjerne skal efter anmodning fremsendes til Advokatrådet.

Kapitel 5 Fortrolighed

Artikel 15. Fortrolighed er en betingelse for advokatens virke og en grundlæggende pligt og ret, som skal respekteres ikke kun i det enkelte individs, men også i retssamfundets interesse.

Artikel 16. Tavshedspligten gælder uden tidsbegrænsning og gælder også, efter at sagen for klienten er afsluttet.

Stk. 2. Tavshedspligten gælder alle oplysninger, som advokaten har modtaget under sit virke for klienten. Dog kan en forsvarsadvokat udtale sig til pressen i generelle vendinger om straffesagens fremdrift og lignende spørgsmål.

Stk. 3. Tavshedspligten gælder, uanset hvilken sag advokaten varetager for klienten.

Artikel 17. En advokat kan dele fortrolige oplysninger med advokater og andre, der er beskæftiget i samme advokatfirma som advokaten, hvis det åbenbart er i klientens interesse.

Stk. 2. En advokat skal indhente klientens samtykke til deling af fortrolige oplysninger med eksterne personer, herunder advokater.

Artikel 18. Tavshedspligten forhindrer ikke advokaten i at videregive oplysninger i følgende tilfælde:

- 1) Klienten har på oplyst grundlag givet samtykke til, at konkrete oplysninger kan videregives, medmindre andet er bestemt i lovgivningen eller i pålæg i henhold til lovgivningen.
- 2) Advokaten er retligt forpligtet til at videregive oplysningerne.
- 3) Videregivelse sker i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv.

Artikel 19. Advokaten skal sikre, at advokatens autoriserede fuldmægtige, partnere, jf. retsplejelovens § 124 c, stk. 1, nr. 2, personale og andre, som i øvrigt beskæftiges i advokatfirmaet, gøres bekendt med, at de pågældende har samme tavshedspligt som advokaten, uanset om de er advokater eller ej.

Artikel 20. Når advokater udøver advokatvirksomhed i et fællesskab, i et advokatselskab, jf. retsplejelovens § 124, eller i kontorfællesskab, gælder reglerne i artikel 15-19 for fællesskabet, advokatselskabet og kontorfællesskabet og i det indbyrdes forhold mellem dets deltagere, herunder ansatte advokater.

Stk. 2. Tilsvarende gælder reglerne i artikel 15-19 for andre samarbejder, samvirker og fællesskaber mellem advokater eller advokatfirmaer, såfremt de i forhold til tredjemand fremtræder som et fællesskab eller advokatfirma.

Kapitel 6

Almene oplysningspligter

Artikel 21. Advokaten skal af egen drift oplyse klienten om følgende:

- 1) Advokatens navn, adresse, herunder juridisk adresse, samt andre kontaktoplysninger, herunder telefonnummer og eventuel e-mailadresse.
- 2) Navnet på den virksomhed, hvorfra advokaten udøver sin virksomhed, formen på virksomheden og cvr-nummeret.
- 3) At advokaten er beskikket af Civilstyrelsen i Danmark, idet EU-advokater dog i stedet skal oplyse, at advokaten er registreret hos Advokatsamfundet.
- 4) At advokaten er en del af Advokatsamfundet.
- 5) At advokaten har tegnet ansvarsforsikring og stillet garanti efter de regler, som Advokatsamfundet har fastsat, og at ansvarsforsikringen dækker al advokatvirksomhed, uanset hvor advokatvirksomheden udøves.
- 6) Navn og eventuelt adresse på forsikringsselskabet og garantistilleren.
- 7) Hvorvidt advokaten anvender aftaleklausuler om lovvalg eller værneting, og om almindelige forretningsbetingelser, hvis sådanne anvendes.

Artikel 22. Advokaten skal på en klar og entydig måde af egen drift oplyse sin klient om eksisterende muligheder for offentlig eller forsikringsdækket retshjælp. Skal advokatens honorar udredes foreløbigt eller endeligt af det offentlige eller af et forsikringsselskab, skal advokaten, når advokaten påtager sig sagen, orientere sin klient om principperne for fastsættelse af honoraret og om de mulige konsekvenser for klienten.

Artikel 23. Advokaten skal oplyse om de forhold, der er nævnt i artikel 21, på en klar og entydig måde, men advokaten kan selv bestemme, hvordan det sker, herunder om oplysningerne skal meddeles klienten direkte eller gøres let tilgængelige for klienten på advokatens virksomhedsadresse, ad elektronisk vej eller lignende.

Stk. 2. Oplysningerne i artikel 21 og 22 skal gives eller gøres tilgængelige i forbindelse med indgåelsen af en skriftlig aftale om ydelse af bistand. Hvis der ikke foreligger en skriftlig aftale, skal oplysningerne gives eller gøres tilgængelige, inden bistanden ydes.

Artikel 24. Hvis advokaten samarbejder med andre om ydelse af bistand, skal advokaten efter anmodning fra klienten oplyse om de foranstaltninger, som advokaten har truffet for at undgå eventuelle interessekonflikter.

Artikel 25. Advokaten skal efter anmodning fra klienten oplyse, at advokaten er omfattet af Advokatsamfundets tilsyns- og disciplinærsystem og af reglerne om god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, samt oplyse om eksistensen af de advokatetiske regler.

Stk. 2. Advokaten skal efter anmodning fra klienten oplyse klienten om de regler, der særligt gælder for udøvelse af advokaterhvervet, og hvordan klienten får adgang til reglerne, f.eks. ved at henvise til www.advokatsamfundet.dk.

Artikel 26. Advokater, som uden for deres advokatvirksomhed i erhvervsmæssigt øjemed driver anden virksomhed, der af kunderne kan forveksles med advokatvirksomhed, skal af egen drift oplyse kunderne om, at virksomheden ikke driver advokatvirksomhed og dermed ikke er omfattet af reglerne for advokatvirksomhed, og at virksomheden ikke er underlagt Advokatrådets tilsyn.

Kapitel 7

Opdrags- og prisoplysninger i erhvervsforhold

Artikel 27. Når klienten handler inden for sit erhverv, skal advokaten i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde oplyse klienten om de vigtigste elementer i den påregnede bistand, medmindre dette allerede fremgår af sammenhængen. Hvis advokaten på forhånd har fastsat et bestemt honorar, skal advokaten i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde oplyse om honorarets størrelse. Hvis der ikke foreligger en skriftlig aftale, skal oplysningerne i 1. og 2. punktum gives eller gøres tilgængelige, inden bistanden ydes.

Stk. 2. Hvis det ikke er muligt på forhånd at beregne honorarets størrelse, skal advokaten på klientens anmodning enten angive den måde, hvorpå honoraret vil blive beregnet, eller give et begrundet overslag. Advokaten skal desuden oplyse om de med bistanden forbundne omkostninger.

Artikel 28. Afgiver advokaten et overslag, skal klienten så tidligt som muligt orienteres, hvis det samlede honorar forventes at overstige det beløb, der er angivet i overslaget.

Artikel 29. Indgås der aftale om yderligere bistand i sagen, finder artikel 27 og 28 tilsvarende anvendelse på denne.

Kapitel 8

Opdrags- og prisoplysninger i forbrugerforhold

Artikel 30. Når klienten er forbruger, skal advokaten i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde skriftligt og direkte til klienten oplyse klienten om de vigtigste elementer i den påregnede bistand, om fastsættelsen af honoraret, jf. artikel 32, og om de omkostninger, der vil være forbundet med bistanden.

Artikel 31. Hvis advokaten ikke har en hjemmeside, jf. artikel 36, skal advokaten yderligere oplyse Advokatnævnets fysiske adresse og hjemmesideadresse, samt om Advokatnævnets kompetence til behandling af adfærdsklager og tvister vedrørende advokatens salær.

Artikel 32. Hvis bistanden ydes til et fast honorar, skal dette oplyses. Hvis det ikke er muligt på forhånd at beregne honorarets størrelse, skal advokaten enten angive den måde, hvorpå honoraret vil blive beregnet, eller give et begrundet overslag. Beløb skal oplyses inklusive moms.

Artikel 33. Afgiver advokaten et overslag, skal klienten så tidligt som muligt orienteres skriftligt, hvis det samlede honorar forventes at overstige det beløb, der er angivet i overslaget. Advokaten skal af egen drift orientere klienten direkte herom på en klar og entydig måde.

Artikel 34. Indgås der aftale om yderligere bistand i sagen, finder artikel 30-33 tilsvarende anvendelse på denne.

Artikel 35. Indgås aftalen mellem advokaten og klienten uden for advokatens faste forretningssted eller som en aftale om fjernsalg, skal advokaten opfylde oplysningsforpligtelserne i forbrugeraftalelovens § 8. Hvis advokaten indgår aftaler om bistand via internettet eller på netbaserede markedspladser, skal advokaten give oplysning om sin mailadresse og linke til den europæiske platform for online tvistbilæggelse (OTB-plattformen).

Artikel 36. Hvis advokaten har en hjemmeside eller anvender forretningsbetingelser, skal advokaten her oplyse Advokatnævnets fysiske adresse og hjemmesideadresse samt om Advokatnævnets kompetence til behandling af adfærdsklager og tvister vedrørende advokatens honorar.

Artikel 37. Hvis en advokat afviser en forbrugerklants klage over advokatens honorar, skal advokaten skriftligt, direkte og af egen drift orientere klienten om Advokatnævnets fysiske adresse og hjemmesideadresse samt om Advokatnævnets kompetence til behandling af tvister vedrørende advokatens salær.

Artikel 38. I de tilfælde, der er nævnt i artikel 67, skal advokaten på forespørgsel skriftligt orientere klienten om det, advokaten har oplyst til myndigheden.

Kapitel 9

Sagens udførelse

Artikel 39. En advokat skal være uafhængig under udøvelse af sin virksomhed.

Artikel 40. Advokaten skal i passende omfang holde klienten underrettet om sagens forløb.

Artikel 41. En advokat må ikke ved udførelse af en sag gå videre, end berettigede hensyn til varetagelse af klientens interesser tilsiger.

Stk. 2. Advokaten må ikke foretage unødige retsskridt eller søge klientens interesser fremmet på utilbørlig måde.

Stk. 3. En advokat må ikke medvirke til eller understøtte strafbare forhold og må ikke over for klienten eller andre give indtryk af, at advokaten er villig til dette. Hvis advokaten bliver bekendt med, at advokaten medvirker til eller understøtter en klients strafbare forhold, skal advokaten straks udtræde af sagen, medmindre dette vil være i strid med advokatens lovgivningsmæssige pligter.

Artikel 42. En advokat må ikke modvirke tilkaldelse af en anden advokat og bør efter omstændighederne opfordre modparten til at søge advokat.

Artikel 43. En advokat må ikke i en konkret sag henvende sig direkte til nogen, som i sagen er repræsenteret af anden advokat, uden dennes samtykke. Det gælder dog ikke, hvis henvendelsen sker til berettiget varetagelse af en klients eller egne interesser, eller hvis vedkommende anden advokat trods påmindelse ikke foretager sig det, som advokaten efter god advokatskik har pligt til. Advokaten skal i alle tilfælde samtidig eller uden ugrundet ophold underrette den anden advokat om enhver sådan henvendelse.

Artikel 44. En advokat må ikke optage eller medvirke til optagelse af telefonsamtaler eller andre kommunikationer på lydbånd eller lignende, uden at den anden part eller de andre deltagere har samtykket i optagelsen.

Kapitel 10

Særligt om advokaters skatterådgivning

Artikel 45. Advokaters rådgivning skal i videst mulig udstrækning ske på baggrund af den fornødne information om de faktiske forhold. I tilfælde af at rådgivning ydes på generel basis uden orientering om de faktiske forhold og uden præcis viden om den påtænkte anvendelse af rådgivningen, skal advokaten udvise særlig opmærksomhed. Der skal også udvises særlig opmærksomhed, hvis rådgivningen involverer brug af såkaldte skattelylande.

Artikel 46. Enhver rådgivning bør forudsætte, at samtlige relevante informationer vil kunne fremlægges for de relevante myndigheder. Rådgivningen må ikke basere sig på, at et forhold ikke opdages.

Artikel 47. Hvis der er rimelig anledning til tvivl om den skatteretlige vurdering, og den ikke afklares, bør rådgivningen indeholde en bemærkning herom. Afhængigt af det konkrete opdrag og den konkrete klients forhold kan der være behov for at foretage en nærmere vurdering af risikoen for, at myndighederne anfægter den skatteretlige vurdering.

Kapitel 11

Særligt om advokaters procesførelse

Artikel 48. Advokaten skal udføre sit hverv under respekt for retten og andre myndigheder.

Stk. 2. Advokaten må ikke forhindre, at sagen behandles og afgøres efter de regler, der gælder herom.

Artikel 49. Advokaten skal respektere processens og forhandlingens kontradiktoriske princip. Advokaten må ikke uden forudgående eller samtidig meddelelse til modparten rette henvendelse om sagen til dommeren eller andre, der behandler tvister, eller forsyne disse med bilag, notater eller dokumenter.

Stk. 2. Advokaten skal senest samtidig forsyne modparten med kopi af det således fremsendte.

Artikel 50. En advokat, der repræsenterer en part i en civil retssag, kan kontakte et vidne forud for vidneafhøringen for at klarlægge, hvad vidnet kan forklare, og for at give vidnet mulighed for at forberede sig på vidneafhøringen.

Stk. 2. En advokats dialog med et vidne skal altid ske på en måde, der er egnet til at understøtte, at vidnet så korrekt som muligt bidrager til sagens oplysning. En advokat skal i forbindelse med enhver henvendelse til et vidne forud for vidneafhøringen sikre, at vidnet er bekendt med, at vidnet ikke har pligt til at udtale sig til advokaten.

Stk. 3. En advokat skal orientere modpartens advokat om den kontakt, advokaten agter at tage til eller har haft med et vidne, som modparten har indkaldt eller meddelt at ville indkalde som vidne under sagen, eller som i øvrigt har en særlig relation til modparten. Orientering kan undlades, hvis advokaten har ført vidnet i en forudgående instans, hvis vidnet er ansat hos den part, advokaten repræsenterer, eller hvis parten har en anden særlig tilknytning til vidnet. Det forhold, at et vidne føres af modparten, påvirker ikke i sig selv advokatens adgang til at kontakte vidnet.

Artikel 51. Har en part forud for eller under en verserende retssag, voldgift eller anden tvisteløsning tilbudt forlig, må modpartens advokat ikke over for den afgørende instans fremlægge eller på anden måde oplyse om forligsforslaget uden samtykke fra modparten.

Stk. 2. Denne bestemmelse er ikke til hinder for, at advokaten fremlægger og oplyser om forligsforslag fra egen klient.

Kapitel 12

Særligt om advokatundersøgelser

Artikel 52. En advokat, der udfører en advokatundersøgelse, må ikke medvirke til, at undersøgelsen fremtræder på en måde, som er i strid med de faktiske forhold.

Artikel 53. En advokat, der udfører en advokatundersøgelse, skal sikre de personer, der inddrages i undersøgelsen, relevant mulighed for at varetage deres interesser.

Stk. 2. Advokaten skal i forbindelse med den første reelle kontakt til de personer, der inddrages i en advokatundersøgelse, oplyse om undersøgelsens rammer og hovedelementer, herunder om advokatens og de pågældendes egne roller i undersøgelsen.

Kapitel 13

Vederlag

Artikel 54. En advokat må ikke kræve højere honorar for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt, jf. retsplejelovens § 126, stk. 2. Det samme gælder for acontohonorar.

Stk. 2. Advokaten skal arbejde for en løsning af klientens sag for de lavest mulige omkostninger under hensyn til klientens ønsker og instrukser.

Artikel 55. Honoraret, herunder et aftalt honorar, fastsættes efter et skøn under hensyn bl.a. til sagens betydning og værdi for klienten, sagens udfald, arten og omfanget af det arbejde, advokaten har udført, og det ansvar, der er forbundet med sagen.

Artikel 56. Er der foretaget en selvstændig sagsbehandling af andre i virksomheden end advokater og advokatfuldmægtige, kan dette arbejde kræves særskilt honoreret.

Stk. 2. I erhvervsforhold kan det herudover aftales, at sædvanligt sekretærarbejde honoreres særskilt.

Artikel 57. En advokat må ikke indgå aftale med klienter eller andre om, at advokatens honorar skal fastsættes på en måde, som kan påvirke advokatens uafhængighed under udførelse af hvervet. Dette gælder også ved honorering i form af kapitalandele og lignende.

Artikel 58. En advokat kan aftale med en klient, at advokaten for et på forhånd aftalt fast honorar skal bistå klienten i en fremtidig periode efter klientens løbende anvisninger og inden for rammerne af aftalen. Det aftalte honorar skal på aftaletidspunktet samlet set fremstå rimeligt, og klientens opsigelsesfrist må ikke være længere end tre måneder. Det kan indgå i aftalen, at honoraret skal betales forud for, at bistanden ydes.

Artikel 59. Klienten skal have oplysning om ethvert honorar, advokaten beregner sig.

Artikel 60. Afregning skal foretages uden unødigt ophold. Afregningen skal indeholde den efter forholdene fornødne beskrivelse af det arbejde, som kræves honoreret.

Artikel 61. Advokaten må foretage modregning, når advokaten har faktureret klienten, medmindre der foreligger særlige forhold, der gør, at modregning vil være urimelig.

Artikel 62. Provision, rabatter og lignende modtaget fra tredjemand i forbindelse med behandlingen af klientens sag skal ubetinget godskrives klienten.

Artikel 63. En advokat, der har til hensigt at viderefakturere omkostninger til køb af varer eller tjenesteydelser forbundet med klientens sag, skal indhente klientens forudgående godkendelse af udgiften.

Artikel 64. Advokaten må ikke kræve et depositum, der overstiger, hvad der ved et forsigtigt skøn må antages at være et rimeligt honorar.

Stk. 2. Reglerne om betroede midler finder anvendelse på deposita.

Artikel 65. En advokat må ikke indgå aftale om deling af sit honorar med nogen, der ikke er advokat. En advokat må dog betale honorar, provision eller andet vederlag til overdrageren af et advokatfirma.

Artikel 66. En advokat må ikke kræve eller modtage honorar, provision eller andet vederlag for at henvise eller anbefale en klient. Tilsvarende må en advokat ikke betale honorar, provision eller andet vederlag for henvisning af en klient.

Artikel 67. Når advokatens salær fastsættes af retten eller anden offentlig myndighed, skal advokatens oplysninger til myndigheden til brug for fastsættelsen af salæret være tilstrækkelige og egnet til, at myndigheden kan fastsætte salæret i henhold til de retningslinjer, der gælderherfor.

Kapitel 14

Sagens ophør

Artikel 68. En advokat kan afvise at påtage sig en sag og kan udtræde af en verserende sag, medmindre advokaten lovgivningsmæssigt er forpligtet til at varetage sagen.

Stk. 2. Advokaten må ikke ophøre med at udføre en sag på en sådan måde og under sådanne omstændigheder, at klienten hindres i rettidigt og uden skadevirkning at søge anden juridisk bistand. Dette gælder dog ikke ved udtræden efter artikel 41, stk. 3.

Artikel 69. Såfremt advokatens udtræden af sagen i henhold til artikel 13 skyldes en interessekonflikt, som er opstået udelukkende eller i hovedsagen som følge af advokatens forhold, må advokaten ikke opkræve honorar for den del af arbejdet med sagen, som tillige skal udføres af den advokat, som overtager sagen. I det omfang et sådant honorar er indbetalt af klienten, skal advokaten tilbagebetale dette.

Artikel 70. Efter afslutning af en sag skal sagens akter, herunder elektroniske data, opbevares i en passende periode, som kan fastsættes generelt efter sagstype med fornødent hensyn til konkrete forhold.

Kapitel 15

Andre forhold

Artikel 71. I forbindelse med korrespondance og markedsføring skal ordet *advokat* indgå i advokatfirmaets navn eller i en tilføjelse dertil.

Artikel 72. Advokatfirmaers navn og andre forretningskendetegn, derunder logo, må ikke være egnet til at give indtryk af, at advokatvirksomheden udøves af andre end dem, der efter retsplejelovens § 124, jf. § 124 c, kan være medejere af et advokatfirma.

Artikel 73. Det påhviler advokater, der beskæftiger autoriserede advokatfuldmægtige, at sikre, at fuldmægtigen får en forsvarlig praktisk uddannelse med henblik på erhvervelse af advokatbeskikkelse, herunder indsigt i og forståelse for de advokatetiske reglers betydning.

Stk. 2. Principalen og andre advokater, der er ansvarlige for det arbejde, der udføres, skal sikre, at autoriserede advokatfuldmægtige handler i overensstemmelse med disse regler.

Artikel 74. En advokat, der på vegne af sin klient modtager penge som led i advokatvirksomhed (klienttilsvar), skal til enhver tid overholde gældende regler om varetagelse af betroede midler, herunder klientkontovedtægten.

Stk. 2. En advokat må ikke anvende sin klientkonto til brug for klientens eller tredjemands drift (driftskonto), medmindre dette sker som led i advokatvirksomhed for eksempel i form af bobehandling. At en advokat stiller sin klientkonto til rådighed som driftskonto udgør ikke i sig selv et advokatopdrag.

Stk. 3. En advokat må ikke lade sine klienters midler opbevare på andre advokaters klientbankkonti eller selv opbevare klientmidler for andre advokater.

Vedtaget på Advokatrådets møde 10. april 2025

Udskriftsdato: 27. januar 2025

BEK nr 1630 af 19/12/2024 (Gældende)

Bekendtgørelse om Advokatnævnets virksomhed ved behandling af klager over advokater m.v.

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin., j.nr. 2024-14443

Bekendtgørelse om Advokatnævnets virksomhed ved behandling af klager over advokater m.v.

I medfør af § 144, stk. 3, § 147 c, stk. 7, og § 147 h, stk. 4, i lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1160 af 5. november 2024, som ændret ved lov nr. 1464 af 10. december 2024, fastsættes:

Kapitel 1

Advokatnævnet

§ 1. Advokatnævnet har til opgave at behandle klager over, at en advokat har tilsidesat god advokatskik (disciplinærsager), klager, der vedrører det vederlag, som en advokat har forlangt for sit arbejde (salærklager), sager om ophævelse af en frakendelse efter retsplejelovens § 147 f og sager om valgbarhed efter retsplejelovens § 147 h.

Stk. 2. Reglerne i denne bekendtgørelse finder tilsvarende anvendelse ved klager over fællesskaber af advokater og advokatselskaber og ved klager over personer, der er nævnt i retsplejelovens § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab.

§ 2. Advokatnævnet kan virke samlet eller i afdelinger.

Stk. 2. Hver afdeling består af 7 medlemmer.

§ 3. Advokatnævnets formand fordeler sagerne mellem det samlede nævn og afdelingerne.

Stk. 2. Sager af principiel karakter, sager, hvor der kan opstå spørgsmål om frakendelse efter retsplejelovens § 147 c, stk. 8 eller 9, og sager om ophævelse af en frakendelse efter retsplejelovens § 147 f, skal så vidt muligt behandles af det samlede nævn.

§ 4. Det samlede Advokatnævn er beslutningsdygtigt, når mindst 11 medlemmer eller stedfortrædere er til stede, heraf 1 medlem af formandskabet, 5 af de medlemmer, der er udpeget af justitsministeren, og 5 af de medlemmer, der er valgt af Advokatsamfundet.

Stk. 2. En afdeling er beslutningsdygtig, når mindst 3 medlemmer eller stedfortrædere er til stede, heraf 1 medlem af formandskabet, 1 af de medlemmer, der er udpeget af justitsministeren, og 1 af de medlemmer, der er valgt af Advokatsamfundet.

Stk. 3. Vedkommende formand træffer afgørelse om, hvorvidt der ved et medlems forfald skal indkaldes en stedfortræder.

§ 5. Meddelelser til og fra Advokatnævnet kan sendes som digital kommunikation.

§ 6. Advokatnævnet fastsætter en forretningsorden, der bl.a. indeholder nærmere frister for sagsbehandlingsskridt og en målsætning for, hvor lang sagsbehandlingstiden samlet set bør være.

§ 7. Advokatnævnet afgiver en årlig beretning om sin virksomhed til justitsministeren. Nævnet offentliggør beretningen på sin hjemmeside.

Kapitel 2

Inhabilitet

§ 8. Intet medlem af Advokatnævnet må deltage i behandlingen af en sag, hvis

- 1) vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,
- 2) vedkommendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linje eller i sidelinjen så nær som søskendebørn eller andre nærtstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,

- 3) vedkommende deltager i ledelsen af eller i øvrigt har en nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden juridisk person, der har en særlig interesse i sagens udfald, eller
- 4) der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.

Stk. 2. Ethvert medlem skal straks underrette nævnets formand, hvis der foreligger forhold som nævnt i stk. 1. Nævnet træffer den endelige administrative afgørelse af, om et medlem kan deltage i en sags behandling. I behandlingen og afgørelsen af dette spørgsmål deltager det pågældende medlem ikke.

Kapitel 3

Indbringelse af sager for Advokatnævnet

§ 9. Enhver, der har en retlig interesse heri, kan indbringe en sag for Advokatnævnet. Endvidere kan Advokatrådet indbringe en sag for nævnet. Kun Advokatrådet kan indbringe en sag om valgbarhed efter retsplejelovens § 147 h for nævnet.

Stk. 2. Med klagen eller klagers begæring om genoptagelse, jf. § 24, skal følge et gebyr på 500 kr. Gebyret skal betales for hver advokat, der klages over, og dækker både klage over en advokats adfærd og samme advokats salær. Nævnets sekretariat kan fastsætte en frist for betaling af gebyret. Behandlingen af en klage eller en anmodning om genoptagelse påbegyndes ikke, før gebyret er betalt. Sekretariatet kan afvise klagen, hvis betaling af gebyret ikke er sket ved fristens udløb.

Stk. 3. For klager eller anmodninger om genoptagelse indbragt af offentlige myndigheder, domstolene eller Advokatrådet betales ikke gebyr.

Stk. 4. Gebyret tilbagebetales, hvis klager får helt eller delvis medhold, hvis klagen afvises på grund af formelle mangler, eller hvis begæringen om genoptagelse imødekommes. Endvidere tilbagebetales gebyret, hvis klagen trækkes tilbage, inden Advokatnævnet træffer afgørelse.

Stk. 5. Skønnes en sag, der er indbragt for nævnet, at kunne medføre frakendelse efter retsplejelovens § 147 c, stk. 8 eller 9, kan sagen forelægges Advokatrådet til afgørelse af, om Advokatrådet vil indtræde i sagen.

Stk. 6. Såfremt der for nævnet indbringes en disciplinærklage over en advokat eller en klage over en person, der er nævnt i retsplejelovens § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anpartar i et advokatselskab, og den pågældende i forvejen er underlagt en afgørelse om betinget frakendelse, jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 3 eller 4, skal nævnet forelægge sagen for Advokatrådet til afgørelse af, om Advokatrådet vil indtræde i sagen.

§ 10. Advokatnævnet kan afvise en klage, der er indgivet for sent, når fristoverskridelsen ikke findes rimeligt begrundet, og en klage fra en person, der ikke har retlig interesse i det forhold, klagen angår. Det samme gælder en klage, der efter dens beskaffenhed ikke kan påkendes af nævnet. Ethvert nævnsmedlem kan anmode om behandling af sagen på et møde.

Stk. 2. Advokatnævnet kan afvise en klage, der skønnes åbenbart grundløs. Det samme gælder en begæring om at genoptage behandlingen af en klage, hvis der ikke er særlige grunde, der taler herfor. Ethvert nævnsmedlem kan anmode om behandling af sagen på et møde.

§ 11. Advokatnævnets sekretariat vejleder om reglerne for nævnets behandling af klager.

Stk. 2. Fristen for at indgive klage er 1 år. Ved klager over en advokats adfærd regnes fristen fra det tidspunkt, hvor klageren er blevet bekendt med det forhold, som klagen vedrører. Ved klager over en advokats salær regnes fristen fra det tidspunkt, hvor klageren er blevet bekendt med den endelige afregning i den pågældende sag.

Stk. 3. Advokatnævnet kan behandle en klage, der er indgivet for sent, når fristoverskridelsen findes rimeligt begrundet.

Kapitel 4

Klagesagens forberedelse

§ 12. Advokatnævnets sekretariatsopgaver varetages af Advokatsamfundets sekretariat.

Stk. 2. Nævnet udarbejder en vejledning om behandling af sager med personligt fremmøde og en vejledning om sager om frakendelse. Vejledningerne offentliggøres på nævnets hjemmeside.

§ 13. Sekretariatet bistår Advokatnævnet ved forberedelse af sager, der skal behandles af nævnet.

Stk. 2. Sekretariatet sørger for, at de nødvendige oplysninger til sagens behandling foreligger, og at de nødvendige undersøgelser er foretaget.

Stk. 3. Sekretariatet kan i en sag, der skønnes at blive afvist af nævnet i henhold til § 10 eller § 19, stk. 6, undlade at anmode advokaten om en udtalelse og indstille til nævnet, at klagen afvises.

§ 14. Hvis sagen skønnes egnet hertil, kan sekretariatet opfordre parterne til at søge sagen forligt og deltage i mægling eller mediation, og sekretariatet kan inddrage ekstern bistand til mæglingen eller mediationen.

§ 15. Advokater er forpligtede til at forsyne Advokatnævnet med dokumenter og oplysninger, som nævnet finder er af betydning for afgørelsen af en sag. Advokater er forpligtede til at fremkomme med udtalelser og at give møde for nævnet for at afgive forklaring om forhold, som nævnet finder er af betydning for afgørelsen af sagen.

Stk. 2. Advokatens forpligtelse efter stk. 1 begrænses i overensstemmelse med retsplejelovens regler om vidnefritagelse.

Stk. 3. Hvis der er konkret mistanke om, at en advokat har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, gælder advokatens forpligtelse efter stk. 1 ikke, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, der søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse.

§ 16. Når Advokatrådet indgiver klage, kan rådet udpege en advokat til at virke som anklager.

Stk. 2. I sager, hvor der kan opstå spørgsmål om at frakende en advokat retten til at udøve advokatvirksomhed, jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 8, eller frakende en af de i retsplejelovens § 124 c, stk. 1, nr. 2, nævnte personer retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab, jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 9, udpeger Advokatnævnet en forsvarer, såfremt den indklagede ikke selv har valgt en forsvarer. Hvis det findes ubetænkeligt, kan Advokatnævnet tillade, at en indklaget advokat varetager sin egen sag uden udpegning af forsvarer.

Stk. 3. I andre disciplinærsager kan Advokatnævnet udpege en forsvarer.

Stk. 4. Advokatnævnet kan udpege en advokat til at varetage klagerens interesser, når der findes at være behov herfor.

Stk. 5. Udgifterne til honorarer m.v. til advokater udpeget i medfør af stk. 2-4 eller § 18, stk. 2, fastsættes af Advokatnævnet og afholdes af Advokatsamfundet. Indklagede skal dog tilbagebetale de afholdte udgifter til den udpegede forsvarer til Advokatsamfundet i sager, hvor Advokatnævnet træffer afgørelse om frakendelse efter retsplejelovens § 147 c, stk. 8 eller 9, medmindre nævnets afgørelse om frakendelse efterfølgende ændres af domstolene.

§ 17. Vedkommende formand kan bestemme, at parter eller vidner skal afhøres ved byretten på det sted, hvor de bor.

Kapitel 5

Advokatnævnets behandling af sager om midlertidig frakendelse

§ 18. Advokatnævnet kan under nævnets behandling af en frakendelsessag efter retsplejelovens § 147 c, stk. 8 eller 9, træffe afgørelse om midlertidig frakendelse, jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 5 og 6.

Stk. 2. Den indklagede, jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 8 eller 9, skal inden for 7 dage fra modtagelsen af Advokatrådets anklageskrift fra Advokatnævnet vælge en forsvarer. Såfremt den indklagede ikke vælger en forsvarer inden for denne frist, udpeger Advokatnævnet en forsvarer for den pågældende.

Stk. 3. Den indklagede, jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 8 eller 9, kan kun skifte forsvarer, hvis Advokatnævnet skønner, at dette ikke vil forsinke afgørelsen om midlertidig frakendelse.

Stk. 4. Den indklagede, jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 8 eller 9, skal inden for 3 uger efter valg eller udpegning af forsvarer komme med sine bemærkninger til Advokatrådets anklageskrift om midlertidig frakendelse. Hvis Advokatnævnet ikke modtager bemærkninger inden for fristen, træffes afgørelsen på det foreliggende grundlag. Adgangen til at komme med yderligere indlæg om spørgsmålet om midlertidig frakendelse afskæres, jf. dog stk. 6.

Stk. 5. Advokatnævnets formand kan beslutte, at der undtagelsesvist er adgang til at give personligt fremmøde.

Stk. 6. Såfremt Advokatnævnet vurderer, at der ikke kan træffes afgørelse på det foreliggende grundlag, kan nævnet tillade, at der foretages yderligere høring eller fristudsættelse. Advokatnævnet kan i forbindelse hermed fastsætte en ufravigelig frist for indlæg.

Stk. 7. Advokatnævnet træffer så vidt muligt afgørelse senest 2 uger efter, at det fuldstændige materiale er tilvejebragt.

Stk. 8. Afgørelsen om midlertidig frakendelse træffes så vidt muligt af en samlet afdeling i nævnet bestående af 7 medlemmer. De pågældende medlemmer kan ikke deltage i behandlingen af den efterfølgende frakendelsessag.

Kapitel 6

Advokatnævnets behandling af sager om valgbarhed

§ 19. Advokatnævnet kan træffe afgørelse om advokaters valgbarhed efter retsplejelovens § 147 h, stk. 2.

Stk. 2. En sag om valgbarhed indbringes af Advokatrådet, men Advokatrådet er ikke part i sagen.

Stk. 3. Den advokat, hvis valgbarhed er under prøvelse, skal inden for en frist på 2 uger efter Advokatnævnets anmodning herom komme med sine bemærkninger til sagen. Hvis Advokatnævnet ikke modtager bemærkninger inden for fristen, træffes afgørelsen om valgbarhed på det foreliggende grundlag. Adgangen til at komme med yderligere indlæg om spørgsmålet om valgbarhed afskæres, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Såfremt Advokatnævnet vurderer, at der ikke kan træffes afgørelse på det foreliggende grundlag, kan nævnet tillade, at der foretages yderligere høring eller fristudsættelse. Advokatnævnet kan i forbindelse hermed fastsætte en ufravigelig frist for indlæg.

Stk. 5. Advokatnævnet træffer så vidt muligt afgørelse senest 4 uger efter, at det fuldstændige materiale er tilvejebragt.

Stk. 6. Hvis den advokat, hvis valgbarhed er under prøvelse, nedlægger sit mandat, afvises sagen på grund af manglende retlig interesse i sagens afgørelse.

Stk. 7. Den advokat, hvis valgbarhed er under prøvelse, har ret til at give møde for nævnet.

Stk. 8. Den advokat, hvis valgbarhed er under prøvelse, kan kræve, at offentligheden får adgang til at overvære sagens behandling, i det omfang dette ikke vil kunne tilføje nogen en unødigt krænkelser. Nævnets votering er ikke offentlig.

Kapitel 7

Sagens afgørelse

§ 20. Advokatnævnet behandler sagerne på møder eller på skriftligt eller elektronisk grundlag.

Stk. 2. Vedkommende formand kan af egen drift eller efter anmodning fra sagens parter indkalde sagens parter til at give møde for nævnet og afgive forklaring. Nævnet fastsætter tidspunktet herfor.

Stk. 3. I disciplinærsager har parterne ret til at give møde for nævnet, medmindre der er tale om en sag i medfør af § 10.

§ 21. Advokatnævnets møder er ikke offentlige.

Stk. 2. I en disciplinærsag kan den indklagede advokat kræve, at offentligheden får adgang til at overvære sagens behandling, i det omfang dette ikke vil kunne tilføje nogen en unødigt krænkelse. Nævnet kan endvidere tillade adgang for offentligheden, når en sag findes at have offentlig interesse, og offentlighedens adgang ikke vil kunne tilføje nogen en unødigt krænkelse. Nævnets votering er ikke offentlig.

§ 22. Advokatnævnets afgørelser træffes ved simpelt flertal. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme udslagsgivende.

§ 23. Advokatnævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Advokatnævnets afgørelse i disciplinærsager kan af vedkommende advokat indbringes eller begæres indbragt for retten i overensstemmelse med retsplejelovens § 147 d, § 147 e og § 147 g.

Stk. 3. Advokatnævnets afgørelse i en sag om valgbarhed kan af vedkommende advokat indbringes for retten i overensstemmelse med retsplejelovens § 147 i.

§ 24. Advokatnævnets afgørelser skal være skriftlige og ledsaget af en begrundelse.

Stk. 2. En afgørelse skal indeholde oplysninger om en eventuel dissens under afstemningen, dog uden angivelse af vedkommende medlemmers navne. Samtidig angives stemmefordelingen.

Stk. 3. Nævnets afgørelser i disciplinærsager og i sager om valgbarhed skal indeholde oplysning om adgangen til domstolsprøvelse og fristen herfor.

Stk. 4. Nævnets afgørelser sendes til sagens parter. Nævnets kendelser sendes desuden til Advokatrådet. Nævnets afgørelse i disciplinærsager, hvor advokaten pålægges en sanktion, sendes endvidere til Civilstyrelsen.

§ 25. Advokatnævnet kan af egen drift eller på begæring beslutte at genoptage behandlingen af en sag, hvis særlige grunde taler herfor, herunder særligt hvis der fremkommer nye, væsentlige oplysninger, der forventes at kunne føre til et andet resultat.

Stk. 2. Sekretariatet kan i en sag, der skønnes ikke at blive genoptaget, undlade at anmode modparten i klagesagen om en udtalelse og indstille til nævnet, at genoptagelsesansøgningen afvises.

Kapitel 8

Ikrafttræden m.v.

§ 26. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2025.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 548 af 28. april 2020 om Advokatnævnets og kredsbestyrelsernes virksomhed ved behandling af klager over advokater m.v. ophæves.

Justitsministeriet, den 19. december 2024

Peter Hummelgaard

/ Troels Sten Nielsen

Teknisk sammenskrivning af BEK nr. 1473 af 12/12/2007 om obligatorisk grunduddannelse som betingelse for at få beskikkelse som advokat som ændret ved BEK nr. 1036 af 11/11 2011

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel 1 Krav om gennemførelse af en teoretisk grunduddannelse, eksamen og en praktisk prøve i retssagsbehandling
Kapitel 2 Grunduddannelsen og den teoretiske eksamen
Kapitel 3 Praktisk prøve i retssagsbehandling
Kapitel 4 Betaling af udgifter forbundet med deltagelse i grunduddannelsen mv.
Kapitel 5 Kursusudvalgets opgaver
Kapitel 6 Advokatsamfundets opgaver
Kapitel 7 Klager over den teoretiske eksamen eller den praktiske retssagsprøve
Kapitel 8 Dispensation
Kapitel 9 Ikrafttræden
Kapitel 10 Overgangsregler

Bekendtgørelse om obligatorisk grunduddannelse som betingelse for at få beskikkelse som advokat

I medfør af § 119, stk. 5, i lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1261 af 23. oktober 2007, fastsættes:

Kapitel 1

Krav om gennemførelse af en teoretisk grunduddannelse, eksamen og en praktisk prøve i retssagsbehandling

§ 1. Det er en betingelse for at opnå advokatbeskikkelse, at den pågældende har gennemført en teoretisk grunduddannelse for advokater, har bestået en eksamen i forhold af særlig betydning for advokaterhvervet (den teoretiske eksamen) samt bestået en praktisk prøve i retssagsbehandling (retssagsprøven), jf. retsplejelovens § 119, stk. 2, nr. 5.

Kapitel 2

Grunduddannelsen og den teoretiske eksamen

§ 2. På grunduddannelsen kan optages personer med en dansk juridisk bachelor- og kandidateksamen. Endvidere kan optages personer med en juridisk kandidateksamen fra en anden medlemsstat i Den Europæiske Union, eller i et land som er omfattet af en aftale med Fællesskabet, der indebærer anerkendelse her i landet af en udenlandsk juridisk kandidateksamen, såfremt den pågældende opfylder betingelserne for autorisation som advokatfuldmægtig, jf. retsplejelovens § 135 a. Det samme gælder for personer, der i et af de nævnte lande har bestået en juridisk bacheloreksamen og i Danmark har bestået en juridisk kandidateksamen.

§ 3. Den teoretiske grunduddannelse består af 20 kursusdage fordelt over et år, der afsluttes med en skriftlig eksamen. Eksamen udbydes mindst to gange årligt.

Stk. 2. Advokatsamfundet fastsætter de nærmere retningslinjer for tilmelding og afmelding til grunduddannelsens kurser samt eksamen.

Stk. 3. En deltager skal have opnået bedømmelsen bestået, for at eksamensbevis kan udstedes. En deltager kan højest indstille sig til eksamen tre gange, medmindre der foreligger særlige grunde, jf. herved § 18.

Kapitel 3

Praktisk prøve i retssagsbehandling

§ 4. Retssagsprøven i henhold til retsplejelovens § 119, stk. 5, består i førelsen af én sag for byretten, Retten i Grønland, landsretten eller Sø- og Handelsretten. Retten vurderer, om sagen er egnet til at udgøre grundlaget for retssagsprøven. Ved vurderingen heraf skal der lægges vægt på, om sagen er af en sådan karakter, at det må antages at være muligt at vurdere den pågældendes evner til at deltage i retssagsbehandling.

Stk. 2. Retten kan på ethvert tidspunkt beslutte at tilbagekalde en beslutning om at godkende en retssag som egnet til at udgøre retssagsprøven, såfremt forudsætningerne for sagens egnethed bortfalder.

Stk. 3. Personer, der i medfør af § 2 opfylder betingelserne for at tilmelde sig grunduddannelsen, kan indstille sig til retssagsprøven. Kandidaten kan højst indstille sig til retssagsprøven tre gange, medmindre der foreligger særlige grunde, jf. herved § 18. Kandidaten skal have opnået bedømmelsen bestået, for at eksamensbevis kan udstedes.

§ 5. Medvirker der alene én dommer i en retssag, der skal tjene som retssagsprøve, skal denne bistås af en censor ved vurderingen af, om ansøgeren har bestået retssagsprøven. Medvirker der en juridisk dommer og to sagkyndige dommere, skal den juridiske dommer ligeledes bistås af en censor. Medvirker der tre juridiske dommere i sagen, skal der ikke medvirke en censor.

Stk. 2. Kandidaten har bestået retssagsprøven, hvis den juridiske dommer og censor henholdsvis de tre juridiske dommere er enige herom. Hvis kandidaten ikke består, meddeles en begrundelse herfor, men der gives ikke oplysning om stemmefordelingen blandt dommere og censor.

Stk. 3. Censorer, der i medfør af stk. 1 skal deltage i retssagsprøven, udpeges af Advokatsamfundet. Det er en betingelse for udpegning som censor, at den pågældende er eller har været advokat eller ansat i en juridisk stilling ved domstolene eller politi eller anklagemyndigheden og har betydelig erfaring i behandlingen af retssager.

§ 6. Hvis det ikke viser sig muligt for kandidaten at finde en egnet sag til retssagsprøven, kan kandidaten, når der resterer højst et år af kandidatens fuldmægtigtid, ansøge kursusudvalget om, at retssagsprøven gennemføres som en fiktiv retssag.

Stk. 2. Deltagelse i den fiktive retssag skal tilbydes af Advokatsamfundet mindst to gange årligt.

Stk. 3. Den fiktive retssag skal gennemføres under medvirken af en dommer og en censor, der udpeges af Advokatsamfundet, for så vidt angår dommeren efter fælles indstilling fra præsidenterne for landsretterne, Sø- og Handelsretten samt byretterne.

§ 7. Tilmelding til deltagelse i retssagsprøven skal ske til Advokatsamfundet senest 4 uger inden den mundtlige forhandlings gennemførelse i retten.

Stk. 2. Ansøgning om deltagelse i en fiktiv retssag i medfør af § 6, stk. 1, skal indgives til Kursusudvalget senest 8 uger inden afviklingen af retssagsprøven.

Kapitel 4

Betaling af udgifter forbundet med deltagelse i grunduddannelsen mv.

§ 8. Advokaten, hos hvem en advokatfuldmægtig er autoriseret på fakturerings tidspunktet, afholder udgifterne til den pågældende advokatfuldmægtigs deltagelse i den teoretiske grunduddannelse, eksamen og retssagsprøven, jf. retsplejelovens § 126, stk. 3.

Stk. 2. Betalingen af udgifter i medfør af stk. 1 til deltagelse i den teoretiske grunduddannelse, eksamen og retssagsprøven opkræves af Advokatsamfundet. Betalingen omfatter udgifter, der er nødvendige for afholdelsen af grunduddannelsens kurser, eksamen og retssagsprøven, herunder udgifter til kursusmateriale, undervisning, honorarer og administration.

Stk. 3. Eventuelle realiserede over- eller underskud oppebæres, henholdsvis afholdes af Advokatsamfundet.

Kapitel 5

Kursusudvalgets opgaver

§ 9. Justitsministeriet nedsætter et kursusudvalg, der har til opgave at fastsætte retningslinjer for indholdet og tilrettelæggelsen af grunduddannelsen, for ansættelse og afskedigelse af lærere og for den teoretiske eksamen. Kursusudvalget fastsætter endvidere nærmere retningslinjer for retssagsprøven, herunder den fiktive retssag, efter forhandling med præsidenterne for landsretterne, Sø- og Handelsretten samt byretterne.

Stk. 2. Advokatsamfundet yder kursusudvalget den nødvendige sekretariatsbistand.

§ 10. Kursusudvalget kan bestemme, at ansættelse og afskedigelse af lærere ved den teoretiske grunduddannelse skal forelægges udvalget til godkendelse. Censorer indstilles af Advokatsamfundet og udpeges og afskediges af kursusudvalget.

Stk. 2. Udvalget fastsætter betalingen for deltagelse i grunduddannelsens kurser, eksamen og retssagsprøven, jf. herved § 8. Kursusudvalget kan ikke indføre adgangsregulering eller mødepligt på kurserne.

Stk. 3. Kursusudvalget fastsætter retningslinjer for udbetaling af honorar og transportrefusion til censorer samt til de dommere, der deltager i en fiktiv retssag. Kursusudvalget fastsætter endvidere retningslinjer for udbetaling af honorar og transportrefusion til andre medvirkende i en fiktiv retssag.

Stk. 4. Kursusudvalgets retningslinjer for kursernes indhold og tilrettelæggelse af undervisningen og retningslinjerne for retssagsprøven skal godkendes af justitsministeren. Det samme gælder udvalgets fastsættelse af deltagernes betaling for tilmelding til kurserne og til eksamen og retssagsprøven samt betaling for det i § 19, stk. 3, nævnte kursusmateriale.

§ 11. Kursusudvalgets beslutninger træffes ved almindelig stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende.

§ 12. Kursusudvalget består af 9 personer, der udpeges af justitsministeren. Heraf udpeges tre medlemmer efter indstilling fra Advokatrådet, to medlemmer efter indstilling fra Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige i DJØF, et medlem efter indstilling fra Danske Advokater, et medlem efter fælles indstilling fra præsidenterne for landsretterne, Sø- og Handelsretten samt byretterne samt et medlem efter indstilling fra Danmarks Jurist- og Økonomforbund. Et medlem udpeges som repræsentant for Justitsministeriet. Kursusudvalget vælger selv sin formand.

Stk. 2. Kursusudvalgets medlemmer udpeges for en periode af to år. Fratræder et medlem inden udløbet af toårsperioden, udpeges et nyt medlem kun for den resterende del af perioden.

Stk. 3. Udgifterne til kursusudvalgets drift indgår i grunduddannelsens regnskab. Udvalgets medlemmer modtager ikke honorar for udvalgsarbejdet men kan få rimelige udgifter til transport og forplejning refunderet.

Stk. 4. Kursusudvalgets forretningsorden skal godkendes af justitsministeren.

Kapitel 6

Advokatsamfundets opgaver

§ 13. Advokatsamfundet forestår grunduddannelsen, eksamen og den praktiske retssagsprøve på grundlag af de retningslinjer, der er fastsat af kursusudvalget, jf. § 9, stk. 1.

Stk. 2. Advokatsamfundet skal årligt indsende budget og regnskab for kursernes drift til Justitsministeriet til brug for justitsministerens godkendelse af den fastsatte betaling for tilmelding til kurserne, eksamen og retssagsprøven.

Kapitel 7

Klager over den teoretiske eksamen eller den praktiske retssagsprøve

§ 14. Klage over afviklingen og bedømmelsen af den teoretiske eksamen samt klage over bedømmelsen af retssagsprøven kan indgives til kursusudvalget. Klagen skal indgives senest to uger efter, at resultatet af eksamination eller retssagsprøven er blevet meddelt den pågældende eller bekendtgjort.

Stk. 2. Klagen kan sendes som digital kommunikation. En klage sendt som digital kommunikation skal være forsynet med digital signatur.

Stk. 3. Kursusudvalgets sekretariat forelægger snarest muligt klagen for den censor, der har deltaget i eksaminationen, henholdsvis den eller de juridiske dommere og censor, der i medfør af § 5, stk. 1, eller § 6, stk. 3, har deltaget i retssagsprøven.

§ 15. Ved klage over den teoretiske eksamen kan censor efter en fornyet gennemgang beslutte at ændre bedømmelsen "ikke bestået" til bedømmelsen "bestået" eller indstille til kursusudvalget enten at fastholde den oprindelige bedømmelse eller at ophæve eksaminationen, således at den ikke medregnes i de i § 3, stk. 3, nævnte tre forsøg.

Stk. 2. Kursusudvalget kan beslutte at fastholde bedømmelsen, at ophæve eksaminationen eller at ændre bedømmelsen "ikke bestået" til bedømmelsen "bestået".

§ 16. Ved klage over retssagsprøven kan de tre juridiske dommere henholdsvis den juridiske dommer og censor efter en fornyet gennemgang beslutte at fastholde bedømmelsen, at ændre bedømmelsen "ikke bestået" til bedømmelsen "bestået" eller at ophæve prøven, således at den ikke medregnes i de i § 4, stk. 3, nævnte tre forsøg.

Stk. 2. En beslutning efter stk. 1 om at ændre en bedømmelse fra "ikke bestået" til bedømmelsen "bestået" eller om at ophæve prøven kræver, at de tre juridiske dommere henholdsvis den juridiske dommer og censor er enige herom.

Stk. 3. Hvis de tre juridiske dommere, henholdsvis den juridiske dommer og censor, i medfør af stk. 1 har meddelt kursusudvalget, at den oprindelige bedømmelse fastholdes, kan kursusudvalget, hvis der foreligger særlige omstændigheder, beslutte, at prøven ikke medregnes i de i § 4, stk. 3, nævnte tre forsøg. Kursusudvalget kan ikke ændre bedømmelsen "ikke bestået" til "bestået".

§ 17. Behandlingen af en klage over den teoretiske eksamen eller retssagsprøven skal så vidt muligt være afsluttet og resultatet meddelt klageren senest to måneder efter klagens indgivelse.

§ 18. Anmodning om deltagelse i en eksamen eller retssagsprøve ud over de i § 3, stk. 3, og § 4, stk. 3, nævnte tre forsøg kan indgives til kursusudvalget. Kursusudvalget vurderer herefter, om der foreligger sådanne særlige grunde, at anmodningen skal imødekommes.

Stk. 2. Behandlingen af en anmodning efter stk. 1 skal så vidt muligt være afsluttet og resultatet meddelt den pågældende senest to måneder efter anmodningens indgivelse.

Kapitel 8

Dispensation

§ 19. Justitsministeren kan i særlige tilfælde, når de fornødne kundskaber må anses for at være tilegnet på anden vis, efter høring af kursusudvalget, helt eller delvis fritage fra kravet i retsplejelovens § 119, stk. 2, nr. 5, om gennemførelse af den teoretiske grunduddannelse.

Stk. 2. I tilfælde, hvor den pågældende har haft et så alsidigt og advokatrelevant karriereforløb, at der ikke er grund til at betvivle, at den pågældende vil være i stand til på fuldt forsvarlig vis at udøve advokatvirksomhed, kan justitsministeren endvidere efter høring af kursusudvalget fritage fra kravet i retsplejelovens § 119, stk. 2, nr. 5, om eksamen og kravet om den praktiske prøve i retssagsbehandling.

Stk. 3. En person, som har opnået fritagelse fra kravet om gennemførelse af den teoretiske grunduddannelse, har ret til mod betaling at få udleveret et eksemplar af det benyttede kursusmateriale.

Kapitel 9

Ikrafttræden

§ 20. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2008.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 1129 af 13. december 1996 om obligatorisk efteruddannelse som betingelse for at få beskikkelse som advokat.

Kapitel 10

Overgangsregler

§ 21. Reglerne i denne bekendtgørelse finder ikke anvendelse for personer, der inden den 1. januar 2008 i medfør af de hidtil gældende regler i retsplejelovens § 119, stk. 6, har tilmeldt sig eller har gennemført en teoretisk efteruddannelse på områder af særlig betydning for advokater. For disse personer finder reglerne i bekendtgørelse nr. 1129 af 13. december 1996 om obligatorisk efteruddannelse som betingelse for at få beskikkelse som advokat fortsat anvendelse. Disse personer kan således beskikkes som advokat, selv om de ikke opfylder betingelserne i denne bekendtgørelse, herunder kravet om en praktisk prøve i retssagsbehandling. Det er en forudsætning, at efteruddannelsen er afsluttet senest den 31. december 2009, og at eksamen er bestået senest den 31. januar 2011. Personer, der er omfattet af ordningen forud for den 1. januar 2008, kan dog vælge at overgå til de nye regler.

Stk. 2. Personer, der har bestået juridisk kandidateksamen før den 1. januar 1997, kan beskikkes som advokat, uanset at de ikke opfylder betingelserne i denne bekendtgørelse.

§ 22. Grunduddannelsen udbydes første gang med start i august 2008. Den teoretiske eksamen udbydes første gang i juni 2009. Prøven i den fiktive retssag, der i 2008 kun udbydes én gang, udbydes første gang i 2. halvår 2008.

Stk. 2. Almindelig Del på den hidtidige grunduddannelse udbydes ikke længere. Specialmodulerne udbydes i nødvendigt omfang i 2008 og 2009.

§ 23. Har en deltager ikke-beståede eksamensforsøg fra advokateksamen fra en ordning før denne bekendtgørelses ikrafttræden, trækkes disse ikke-beståede forsøg fra i de i § 3, stk. 3, nævnte tre eksamensforsøg.

Justitsministeriet, den 12. december 2007

Lene Espersen

/ Birgit Thosttrup Christensen

BEK nr. 1036 indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. november 2011.

Justitsministeriet, den 8. november 2011

Morten Bødskov

/ Cristina A. Gulisano

Teknisk sammenskrivning af BEK nr. 1474 af 12/12/2007 om løbende obligatorisk efteruddannelse for advokater og advokatfuldmægtige som ændret ved BEK nr. 820 af 25/06/2010

Bemærk særligt § 3 i BEK nr. 820 af 25/6/2010 gengivet i slutningen af sammenskrivningen.

Bekendtgørelse om løbende obligatorisk efteruddannelse for advokater og advokatfuldmægtige

I medfør af § 126, stk. 5 og § 130, stk. 1, i lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1261 af 23. oktober 2007, fastsættes:

Kapitel 1

Krav om deltagelse i løbende efteruddannelse

§ 1. Enhver advokat – herunder en advokat fra et medlemsland af EU eller EØS eller fra Schweiz (EU-advokat), som varigt udøver advokatvirksomhed her i landet under sit hjemlands titel – og enhver advokatfuldmægtig skal løbende deltage i efteruddannelse af betydning for advokaterhvervet.

§ 2. Ved efteruddannelse af betydning for advokaterhvervet forstås undervisning, der enten er af generel betydning for udøvelsen af advokaterhvervet, eller har konkret betydning for den pågældende advokatfuldmægtigs eller advokats varetagelse af arbejdsopgaverne. Deltagelse i grunduddannelsen for advokater anses ikke for efteruddannelse.

Stk. 2.¹ Deltager advokater eller advokatfuldmægtige, der har bestået juridisk kandidateksamen før den 1. januar 1997, og for hvem deltagelse i grunduddannelsen ikke er en betingelse for opnåelse af advokatbeskikkelse, kan sådan deltagelse dog anses for efteruddannelse.

§ 3. Et undervisningsforløb skal i øvrigt opfylde følgende betingelser for at kunne anses for efteruddannelse efter § 1:

- 1) hvert undervisningsforløb skal samlet udgøre mindst 3 lektioner af 45 minutters varighed,
- 2) der skal foreligge et kursusprogram, en målbeskrivelse, en fagbeskrivelse eller lignende beskrivelse af undervisningen,
- 3) underviserens faglige kompetence inden for det pågældende felt skal kunne dokumenteres af udbyderen, og
- 4) der skal foreligge dokumentation for advokaten eller advokatfuldmægtigens deltagelse i undervisningsforløbet, f.eks. i form af et kursusbevis underskrevet af underviseren.

Stk. 2. Et undervisningsforløb kan gennemføres både eksternt hos en kursusudbyder mv., internt af et advokatkontor mv. eller i et samarbejde mellem flere advokatkontorer mv.

Stk. 3.¹ E-læring eller tilsvarende it-baseret undervisning kan udgøre efteruddannelse, hvis betingelserne i denne bestemmelse og i § 2 er opfyldt. Den tid, hvor en underviser på et e-læringsforløb er til rådighed for kursUSDeltagerne, kan anses for undervisningsvirksomhed, jf. § 5.

§ 4. For at opfylde kravet om løbende efteruddannelse i § 1 skal den pågældende advokat eller advokatfuldmægtig inden for en periode på 3 år have deltaget i mindst 54 lektioners efteruddannelse af betydning for advokaterhvervet, jf. dog §§ 7-11. Hver lektion skal have haft en varighed af 45 minutter.

Stk. 2.² For advokater regnes den første af den i stk. 1 nævnte periode på 3 år fra den 1. i den førstkommande måned efter opnåelse af beskikkelse, dog tidligst fra den 1. januar 2008. For advokatfuldmægtige regnes den første 3-års periode fra den 1. i den førstkommande måned efter opnåelse af autorisation som advokatfuldmægtig, dog tidligst fra den 1. januar 2008. For EU-advokater regnes den første 3-års periode fra den 1. i den førstkommande måned efter tidspunktet for registrering hos Advokatsamfundet, dog tidligst fra den 1. januar 2008.

Kapitel 2

Undervisningsvirksomhed

§ 5. Undervisningsvirksomhed anses for efteruddannelse omfattet af § 2, såfremt den pågældendes egen deltagelse i undervisningen ville opfylde kravene i § 2. Undervisningsvirksomhed på grunduddannelsen for advokater anses for efteruddannelse efter § 2. Hvis den pågældende underviser inden for den i § 4 nævnte 3-års periode afholder flere i det

væsentlige ens undervisningsforløb, kan undervisningsvirksomheden dog kun godskrives med ét af disse gentagne undervisningsforløb inden for hver 3-års periode.

Stk. 2. Betingelserne i § 3 og § 4 finder tilsvarende anvendelse på den i stk. 1 nævnte undervisningsvirksomhed. Undervisningsvirksomhed kan dog maksimalt godskrives med 27 lektioner for hver 3-års periode i henhold til § 4.

Kapitel 3

Forfattervirksomhed

§ 6. Forfattervirksomhed anses for efteruddannelse omfattet af § 2, såfremt den pågældende

- 1) har skrevet eller har været med til at skrive et juridisk faglitterært værk, der udgives af et forlag,
- 2) har skrevet eller har været med til at skrive en juridisk faglig artikel, som offentliggøres i et tidsskrift efter forudgående kontrol af det faglige niveau foretaget af tidsskriftets redaktion, eller
- 3) har skrevet eller har været med til at skrive en juridisk forskningsafhandling, herunder f.eks. en ph.d.-afhandling.

Stk. 2. Forfattervirksomhed kan dog maksimalt godskrives med 18 lektioner for hver 3-års periode i henhold til § 4.

Stk. 3. Ved vurderingen i henhold til § 4 af, om kravet til efteruddannelsens omfang er opfyldt, omregnes det pågældende juridisk faglitterære værk, den juridisk faglige artikel eller den juridiske forskningsafhandling til lektioner, således at 2340 tegn eksklusiv mellemrum udgør én lektion. Hvis der har været flere forfattere til den pågældende udgivelse mv., beregnes antallet af lektioner på grundlag af den pågældende forfatters andel i udgivelsen mv.

Kapitel 3 a¹

Rådgivning i advokatvagter og på retshjælpskontorer

§ 6 a. Frivillig rådgivning i advokatvagter og på retshjælpskontorer, som ydes af advokatfuldmægtige, uden disse modtager vederlag for rådgivningen, anses for efteruddannelse omfattet af § 2, såfremt:

- 1) advokatvagten eller retshjælpskontoret er tilskudsberettiget, jf. retsplejelovens § 323-324,
- 2) betingelsen i § 3, stk. 1, nr. 1, er opfyldt, og
- 3) der foreligger en skriftlig erklæring, udstedt af retshjælpskontorets eller advokatvagtens ledelse, der dokumenterer den pågældende deltagelse og omfanget heraf.

Stk. 2. Rådgivningsvirksomheden kan dog maksimalt godskrives med 18 lektioner for hver 3-års periode i henhold til § 4.

Kapitel 4

Overførelse af overskydende lektioner

§ 7. ² En advokat eller advokatfuldmægtig, der i løbet af den i § 4 nævnte 3-års periode overopfylder kravet i § 4 om 54 lektioners efteruddannelse af betydning for advokaterhvervet, kan overføre de overskydende lektioner til den efterfølgende 3-års periode.

Stk. 2. ¹ Rådgivningsvirksomhed i henhold til § 6 a kan ikke overføres til den efterfølgende 3-års periode.

Kapitel 5

Suspension af kravet om løbende efteruddannelse

§ 8. Såfremt en advokatfuldmægtig fratræder sin stilling, en advokat deponerer sin beskikkelse som advokat eller advokatbeskikkelsen bortfalder eller frakendes den pågældende, eller en EU-advokat afmelder sin registrering hos Advokatsamfundet, suspenderes kravet om løbende efteruddannelse i § 1.

Stk. 2. Hvis advokatfuldmægtigen på ny ansættes som advokatfuldmægtig, advokaten på ny får udleveret advokatbeskikkelse eller EU-advokaten igen lader sig registrere hos Advokatsamfundet, genindtræder den pågældende i kravet om løbende efteruddannelse. Den pågældende advokat eller advokatfuldmægtig genindtræder således i den 3-års periode i henhold til § 4, der blev afbrudt på grund af de i stk. 1 nævnte omstændigheder. Efteruddannelse, som den pågældende har deltaget i i perioden forud for afbrydelsen af 3-års perioden, anses ikke for bortfaldet.

Stk. 3. Såfremt de i § 1 nævnte personer, uden derved at bringe ansættelsen eller registreringen til ophør og uden at deponere beskikkelsen, er fraværende fra stillingen som advokatfuldmægtig eller advokat i en periode på 2 måneder eller derover, medmindre dette sker for at følge efteruddannelse omfattet af § 2, reduceres kravet om efteruddannelsens omfang i overensstemmelse med § 9. Det er dog en betingelse herfor, at der foreligger dokumentation for lovligt forfald, f.eks. på grund af sygdom eller bevilget orlov fra den pågældende stilling.

§ 9. Kravet om 54 lektioners efteruddannelse i § 4, stk. 1, reduceres i de i § 8, stk. 3, nævnte tilfælde med 3 lektioner pr. 2 måneders fravær fra stillingen.

Kapitel 6

Dispensation fra kravet om løbende efteruddannelse

§ 10. I andre end de i § 8 nævnte tilfælde kan Advokatrådet efter ansøgning fra en person omfattet af § 1 undtagelsesvis dispensere helt eller delvist fra kravet om 54 lektioners efteruddannelse, jf. § 4. Det er dog en forudsætning herfor, at ansøgning om dispensation er begrundet i vægtige personlige, herunder helbredsmaessige, forhold, og at disse på forlangende af Advokatrådet dokumenteres. Den pågældendes hidtidige deltagelse i efteruddannelse skal indgå i Advokatrådets beslutningsgrundlag og kan derfor kræves dokumenteret.

Kapitel 7

EU-advokater

§ 11. Pligten til efteruddannelse for en EU-advokat, der driver advokatvirksomhed i Danmark, og som har ladet sig registrere her i landet under sit hjemlands titel, anses for opfyldt i det omfang, den pågældende over for Advokatsamfundet dokumenterer, at være undergivet en pligt til efteruddannelse i sit hjemland, som i det væsentlige svarer til de krav, der er fastsat i §§ 1-6.

Stk. 2. Hvis det krav om efteruddannelse, som en EU-advokat er underlagt efter hjemlandets regler, kun delvist svarer til de krav, der er fastsat i §§ 1-6, kan Advokatsamfundet kræve, at den pågældende deltager i supplerende efteruddannelse.

Kapitel 8

Erklæring om opfyldelse af kravet om løbende efteruddannelse, dokumentationskrav mv.

§ 12. Advokatrådet fastsætter med passende varsel en frist, inden for hvilken der skal indsendes en erklæring om opfyldelse af kravene i §§ 1-6 om løbende efteruddannelse. Erklæringen skal indsendes af den enkelte advokat, idet erklæringen også skal omfatte de advokatfuldmægtige, der er autoriserede under advokaten. Advokatrådet kan beslutte, at advokatfirmaer kan afgive erklæringen på vegne af de advokater og advokatfuldmægtige, som er beskæftigede i advokatfirmaet.

Stk. 2. Der skal benyttes en formular, der udarbejdes af Advokatrådet, til at afgive erklæringen.

Stk. 3. Erklæringen kan sendes som digital kommunikation. En erklæring sendt som digital kommunikation skal være forsynet med digital signatur.

§ 13.³ *(Ophævet)*

§ 14. Enhver advokat er efter anmodning fra Advokatrådet forpligtet til at fremlægge dokumentation for opfyldelse af kravene om løbende efteruddannelse i §§ 1-6, dokumentation for at der er grundlag for at overføre overskydende efteruddannelse i medfør af § 7 samt dokumentation for, at kravene til løbende efteruddannelse er suspenderet eller skal reduceres i medfør af bestemmelserne i §§ 8-10.

Stk. 2. En advokat er endvidere forpligtet til på anmodning fra Advokatrådet at fremlægge den i stk. 1 nævnte dokumentation for så vidt angår de advokatfuldmægtige, der er autoriserede under den pågældende.

Stk. 3. Advokatrådet kan endvidere til enhver tid pålægge en advokat inden for en af rådet fastsat frist at indsende en erklæring som nævnt i § 12.

Kapitel 9

Tilsidesættelse af reglerne i denne bekendtgørelse mv.

§ 15. En advokats tilsidesættelse af reglerne i denne bekendtgørelse eller af påbud meddelt af Advokatrådet i medfør af bekendtgørelsen anses som en overtrædelse af god advokatskik, for hvilken Advokatrådet kan indklage den pågældende for Advokatnævnet, jf. retsplejelovens § 143, stk. 2.

Stk. 2. Det samme gælder, såfremt en advokat ikke i rimeligt omfang har søgt at sikre, at en advokatfuldmægtig, der er autoriseret under advokaten, har deltaget i løbende efteruddannelse i det i §§ 1-6 krævede omfang.

§ 15 a¹. Hvis en advokat ikke opfylder kravet om deltagelse i obligatorisk efteruddannelse af betydning for advokaterhvervet, kan Advokatrådet give den pågældende påbud om at gennemføre yderligere efteruddannelse inden for en af Advokatrådet fastsat frist.

Stk. 2. Hvis en advokatfuldmægtig ikke opfylder kravet om deltagelse i obligatorisk efteruddannelse af betydning for advokaterhvervet, kan Advokatrådet give advokatfuldmægtigens principal påbud om, at advokatfuldmægtigen skal gennemføre yderligere efteruddannelse inden for en af Advokatrådet fastsat frist. Udgiften hertil afholdes af principalen.

Stk. 3. En frist efter stk. 1 eller 2 påvirker ikke de krav til efteruddannelse i den efterfølgende 3-års periode, der stilles efter bekendtgørelsens §§ 2-4.

Kapitel 10

Ikrafttræden

§ 16. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2008.

Kapitel 11

Overgangsbestemmelser

§ 17. Kravet i § 1 om gennemførelse af løbende efteruddannelse for advokatfuldmægtige gælder ikke autoriserede advokatfuldmægtige, der er tilmeldt den hidtil gældende teoretiske efteruddannelse på områder af særlig betydning for advokater som betingelse for at få beskikkelse som advokat, jf. herved bekendtgørelse nr. 1129 af 13. december 1996 med senere ændringer. Dette gælder dog kun, indtil fuldmægtigene har gennemført den hidtil gældende efteruddannelses teoretiske kurser, eller indtil disse ikke længere udbydes af Advokatsamfundet, jf. herved reglerne i bekendtgørelse om obligatorisk grunduddannelse som betingelse for at få beskikkelse som advokat.

Stk. 2.¹ For disse advokatfuldmægtige regnes den i § 4, stk. 1, nævnte periode på 3 år fra den 1. i den førstkommande måned efter deltagelse i det sidste kursus eller fra den 1. i den førstkommande måned efter, at det sidste kursus på den hidtil gældende teoretiske efteruddannelse har været udbudt.

§ 3 i ændringsbekendtgørelsen, BEK nr. 820 af 25/06/2010:

§ 3. Deltagelse i kurser på grunduddannelsen, jf. § 2, stk. 2, i bekendtgørelse om løbende obligatorisk efteruddannelse for advokater og advokatfuldmægtige, som affattet ved denne bekendtgørelses § 1, nr. 1, deltagelse i e-læring, jf. § 3, stk. 3, i bekendtgørelse om løbende obligatorisk efteruddannelse for advokater og advokatfuldmægtige, som affattet ved denne bekendtgørelses § 1, nr. 2, og rådgivning i advokatvagter og på retshjælpskontorer, jf. § 6 a i bekendtgørelse om løbende obligatorisk efteruddannelse for advokater og advokatfuldmægtige, som affattet ved denne bekendtgørelses § 1, nr. 4, som har fundet sted i perioden efter den 1. januar 2008, kan medregnes som efteruddannelse, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt.

1. Indsat ved BEK nr. 820 af 25/06/2010. I kraft 1. juli 2010.
2. Ændret ved BEK nr. 820 af 25/06/2010. I kraft 1. juli 2010.
3. Ophævet ved BEK nr. 820 af 25/06/2010. I kraft 1. juli 2010.

Bekendtgørelse 2007-12-11 nr. 1431 om EU-advokaters etablering her i landet m.v.¹

som ændret ved bkg 2010-06-11 nr. 747

I medfør af § 130 i lov om rettens pleje, jf. lovebekendtgørelse nr. 1261 af 23. oktober 2007, fastsættes:

Kapitel 1. Indledende bestemmelser

§ 1. Advokater, der har opnået beskikkelse i en anden EU-medlemsstat, i et EØS-land eller i Schweiz, kan varigt udøve advokatvirksomhed som selvstændig og som lønmodtager her i landet under sit hjemlands advokattitel.

Stk. 2. Ved advokat i denne bekendtgørelse forstås enhver person, der er statsborger i en EU-medlemsstat, i et EØS-land eller i Schweiz, og som har ret til at udøve virksomhed under en af følgende faglige titler:

i Belgien:	Avocat/Advocaat/Rechtsanwalt
i Bulgarien:	Адвокат
på Cypren:	Δικηγόρος
i Den Tjekkiske Republik:	Advokát
i Det Forenede Kongerige:	Advocate/Barrister/Solicitor
i Estland:	Vandeadvokaat
i Finland:	Asianajaja/Advokat
i Frankrig:	Avocat
i Grækenland:	Δικηγόρος
i Irland:	Barrister/Solicitor
i Italien:	Avvocato
i Letland:	Zvērināts advokāts
i Litauen:	Advokatas
i Luxembourg:	Avocat
på Malta:	Avukat/Prokurator Legali
i Nederlandene:	Advokat/Radca prawny
i Polen:	Advogado
i Portugal:	Advocat
i Rumænien:	Advokát/Komerčný právník
i Slovakiet:	Odvětník/Odvětnice
i Slovenien:	Abogado/Advocat/Avogado/Abokatu
i Spanien:	Advokat
i Sverige:	Rechtsanwalt
i Tyskland:	Ügyvéd
i Ungarn:	Rechtsanwalt
i Østrig:	Lögmaður
på Island:	Rechtsanwalt
i Liechtenstein:	Advokat
i Norge:	Advocat/Advokat, Rechtsanwalt,
i Schweiz:	Anwalt, Fürsprecher, Fürsprech/Avvocato

Stk. 3. Ved hjemland i denne bekendtgørelse forstås den medlemsstat, hvor advokaten før udøvelse af advokatvirksomhed i en anden medlemsstat har fået ret til at benytte en af de i stk. 2 nævnte faglige titler.

Stk. 4. Ved advokatfællesskab i denne bekendtgørelse forstås en enhed, med eller uden status som juridisk person, der er etableret i henhold til lovgivningen i en medlemsstat, og hvis advokater udøver advokatvirksomhed i fællesskab under en fælles betegnelse.

Stk. 5. Udøvelse af advokatvirksomhed i denne bekendtgørelse tager ikke sigte på den udveksling af tjenesteydelser, som er omfattet af Rådets direktiv om lettelse med henblik på den faktiske gennemførelse af advokaters fri udveksling af tjenesteydelser og bekendtgørelse om EU-advokaters tjenesteydelser her i landet.

Kapitel 2. Virksomhed under hjemlandets advokat-titel

§ 2. En advokat, der ønsker at udøve virksomhed her i landet, skal lade sig registrere hos Det Danske Advokatsamfund.

Stk. 2. Til brug for registreringen vedlægges bevis for advokatens registrering hos hjemlandets kompetente myndighed. Beviset skal være udstedt senest 3 måneder før indsendelsen til Advokatsamfundet.

Stk. 3. En advokat skal i forbindelse med registreringen oplyse, om han er medlem af et advokatfællesskab i hjemlandet, og skal give oplysninger om dette advokatfællesskab. Hvis advokaten senere indtræder som medlem af et advokatfællesskab i hjemlandet, skal dette oplyses til Advokatsamfundet.

Stk. 4. Ved registreringen indtræder advokaten i Det Danske Advokatsamfund.

§ 3. Advokatsamfundet underretter Justitsministeriet om registreringer efter § 2. Advokatsamfundet underretter endvidere den kompetente myndighed i advokatens hjemland om registreringen.

§ 4. Advokater, der udøver virksomhed her i landet under hjemlandets advokattitel, skal udøve virksomheden i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, artikel 5, stk. 1, artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om lettelse af adgangen til varig udøvelse af advokaterhvervet i en anden medlemsstat end den, hvor beskikkelsen er opnået. En konsolideret sammenkrivning af direktivet er optaget som bilag til denne bekendtgørelse.

Stk. 2. En advokat har møderet for landsret og i alle sager for Sø- og Handelsretten, når advokaten har bestået en prøve i procedure, jf. retsplejelovens § 133. En advokat har møderet for Højesteret, når advokaten opfylder betingelserne i retsplejelovens § 134.

Stk. 3. I de tilfælde, hvor der efter dansk ret er pligt til at møde med advokat, kan en advokat kun give møde for en dansk domstol, hvis han handler sammen med en advokat, der har dansk advokatbeskikkelse og har møderet for den ret, der skal behandle sagen.

§ 5. Advokatrådet fører tilsyn med de advokater, der er nævnt i § 2, jf. retsplejelovens § 143.

§ 6. En advokat har pligt til at tegne ansvarsforsikring i overensstemmelse med reglerne herom i Vedtægt for Det Danske Advokatsamfund. Denne pligt gælder dog ikke, i det omfang advokaten over for Advokatsamfundet dokumenterer, at han er omfattet af en forsikrings- eller garantiordning i overensstemmelse med de i hjemlandet gældende regler, hvis den pågældende forsikrings- eller garantiordning med hensyn til dækningens vilkår og omfang svarer til ordningen i Vedtægt for Det Danske Advokatsamfund.

Stk. 2. Advokatsamfundet kan kræve, at der tegnes en supplerende forsikring eller stilles en supplerende garanti for at dække de områder, der ikke er omfattet af den forsikring, der er tegnet, eller den garanti, der er stillet efter hjemlandets regler.

§ 7. En advokat skal under udøvelse af sin virksomhed under sit hjemlands advokattitel angive den kompetente myndighed i hjemlandet, som han er registreret hos.

Stk. 2. En advokat, der anfører betegnelsen på det advokatfællesskab, som han er medlem af i hjemlandet, skal angive, hvilken

retlig form advokatfællesskabet har i hjemlandet. Advokaten skal endvidere angive navnene på de personer i advokatfællesskabet, der udøver virksomhed her i landet.

§ 8. Bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 14 om ophør af retten til at udøve advokatvirksomhed finder tilsvarende anvendelse for så vidt angår de i § 2 nævnte advokaters ret til at udøve advokatvirksomhed her i landet.

§ 9. Hvis en af de i § 2 nævnte advokaters ret til at udøve virksomhed her i landet ophører i medfør af bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 14, tilbagekalder Advokatsamfundet registreringen. *Stk. 2.* Advokatsamfundet tilbagekalder endvidere registreringen, hvis hjemlandets kompetente myndighed midlertidigt eller definitivt fratager advokaten retten til at udøve advokatvirksomhed.

Stk. 3. Hvis registreringen tilbagekaldes, udtræder advokaten af Advokatsamfundet.

§ 10. Advokatsamfundet underretter den kompetente myndighed i advokatens hjemland, hvis der indledes en sag ved Advokatnævnet mod en af de i § 2 nævnte advokater.

Stk. 2. Hvis der indledes en sag ved Advokatnævnet mod en advokat, der har dansk advokatbeskikkelse og samtidig er registreret i en anden medlemsstat, skal Advokatsamfundet underrette den kompetente myndighed i denne stat herom.

Kapitel 3. Adgang til dansk advokatbeskikkelse

§ 11. En advokat, der udøver advokatvirksomhed under hjemlandets titel, og som over for Justitsministeriet godtgør, at han i mindst 3 år faktisk og regelmæssigt har beskæftiget sig med det danske retssystem, herunder EU-ret, fritages for at opfylde de betingelser, der er fastsat i artikel 14, stk. 1 og 3, i direktiv om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, når den pågældende anmoder om dansk advokatbeskikkelse.

§ 12. En advokat, der udøver advokatvirksomhed under hjemlandets titel, og som over for Justitsministeriet godtgør, at han i mindst 3 år faktisk og regelmæssigt har udøvet virksomhed i Danmark, men kun i kortere tid har beskæftiget sig med det danske retssystem, kan uden at skulle opfylde de betingelser, der er fastsat i artikel 14, stk. 1 og 3, i direktiv om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, meddeles dansk advokatbeskikkelse.

Stk. 2. Ved afgørelsen af, om advokaten faktisk og regelmæssigt har udøvet virksomhed som anført i stk. 1, skal Justitsministeriet tage hensyn til, i hvilket omfang advokaten har kendskab til og faglig erfaring i det danske retssystem, og om advokaten har deltaget i kurser og seminarer vedrørende det danske retssystem.

Stk. 3. Vurderingen af, om advokaten faktisk og regelmæssigt har udøvet virksomhed her i landet, samt vurderingen af, om han vil være i stand til at fortsætte denne virksomhed her i landet, sker som led i en samtale med Justitsministeriet. I forbindelse med denne samtale skal det kontrolleres, om virksomheden er udøvet faktisk og regelmæssigt.

Kapitel 4. Advokatfællesskaber

§ 13. De i § 2 nævnte advokater kan udøve advokatvirksomhed i et advokatselskab. De i § 2 nævnte advokater kan endvidere udøve

advokatvirksomhed i et fællesskab af advokater, der består af advokater fra en eller flere EU-medlemsstater eller af advokater fra en eller flere EU-medlemsstater og en eller flere danske advokater.

Stk. 2. Bestemmelserne i retsplejelovens §§ 124-127 og bestemmelser udstedt i medfør af retsplejelovens § 124 d, stk. 1, og § 124 f, gælder tilsvarende for de i stk. 1 nævnte advokatselskaber.

§ 14. En eller flere af de i § 2 nævnte advokater, som kommer fra samme advokatfællesskab, kan her i landet udøve virksomhed gennem en filial eller et agentur oprettet af advokatfællesskabet.

Stk. 2. Hvis de grundlæggende bestemmelser, der regulerer advokatfællesskabet i hjemlandet, er uforenelige med de bestemmelser i lovgivningen eller administrative bestemmelser, der regulerer advokatfællesskaber her i landet, finder sidstnævnte bestemmelser anvendelse i det omfang overholdelsen af dem er begrundet i samfundsmæssige hensyn, der tilsigter beskyttelse af klienter og tredjemand.

§ 15. Adgangen efter §§ 13-14 til at udøve virksomhed her i landet gælder ikke for advokater, der udøver virksomhed her i landet som medlem af et advokatfællesskab, hvis dette fællesskab omfatter personer, der ikke er advokater, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Et advokatfællesskab anses for at omfatte personer, der ikke er advokater, hvis personer, der ikke er omfattet af § 1

- 1) besidder hele dette advokatfællesskabs kapital eller en del af denne,
- 2) anvender den betegnelse, som advokatfællesskabet udøver sin virksomhed under, eller
- 3) har den besluttende myndighed inden for dette advokatfællesskab.

Stk. 3. Uanset stk. 1 kan advokater udøve advokatvirksomhed her i landet som medlem af et advokataktie- eller anpartsselskab, der er ejet af ansatte i selskabet, der ikke er advokater. Det er dog en betingelse, at disse personer tilsammen alene ejer under en tiendedel af aktierne eller anparterne i selskabet og alene tilsammen har under en tiendedel af stemmerne i selskabet, jf. retsplejelovens § 124 c.

Kapitel 5. Digital kommunikation

§ 16. Meddelelser til Justitsministeriet eller Advokatsamfundet kan sendes som digital kommunikation. Meddelelsen skal være forsynet med en digital signatur.

Kapitel 6. Straf

§ 17. Personer, der ikke har fået beskikkelse som advokat, jf. § 1, må ikke betegne sig med de i § 1, stk. 2, nævnte titler eller benytte en anden betegnelse, der er egnet til forveksling hermed. Det samme gælder personer, der er udelukket fra at udøve advokatvirksomhed, eller hvis ret hertil er ophørt.

Stk. 2. Overtrædelse af bestemmelserne i stk. 1 straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Kapitel 7. Ikrafttræden

§ 18. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2008.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 276 af 14. april 2000 om EU-advokaters etablering her i landet m.v.

EUROPA-PARLAMENTETS OGRÅDETS DIREKTIV 98/5/EF af 16. februar 1998 om lettelse af adgangen til varig udøvelse af

advokaterhvervet i en anden medlemsstat end den, hvor beskikkelsen er opnået (EFT L 77 af 14.3.1998, s. 36)
(Udeladt her, red.)

Officielle noter

- 1 Bekendtgørelsen gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/5/EF af 16. februar 1998 om lettelse af adgangen til varig udøvelse af advokaterhvervet i en anden medlemsstat end den, hvor beskikkelsen er opnået (EF-Tidende 1998 nr. L 77, side 36), som ændret ved akt vedrørende vilkårene for den Tjekkiske Republiks, Republikken Estlands, Republikken Cyperns, Republikken Letlands, Republikken Litauens, Republikken Ungarns, Republikken Maltas, Republikken Polens, Republikken Sloveniens og Den Slovakiske Republiks tiltrædelse og tilpasningerne af de traktater, der danner grundlag for Den Europæiske Union, (EU-Tidende 2003 nr. L 236, side 33) samt direktiv 2006/100/EF af 20. november 2006 om tilpasning af visse direktiver vedrørende frie personbevægelser på grund af Bulgariens og Rumæniens tiltrædelse (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 141).

Bekendtgørelse om pligtmæssig deltagelse for ejere af et advokatselskab, der ikke er advokater, i en prøve i de regler, der er af særlig betydning for advokaterhvervet (partnerprøven)

I medfør af § 124, stk. 5 og 8, i lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1261 af 23. oktober 2007, fastsættes:

§ 1. Ansatte i et advokatselskab, der uden at være advokater i medfør af retsplejelovens § 124, stk. 3, nr. 2, ejer aktier eller anparter i selskabet (partnere), skal bestå en prøve i de regler, der er af særlig betydning for advokaterhvervet (partnerprøven), jf. herved retsplejelovens § 124, stk. 5.

§ 2. Justitsministeriets kursusudvalg fastlægger de nærmere retningslinjer for indholdet og tilrettelæggelsen af partnerprøven. Advokatrådet indstiller censorer til partnerprøven, og censorerne ansættes og afskediges af kursusudvalget.

Stk. 2. Advokatsamfundet forestår afholdelsen af partnerprøven, der udbydes mindst én gang årligt.

Stk. 3. Advokatsamfundet opkræver betaling for deltagelse i partnerprøven. Betalingen omfatter udgifter, der er nødvendige for afholdelsen af prøven, herunder udgifter til materiale til brug for prøven, honorarer og administration. Eventuelle realiserede over- eller underskud oppebæres, henholdsvis afholdes af Advokatsamfundet.

§ 3. En partner skal efter at have erhvervet aktier eller anparter i et advokatselskab tilmelde sig den førstkommende partnerprøve. Pligten til at tilmelde sig partnerprøven indtræder på overtagelsesdagen.

Stk. 2. Partneren kan uanset bestemmelsen i stk. 1 tilmelde sig og gennemføre partnerprøven fra det tidspunkt, hvor der er indgået en bindende aftale om overtagelse eller nytegning af aktier eller anparter. Dette gælder, selv om aftalen om overtagelse eller nytegning af aktier eller anparter er betinget, herunder hvis der er tale om tegningsrettigheder (warrants) eller optagelse af lån mod obligationer eller andre gældsbreve, der giver långiveren ret til at konvertere sin fordring til aktier eller anparter i selskabet.

§ 4. En partner har to eksamensforsøg. Udeblivelse fra partnerprøven betragtes som et ikke bestået eksamensforsøg. Det gælder dog ikke, hvis udeblivelsen skyldes lovligt forfald, f.eks. på grund af sygdom, der over for kursusudvalget dokumenteres ved en lægeerklæring.

Stk. 2. Hvis partneren ikke består partnerprøven ved første eksamensforsøg, eller hvis partneren har lovligt forfald, jf. stk. 1, skal partneren tilmelde sig den førstkommende reeksamination. Advokatsamfundet afholder reeksamination efter behov og senest to måneder efter afholdelsen af den ordinære prøve.

Stk. 3. Hvis en partner, der på grund af sygdom deltager i reeksamination efter stk. 2, ikke består reeksaminationen, skal den pågældende tilmelde sig den næste ordinære eksamen.

§ 5. Hvis partneren ikke tilmelder sig partnerprøven i henhold til § 3, stk. 1, eller § 4, stk. 2 og 3, eller hvis partneren efter to forsøg ikke har bestået prøven, er partneren ikke berettiget til at være medejer af et advokatselskab.

Stk. 2. En partner, der efter stk. 1 ikke er berettiget til at være medejer af et advokatselskab, skal straks afhænde sine aktier eller anparter i selskabet.

Stk. 3. Hvis en partner efter stk. 1 ikke er berettiget til at være medejer af et advokatselskab, giver Advokatsamfundet straks meddelelse herom til advokatselskabets øvrige medejere, der hurtigst muligt skal gennemføre tvangsindløsning af partnerens aktier eller anparter i selskabet.

§ 6. En partner, der ikke har bestået partnerprøven inden to år og seks måneder efter erhvervelsen af aktier eller anparter i et advokatselskab, jf. § 3, stk. 1, er i alle tilfælde forpligtet til at afhænde aktierne eller anparterne efter § 5, stk. 2. § 5, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

§ 7. Klage over en partnerprøve, herunder over bedømmelsen, kan af partneren indgives til kursusudvalget. Klagen skal indgives senest to uger efter, at resultatet af partnerprøven er meddelt den pågældende. Klagen kan sendes som digital kommunikation. En klage sendt som digital kommunikation skal være forsynet med digital signatur.

Stk. 2. Sekretariatet forelægger snarest muligt klagen for censor. Censor kan efter en fornyet gennemgang beslutte at ændre bedømmelsen ”ikke bestået” til bedømmelsen ”bestået” eller at indstille til kursusudvalget enten at fastholde den oprindelige bedømmelse eller at ophæve prøven, således at den ikke medregnes i de i § 4, stk. 1, nævnte to forsøg.

Stk. 3. Kursusudvalget kan beslutte at fastholde bedømmelsen, at ophæve prøven eller at ændre bedømmelsen ”ikke bestået” til bedømmelsen ”bestået”. Hvis prøven ophæves, skal partneren tilmelde sig den førstkommande partnerprøve.

Stk. 4. Behandlingen af klagen skal så vidt muligt være afsluttet og resultatet meddelt klageren senest to måneder efter klagens indgivelse.

§ 8. Advokatselskaber og disses selskabsdeltagere, herunder partnere, har pligt til at meddele Advokatsamfundet alle relevante oplysninger om partneres erhvervelse og afhændelse af aktier eller anparter i advokatselskabet samt tvangsindløsning af en partners aktier eller anparter i medfør af § 5 og § 6.

§ 9. Advokatrådet fører tilsyn med, at advokatselskaber, der har partnere i deres ejerkreds, og disses selskabsdeltagere overholder reglerne i denne bekendtgørelse.

Stk. 2. Ved tilsidesættelse af pligterne i medfør af denne bekendtgørelse kan Advokatrådet indklage det pågældende advokatselskab samt selskabsdeltagerne, herunder partneren, for Advokatnævnet, jf. herved retsplejelovens § 147 c.

§ 10. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2008.

§ 11. Partnerprøven udbydes af Advokatsamfundet første gang senest i januar 2009.

Justitsministeriet, den 11. december 2007

Lene Espersen

/ Birgit Thostrup Christensen

Bekendtgørelse om advokatselskaber

I medfør af § 124, stk. 8 og 10, i lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1261 af 23. oktober 2007, samt § 8, stk. 6, i lov om det europæiske selskab (SE-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 654 af 15. juni 2006, og efter forhandling med økonomi- og erhvervsministeren, fastsættes:

Definitioner og regelanvendelse

§ 1. Reglerne i aktieselskabsloven og anpartsselskabsloven finder med de ændringer og tilføjelser, der følger af denne bekendtgørelse, anvendelse på advokatselskaber og advokatholdingselskaber.

§ 2. Når der i bekendtgørelsen er henvist til aktier, finder bestemmelserne tilsvarende anvendelse på anparter i advokatanpartsselskaber.

Stk. 2. I SE-selskaber med et tostrengt ledelsessystem finder bestemmelsen i retsplejelovens § 124, stk. 7, 1. pkt., anvendelse på medlemmer af selskabets tilsynsorgan, mens retsplejelovens § 124, stk. 7, 2. pkt., finder anvendelse på medlemmer af selskabets ledelsesorgan.

Selskabsdeltagerne

§ 3. Aktier eller anparter i et advokatselskab, herunder i advokatkommanditaktieselskaber, må kun ejes af

- 1) advokater, der aktivt driver advokatvirksomhed i selskabet, dets moderselskab eller dets datterselskab,
- 2) andre ansatte i selskabet eller
- 3) et andet advokatselskab.

Stk. 2. De personer, der er nævnt i stk. 1, nr. 2, må tilsammen alene eje under en tiendedel af aktierne eller anparterne i advokatselskabet og må tilsammen alene have under en tiendedel af stemmerne i selskabet. Det er ikke tilladt i selskabets vedtægter eller ved aktionæroverenskomst at fastsætte bestemmelser, der begrænser aktieselskabslovens bestemmelser om indløsning af aktier.

Advokatholdingselskab

§ 4. Ved et advokatholdingselskab forstås et advokatselskab, der alene ejes af advokater eller af advokatselskaber, der alene ejes af advokater, og som alene har til formål og aktivitet at eje aktier eller anparter i et andet advokatselskab eller advokatholdingselskab.

Stk. 2. Et advokatholdingselskab må i lighed med advokatselskaber foretage sædvanlig formueanbringelse. Det er dog en betingelse herfor, at sådan formueanbringelse ikke strider mod bestemmelsen i retsplejelovens § 124, stk. 1, 3. pkt., hvorefter advokatholdingselskaber alene må have som formål og aktivitet at eje aktier eller anparter i et advokatselskab. Et advokatholdingselskab må således f.eks. ikke placere en bestemmende eller i øvrigt væsentlig kapital i andre erhvervsvirksomheder end advokatvirksomheder.

Selskabets navn

§ 5. Advokatselskaber og advokatholdingselskaber er pligtige og eneberettigede til i deres navn at benytte betegnelsen »advokataktieselskab«, »advokatanpartsselskab«, »advokatkommanditaktieselskab (partnerselskab)« eller deraf dannede forkortelser. Advokatkommanditaktieselskaber må endvidere benytte betegnelsen »advokatpartnerselskab«. Advokatselskaber, der er stiftet som europæiske aktieselskaber (SE-selskaber), må endvidere benytte betegnelsen europæisk advokataktieselskab, SE-advokataktieselskab eller SE-advokatselskab.

Stk. 2. Ved anmeldelse til registrering hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, skal et advokatselskab eller et advokatholdingselskab dog i sit navn betegne sig som »advokataktieselskab«, »advokatanpartsselskab« eller »advokatkommanditaktieselskab (partnerselskab)«.

Stk. 3. Ændringer i advokatselskabets eller advokatholdingselskabets navn skal indberettes til Advokatrådet straks efter ændringen.

Selskabsetablering og ændringer

§ 6. Den øverste ledelse i advokatselskabet skal straks efter dets registrering indsende aktiebog eller anpartshaverfortegnelse til Advokatrådet. Endvidere skal den øverste ledelse i advokatselskabet straks efter dets registrering, på en af Advokatsamfundet godkendt blanket, afgive en erklæring om selskabsdeltagernes navn, selskabsdeltagernes CPR-nummer eller CVR-nummer, selskabsdeltagernes nominelle ejerandel, selskabsdeltagernes stemmeandel og selskabets samlede nominelle kapital, det samlede antal stemmer, og, hvis der er en aktieklassedeling, hvad denne beror på, og hvordan kapitalen er fordelt mellem klasserne. Herudover skal på blanketten anføres advokatselskabets vedtægtsmæssige formål.

Stk. 2. Hvis advokatselskabet ikke udelukkende ejes af fysiske personer, skal der tillige indsendes de i stk. 1 nævnte oplysninger for de deltagende selskaber.

Stk. 3. Hvis advokatselskabet i medfør af § 3, stk. 1, nr. 2, har andre selskabsdeltagere end advokater eller advokatselskaber, skal dette anføres i den i stk. 1 nævnte erklæring, og det skal oplyses, hvilke selskabsdeltagere det drejer sig om. Det skal endvidere anføres, hvis der i aktionæraftalen er bestemmelser, som begrænser aktieselskabslovens bestemmelser om indløsning af aktier, eller bestemmelser der indeholder stemmeoverførsels- og stemmebindingsaftaler. Der skal i givet fald endvidere indsendes en kopi af de pågældende overenskomster mv., som gælder mellem selskabsdeltagerne.

Stk. 4. Hvis et advokatselskab har andre ejere end fysiske personer, skal der ved indsendelse af de i stk. 1-3 nævnte oplysninger endvidere indsendes en grafisk oversigt over ejer- og stemmestrukturer med angivelse af den relative ejer- og stemmefordeling, navn og CPR-nummer eller CVR-nummer på de enkelte aktionærer.

Stk. 5. Den i stk. 1 nævnte erklæring kan sendes som digital kommunikation. En erklæring sendt som digital kommunikation skal være forsynet med digital signatur.

§ 7. Det øverste ledelsesorgan for et advokatselskab skal i aktiebogen eller anpartshaverfortegnelsen anføre selskabsdeltagernes navn og for advokater tillige det advokatselskab, hvor vedkommende driver advokatvirksomhed. Er selskabsdeltageren ikke en advokat eller et advokatselskab, skal dette ligeledes anføres. Har en aktie eller anpart skiftet ejer, skal ændringen noteres senest 1 måned efter, at ejerskiftet har fundet sted.

Stk. 2. Det øverste ledelsesorgan er i øvrigt forpligtet til ved enhver ændring i de i medfør af stk. 1 anførte oplysninger at notere denne i aktiebogen eller anpartshaverfortegnelsen og straks give meddelelse til Advokatrådet herom, jf. § 6. Forpligtelsen påhviler det øverste ledelsesorgan i det advokatselskab, der ikke er selskabsdeltager i et andet advokatselskab.

Ledelse

§ 8. Bestyrelsesmedlemmer, bortset fra medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer, i et advokatselskab skal være advokater, der aktivt driver advokatvirksomhed i selskabet eller dets moderselskab eller dets datterselskab. Medlemmer af direktionen i et advokatselskab skal være advokater, der aktivt driver advokatvirksomhed i selskabet.

Stk. 2. En advokat, der har deponeret sin beskikkelse eller på anden måde har mistet retten til at udøve advokatvirksomhed, skal straks udtræde af advokatselskabets bestyrelse og direktion.

Stk. 3. Medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer, der ikke længere er ansat i advokatselskabet, skal straks udtræde af bestyrelsen.

§ 9. Et advokatselskab må kun oprettes ved stiftelse af et aktieselskab, herunder et kommanditaktieselskab, et anpartsselskab eller et SE-selskab eller ved fusion eller spaltning af bestående advokatselskaber. Et advokatselskab må dog oprettes ved tilpasning af et aktieselskab, herunder et kommanditaktieselskab, et anpartsselskab eller et SE-selskab, der allerede er registreret, hvis dette ikke forud herfor har drevet erhvervsmæssig virksomhed.

Indholdskrav til aktier mv.

§ 10. Aktier i et advokataktieselskab skal udstedes på navn, og må ikke være et omsætningspapir. Hvis der er udstedt aktiebrev, skal dette indeholde en utvetydig og iøjnefaldende angivelse af, at det ikke er et omsætningspapir.

§ 11. Den stemmeret, der er knyttet til en aktie eller anpart, kan alene udøves af ejeren.

Stk. 2. En aktionær eller anpartshaver har ret til at møde på generalforsamlingen ved en fuldmægtig, der selv skal være selvstændigt virkende advokat eller være aktionær eller anpartshaver i selskabet.

§ 12. Optagelse af lån mod obligationer eller andre gældsbreve, der giver långiveren ret til at konvertere sin fordring til aktier eller anpart i selskabet, må kun ske, hvis långiveren opfylder betingelserne for at kunne eje aktier eller anpart i selskabet. Det samme gælder tegningsrettigheder (warrants), optagelse af lån mod obligationer eller andre gældsbreve med ret til rente, hvis størrelse helt eller delvis er afhængig af det udbytte, selskabets aktier eller anpart afkaster, eller af årets overskud.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 10 og § 14 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til de i stk. 1 nævnte gældsbreve.

Stk. 3. På det tidspunkt, hvor långiveren ikke længere opfylder betingelserne for at kunne eje aktier eller anpart i selskabet, forfalder gældsbreve omfattet af stk. 1 til indfrielse efter senest 6 måneder. Ikke udnyttede tegningsrettigheder (warrants) bortfalder straks.

Aktieovergange

§ 13. Overdragelse til eje af aktier og anpart i et advokatselskab må kun ske til en advokat, andre ansatte eller et advokatselskab, der opfylder betingelserne for at kunne eje aktier eller anpart i et advokatselskab, jf. retsplejelovens § 124, stk. 3.

Stk. 2. De til aktier og anpart knyttede rettigheder må kun overdrages samlet.

§ 14. Overdragelse eller anden overgang til eje af aktier eller anpart i et advokatselskab må kun ske med selskabets forudgående samtykke, jf. dog § 17, stk. 1.

Indløsning mv. af aktionærer

§ 15. En selskabsdeltager, der ikke længere opfylder betingelserne i retsplejelovens § 124, stk. 3, skal underrette selskabet herom inden for 1 måned.

Stk. 2. Medmindre aktierne eller anparterne afhændes med samtykke efter § 14, påhviler det selskabets bestyrelse at indkalde til en ekstraordinær generalforsamling, hvor selskabets aktionærer eller anpartshavere er pligtige at vedtage beslutning om selskabets opløsning. Generalforsamlingen kan dog i stedet træffe beslutning om kapitalnedsættelse ved indløsning af aktierne eller anparterne, såfremt dette kan ske i overensstemmelse med lovgivningens regler herom. Generalforsamlingen skal afholdes inden 4 måneder efter afgivelsen af den i stk. 1 nævnte meddelelse.

Stk. 3. Såfremt selskabets bestyrelse i øvrigt bliver bekendt med, at en selskabsdeltager ikke længere opfylder betingelserne i retsplejelovens § 124, stk. 3, finder stk. 2 tilsvarende anvendelse, således at fristen regnes fra det tidspunkt, hvor bestyrelsen er blevet bekendt hermed. Generalforsamlingen kan dog tidligst afholdes 1 måned efter ændringens indtræden.

Alder, sygdom og andet midlertidigt fravær

§ 16. En advokat, der på grund af alder, sygdom eller andet midlertidigt fravær, der ikke overstiger 12 måneder, deponerer sin advokatbeskikkelse, kan uanset bestemmelserne i § 15 med de øvrige selskabsdeltageres samtykke bevare sine aktier eller anpartsbesiddelser. Såfremt advokaten genoptager erhvervsmæssig virksomhed som selvstændig eller ansat, skal aktie- eller anpartsbesiddelsen afvikles efter reglerne i § 15, medmindre advokaten på ny aktivt driver advokatvirksomhed i advokatselskabet, i dets moderselskab eller dets datterselskab eller et andet advokatselskab, der ejer aktier i advokatselskabet, jf. retsplejelovens § 124, stk. 3.

Stk. 2. En selskabsdeltager, der har deponeret sin advokatbeskikkelse efter stk. 1, kan ikke udøve stemmeret for de pågældende aktier eller anparter. En sådan selskabsdeltager bevarer i øvrigt de rettigheder, der er forbundet med aktier eller anparter i det pågældende advokatselskab.

Stk. 3. Bestemmelsen i aktieselskabslovens § 67, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse for aktier, hvortil stemmeretten ikke kan udøves efter stk. 2.

Dødsfald

§ 17. I tilfælde af en aktionærs eller anpartshavers død kan dennes dødsbo, efterlevende ægtefælle eller arvinger eje afdødes aktier eller anparter indtil udløbet af det efter dødsfaldet følgende fulde regnskabsår. Såfremt aktierne eller anparterne ikke er afhændet inden udløbet af denne periode, finder § 15, stk. 2, tilsvarende anvendelse, således at fristen for afholdelse af generalforsamling regnes fra periodens udløb.

Stk. 2. Et dødsbo, en efterlevende ægtefælle eller arvinger, der i medfør af stk. 1 ejer afdødes aktier, kan ikke udøve stemmeret for de pågældende aktier eller anparter. En sådan selskabsdeltager bevarer i øvrigt de rettigheder, der er forbundet med aktier eller anparter i det pågældende advokatselskab.

Stk. 3. Bestemmelsen i aktieselskabslovens § 67, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse for aktier, hvortil stemmeretten ikke kan udøves efter stk. 2.

Tvangsrealisation

§ 18. Ved panthaveres eller retsforfølgende kreditorers iværksættelse af tvangssalg af en selskabsdeltagers aktier eller anparter i et advokatselskab finder § 15, stk. 2, tilsvarende anvendelse, idet afhændelse efter § 14 dog tillige kræver pantsætters samtykke.

Stk. 2. I SE-selskaber med et tostrengt ledelsessystem finder bestemmelserne i stk. 1, § 7, stk. 1, § 15, stk. 2 og 3, § 17, stk. 1, 2. pkt., der i advokataktieselskaber gælder for bestyrelsen, anvendelse på SE-selskabets tilsynsorgan.

Fortabelse af aktionærrettigheder

§ 19. En aktionær eller anpartshaver, der er ophørt med at opfylde betingelserne i retsplejelovens § 124, stk. 3, og som ikke er omfattet af § 16, stk. 1 eller § 17, stk. 1, har efter udløbet af den i § 15, stk. 2, anførte frist ikke de rettigheder, der er knyttet til aktie eller anpartsbesiddelsen, herunder stemmeret og ret til udbytte eller udlodning.

Formålsomdannelse

§ 20. Når et advokatselskab ikke længere opfylder betingelserne for at være et advokatselskab, skal det straks ændre sit navn og formål eller indlede likvidation. Der skal straks gives meddelelse herom til Advokatrådet.

Kontrol

§ 21. Advokatrådet fører tilsyn med bestemmelserne i denne bekendtgørelse.

§ 22. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan efter reglerne i aktieselskabsloven og anpartsselskabsloven efter anmodning fra Advokatrådet beslutte, at et advokatselskab skal opløses, såfremt selskabet trods opfordring hertil ikke opfylder sine forpligtelser efter retsplejeloven eller denne bekendtgørelse. Samtidig med anmodningens fremsendelse underretter Advokatrådet Justitsministeriet herom.

Straf

§ 23. Overtrædelse af §§ 3-10, §§ 12-18 og § 20, straffes med bøde.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Ikrafttrædelsesbestemmelse

§ 24. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2008. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 824 af 10. december 1990.

Justitsministeriet, den 11. december 2007

Lene Espersen

/ Birgit Thstrup Christensen

**CHARTER VEDRØRENDE GRUNDPRINCIPPER
FOR DEN EUROPÆISKE ADVOKATSTAND
OG
REGLER OM GOD ADVOKATSKIK
INDEN FOR DET EUROPÆISKE FÆLLESSKAB**

Udgave 2008

CCBE

Ansvarshavende redaktør: Jonathan Goldsmith
Avenue de la Joyeuse Entrée, 1-5 - B-1040 Bruxelles
Tlf.: +32 (0)2 234 65 10 - Fax: +32 (0)2 234 65 11/12
E-mail: ccbe@ccbe.eu - <http://www.ccbe.eu>

Sammenslutningen af advokatråd i Europa (CCBE) har som sit hovedformål at repræsentere sine medlemmer, uanset om de er fuldgældige medlemmer (dvs. medlemmer fra den Europæiske Union, det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde og Schweiz), eller associerede medlemmer eller observatører, i alle spørgsmål af fælles interesse, der vedrører udøvelse af hvervet som advokat, udvikling af lov og praksis vedrørende retssikkerhed og retspleje og væsentlige udviklingsområder inden for selve lovgivningen, både på europæisk og internationalt plan (artikel III 1.a. i CCBEs vedtægter).

I denne henseende er CCBE den officielle repræsentant for advokatråd, som tilsammen omfatter mere end 700.000 europæiske advokater.

CCBE har vedtaget to grundlæggende tekster, der er indeholdt i denne brochure. De to tekster komplementerer hinanden, samtidig med at de er meget forskellige af natur.

Den nyeste er ***Charter vedrørende grundprincipper for den europæiske advokatstand***, som blev vedtaget på generalforsamlingen i Bruxelles den 24. november 2006. Charteret er ikke tænkt som et sæt regler om god advokatskik. Hensigten er, at det skal gælde for hele Europa og nå videre ud end til CCBE's medlemsstater, associerede medlemmer og observatører. Charteret indeholder en liste over ti grundprincipper, som er fælles for de nationale og internationale regler, der regulerer advokatstanden.

Charteret har bl.a. til formål at hjælpe advokatorganisationer, der kæmper for at etablere deres uafhængighed, og at øge forståelsen blandt advokater for betydningen af advokatens rolle i samfundet. Det retter sig både mod advokaterne selv og mod beslutningstagere og den almindelige offentlighed.

Regler om god advokatskik inden for Det Europæiske Fællesskab blev vedtaget den 28. oktober 1988.

De er blevet ændret tre gange – den seneste ændring blev vedtaget på generalforsamlingen i Oporto den 19. maj 2006. Det er en bindende tekst for alle medlemsstater: Alle advokater, der er medlemmer af advokatorganisationerne i disse lande (uanset om deres advokatråd er fuldgældige eller associerede medlemmer af eller observatører i CCBE) skal overholde reglerne i deres grænseoverskridende virksomhed inden for Den Europæiske Union, EØS og Schweiz, såvel som inden for associerede lande og observatørlande.

De to tekster indeholder desuden kommentarer til den første og et forklarende notat til den anden.

Det er unødvendigt at understrege betydningen af det normsæt, der er fremsat i disse to dokumenter, som er grundlaget for adfældsreglerne for advokatstanden i Europa, og som medvirker til at forme den europæiske advokat og de europæiske advokatorganisationer.

31. januar 2008

INDHOLD

CHARTER VEDRØRENDE GRUNDPRINCIPPER FOR DEN EUROPÆISKE ADVOKATSTAND	4
KOMMENTARER TIL CHARTER VEDRØRENDE GRUNDPRINCIPPER FOR DEN EUROPÆISKE ADVOKATSTAND	5
REGLER OM GOD ADVOKATSKIK INDEN FOR DET EUROPÆISKE FÆLLESSKAB	10
1. PRÆAMBEL	10
1.1. Advokatens stilling i samfundet.....	10
1.2. Karakteren af regler om god advokatskik.....	10
1.3. Reglernes formål	11
1.4. Den af reglerne omfattede personkreds.....	12
1.5. Reglernes materielle anvendelsesområde.....	12
1.6. Definitioner	12
2. ALMINDELIGE PRINCIPPER	13
2.1. Uafhængighed	13
2.2. Tillid og personlig integritet	13
2.3. Fortrolighed	13
2.4. Respekt for udenlandske advokatorganisationers regler om god advokatskik	14
2.5. Uforenelige beskæftigelser	14
2.6. Individuel reklamering	14
2.7. Klientens interesser	14
2.8. Begrænsning af advokaters ansvar over for klienten	15
3. FORHOLD TIL KLIENTER	15
3.1. Påtagelse og udtræden af sager	15
3.2. Interessekonflikter	15
3.3. Honoraraftaler om andel i sagens genstand (<i>pactum de quota litis</i>).....	16
3.4. Honorarfastsættelse.....	16
3.5. A conto-afregning.....	16
3.6. Honorardeling med andre end advokater	16
3.7. Procesomkostninger og mulighed for retshjælp	17
3.8. Klientmidler	17
3.9. Advokatansvarsforsikring	18
4. FORHOLDET TIL RETTEN.....	18
4.1. Adfærdsregler i og over for retten	18
4.2. Korrekt processuel adfærd	18
4.3. Opførsel i retten	18
4.4. Urigtige eller vildledende oplysninger.....	18
4.5. Reglernes anvendelse i voldgiftssager etc.	18

5. FORHOLDET MELLEM ADVOKATER.....	19
5.1. Det kollegiale fællesskab	19
5.2. Samarbejde mellem advokater fra forskellige medlemsstater	19
5.3. Korrespondance mellem advokater.....	19
5.4. Henvisningshonorar	19
5.5. Kommunikation med modparten	20
5.6. <i>(Ophævet efter beslutning på generalforsamlingen i CCBE i Dublin den 6. december 2002)</i>	20
5.7. Hæftelse for honorar	20
5.8. Fortsat faglig udvikling	20
5.9. Tvister mellem advokater i forskellige medlemsstater	20
FORKLARENDE NOTAT	21

CHARTER VEDRØRENDE GRUNDPRINCIPPER FOR DEN EUROPÆISKE ADVOKATSTAND¹

"I et samfund, der hviler på respekt for lov og ret, udfylder advokaten en særlig rolle. Hans pligter er ikke begrænset til samvittighedsfuld udførelse inden for lovens rammer af den opgave, som er betroet ham af klienten. Advokaten skal tjene retfærdighedens interesser såvel som de klienters interesser, hvis rettigheder og friheder det er ham betroet at hævde og forsvare, og det er hans pligt ikke blot at føre sin klients sag, men også at være hans rådgiver. Respekt for advokatens professionelle virke er en vigtig betingelse for retsstatsprincippet og demokratiet i samfundet."

– CCBE's Regler om god advokatskik inden for Det Europæiske Fællesskab, § 1.1.

Der er en række grundprincipper, der er fælles for hele den europæiske advokatstand, selv om disse principper udtrykkes en smule forskelligt i de forskellige retssystemer. Grundprincipperne danner grundlag for de forskellige nationale og internationale regelsæt, som regulerer advokaters adfærd. Europæiske advokater er forpligtet af disse principper, som er af afgørende betydning for korrekt retspleje, adgang til retfærdighed og ret til en retfærdig rettergang, som det kræves i henhold til den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Advokatorganisationer, domstole, lovgivere, regeringer og internationale organisationer bør i offentlighedens interesse forsøge at opretholde og forsvare grundprincipperne.

Grundprincipperne er følgende:

- a) advokatens uafhængighed, og advokatens frihed til at varetage klientens interesser,
- b) advokatens ret og pligt til at holde klientens forhold fortrolige og at overholde sin tavshedspligt,
- c) undgåelse af interessekonflikter, både mellem forskellige klienter og mellem klienten og advokaten,
- d) advokatstandens værdighed og ære, og den enkelte advokats integritet og gode omdømme,
- e) loyalitet over for klienten,
- f) retfærdig behandling af klienten med hensyn til honorarer,
- g) advokatens professionelle kompetence,
- h) respekt over for andre advokater,
- i) respekt for retsstatsprincippet og korrekt retspleje, og
- j) advokatstandens selvregulering.

¹ Vedtaget på CCBE's generalforsamling den 25. november 2006.

KOMMENTARER TIL CHARTER VEDRØRENDE GRUNDPRINCIPPER FOR DEN EUROPÆISKE ADVOKATSTAND²

1. Den 25. november 2006 vedtog CCBE enstemmigt et "Charter vedrørende grundprincipper for den europæiske advokatstand". Charteret indeholder en liste med ti principper, der er fælles for hele den europæiske advokatstand. Respekt for disse principper danner grundlaget for retten til et juridisk forsvar, som er hjørnesten i alle andre grundlæggende rettigheder i et demokrati.
2. Grundprincipperne er udtryk for det fælles grundlag, der danner basis for alle de nationale og internationale regler, som regulerer europæiske advokaters adfærd.
3. Charteret lægger følgende til grund:
 - nationale advokatregler fra lande i hele Europa – herunder regler fra lande, der ikke er medlem af CCBE – som deler disse fælles principper om juridiske normer i Europa³,
 - CCBE's Regler om god advokatskik inden for Det Europæiske Fællesskab,
 - Almengyldige principper i det internationale advokatsamfunds (International Bar Association) internationale etiske regler⁴,
 - Europarådets henstilling R(2000)21 af 25. oktober 2000 fra Ministerkomiteen til medlemslandene om fri udøvelse af advokaterhvervet ⁵,
 - Grundprincipper vedrørende advokaters rolle, vedtaget på De Forenede Nationers ottende kongres om forebyggelse af forbrydelser og behandling af lovovertrædere, Havana (Cuba), 27. august til 7. september 1990⁶,
 - retspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og Europadomstolen, og i særdeleshed Europadomstolens dom af 19. februar 2002 i sagen Wouters mod Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten (C-309/99)⁷,

² Vedtaget på CCBE's generalforsamling den 11. maj 2007.

³ De nationale regler om god advokatskik kan ses på CCBE's hjemmeside: <http://www.ccbe.eu/index.php?id=107&L=0>

⁴ IBA, IBA GENERAL PRINCIPLES FOR THE LEGAL PROFESSION, <http://www.ibanet.org/images/downloads/BIC/2006%20general%20principles%20for%20legal%20profession.pdf>

⁵ Council of Europe, Recommendation No R (2000) 21 of the Committee of Ministers, <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=370284&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&IntranetImage=62250>

⁶ United Nations High Commissioner for Human Rights, Basic Principles on the Role of Lawyers, http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/h_comp44.htm

⁷ Eur-Lex, Official Journal of the European Communities, 4.5.2002, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2002/c_109/c_10920020504en00040005.pdf

- Den Universelle Deklaration om Menneskerettigheder⁸, den Europæiske Konvention om Menneskerettigheder⁹, og Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder¹⁰,
 - Europaparlamentets resolution om juridiske erhverv og samfundets interesse i et vel-fungerende retssystem, 23. marts 2006¹¹.
4. Charteret skal tjene som et paneuropæisk dokument, der når videre ud end til CCBE's medlemsstater, associerede medlemmer og observatører. Håbet er, at charteret vil kunne hjælpe f.eks. advokatororganisationer, der kæmper for at etablere deres uafhængighed i Europas spirende demokratier.
 5. Håbet er, at charteret vil øge forståelsen blandt advokater, beslutningstagere og offentligheden for betydningen af advokatens rolle i samfundet, og for den måde, hvorpå de principper, som advokatstanden reguleres af, understøtter denne rolle.
 6. Uanset om advokaten er engageret af en privatperson, en virksomhed eller staten, er det hans rolle at være klientens betroede rådgiver og repræsentant, som en fagmand, der er respekteret af tredjemand, og som en uundværlig deltager i korrekt retspleje. Ved at indarbejde alle disse elementer opfylder advokaten, som loyalt tjener sin egen klients interesser og beskytter klientens rettigheder, også funktionen som advokat i samfundet – som er at foregribe og forhindre konflikter, at sikre, at konflikter løses i overensstemmelse med anerkendte principper inden for civilretten, offentlig ret og strafferet og med behørigt hensyn til rettigheder og interesser at fremme lovens udvikling og at forsvare frihed, retfærdighed og retsstatsprincippet.
 7. CCBE stoler på, at dommere, lovgivere, regeringer og internationale organisationer sammen med advokatororganisationerne vil bestræbe sig på at følge de principper, der er anført i charteret.
 8. Charteret indledes af et uddrag fra præamblen til Regler om god advokatskik inden for Det Europæiske Fællesskab, herunder forsikringen om, at: "Respekt for advokatens professionelle funktion er en vigtig betingelse for retsstatsprincippet og demokratiet i samfundet." Retsstatsprincippet er tæt forbundet med demokrati som dette aktuelt forstås i Europa.
 9. Det hævdes i charterets indledende afsnit, at principperne i charteret er væsentlige for korrekt retspleje, adgang til retfærdighed og ret til en retfærdig rettergang, som det kræves i henhold til den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Advokater og deres organisationer vil fortsat være i forreste linje i kampen for disse rettigheder, uanset om

⁸ United Nations, Universal Declaration of Human Rights, <http://www.un.org/Overview/rights.html>

⁹ Council of Europe, Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, <http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/D5CC24A7-DC13-4318-B457-5C9014916D7A/0/EnglishAnglais.pdf>

¹⁰ European Parliament, Charter of Fundamental Rights of the European Union, http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf

¹¹ European Parliament, Resolution on the legal professions and the general interest in the functioning of legal systems, 23 March 2006, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2006-0108+0+DOC+XML+V0//EN>

det er i Europas nye, spirende demokratier eller i de mere veletablerede demokratier, hvor sådanne rettigheder kan være truet.

Princip a) – advokatens uafhængighed og advokatens frihed til at varetage klientens interesser:

En advokat skal have frihed – politisk, økonomisk og intellektuelt – til at drive sin virksomhed med rådgivning og repræsentation af klienter. Det betyder, at advokaten skal være uafhængig af staten og andre magtfulde interesser, og ikke må tillade, at hans uafhængighed kompromitteres af upassende pres fra forretningsforbindelser. Advokaten skal også hele tiden være uafhængig af sin egen klient, hvis advokaten skal nyde tredjemands og domstolernes tillid. Uden denne uafhængighed kan der i virkeligheden ikke være nogen garanti for kvaliteten af advokatens arbejde. Det faktum, at advokaten har et liberalt erhverv, og den autoritet, der udspringer af denne status, er med til at bevare hans uafhængighed, og advokatorganisationerne skal spille en vigtig rolle og være med til at garantere advokaternes uafhængighed. Selvregulering af erhvervet ses som afgørende i forbindelse med at sikre den enkelte advokats uafhængighed.

Det er påfaldende, at advokater i ufri samfund er forhindret i at varetage deres klienters interesser og kan risikere fængsel eller død for det.

Princip b) – advokatens ret og pligt til at holde klientens forhold fortrolige og at overholde sin tavshedspligt:

Det er af afgørende betydning for en advokats virke, at advokaten af sin klient får oplyst ting, som klienten ikke ville fortælle andre – de mest intime, personlige detaljer eller de mest værdifulde forretningsmæssige hemmeligheder – og at advokaten modtager oplysningerne i fortrolighed.

Uden sikkerhed for fortrolighed kan der ikke være tillid. Charteret understreger dette principps dobbeltkarakter – overholdelse af fortrolighed er ikke blot advokatens pligt – det er klientens grundlæggende menneskeret. Reglerne om advokaters tavshedspligt forbyder, at kommunikation mellem advokaten og klienten kan bruges mod klienten. I nogle retssystemer er det udelukkende klienten, der har ret til fortrolighed, mens "diskretionspligt" i andre retssystemer kan betyde, at advokaten over for sin egen klient skal hemmeligholde viden, han har modtaget fra den anden parts advokat i fortrolighed. Princip b) omfatter alle disse forbundne begreber – advokaters tavshedspligt, fortrolighed og diskretionspligt. Advokatens pligt over for klienten består, selv efter at advokaten er holdt op med at repræsentere klienten.

Princip c) – undgåelse af interessekonflikter, både mellem forskellige klienter og mellem klienten og advokaten:

For at udøve sit erhverv forsvarligt skal advokaten undgå interessekonflikter. Så en advokat kan ikke repræsentere to klienter i den samme sag, hvis der er en konflikt eller risiko for konflikt mellem klienternes interesser. På samme måde skal en advokat afholde sig fra at repræsentere en ny klient, hvis advokaten er i besiddelse af fortrolige oplysninger, han har fået fra en anden nuværende eller tidligere klient.

En advokat må heller ikke tage en klient, hvis der er en interessekonflikt mellem klienten og advokaten. Hvis der opstår en interessekonflikt, mens advokaten repræsenterer klien-

ten, skal advokaten ophøre med repræsentationen. Det ses, at dette princip er tæt forbundet med princip b) (fortrolighed), a) (uafhængighed) og e) (loyalitet).

Princip d) – advokatstandens værdighed og ære, og den enkelte advokats integritet og gode omdømme:

For at opnå klienternes, tredjemands, domstolenes og statens tillid skal advokaten vise sig værdig til tilliden. Den opnås ved at være medlem af en ærefuld profession, men den naturlige konsekvens er, at advokaten ikke må gøre noget for at skade hverken sit eget eller professionens omdømme som helhed eller offentlighedens tillid til professionen. Dette betyder ikke, at advokaten skal være et perfekt menneske, men det betyder, at han ikke må opføre sig uværdigt, hverken i sin juridiske praksis, i andre forretningsaktiviteter eller endda i sit privatliv, dvs. på en sådan måde, at det ville kunne kaste vanære over professionen. Uværdig opførsel kan føre til sanktioner, herunder – i de alvorligste sager – frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed.

Princip e) – loyalitet over for klienten:

Loyalitet over for klienten er et afgørende element i advokatens rolle. Klienten skal kunne stole på advokaten som rådgiver og som repræsentant. For at være loyal over for klienten skal advokaten være uafhængig (se princip a)), undgå interessekonflikter (se princip c)), og bevare klientens fortrolighed (se princip b)). Nogle af de mest prekære problemer i forbindelse med professionel adfærd opstår i spillet mellem princippet om loyalitet over for klienten og de principper, der opstiller advokatens videregående pligter: princip d) (værdighed og ære), princip h) (respekt over for kolleger) og i særdeleshed princip i) (respekt for retsstatsprincippet og korrekt retspleje). I forbindelse med behandlingen af disse spørgsmål skal advokaten gøre det klart for sin klient, at advokaten ikke kan gå på kompromis med sine forpligtelser over for domstolen og retsforfølgningen for at føre en uretvis sag på klientens vegne.

Princip f) – retfærdig behandling af klienten med hensyn til honorarer:

Et honorar, der opkræves af en advokat, skal fuldt ud være meddelt til klienten, være retfærdigt og rimeligt og skal overholde loven og de regler for standen, som advokaten er underlagt. Selv om branchekodekser (og princip c) i dette charter) understreger vigtigheden af at undgå interessekonflikter mellem advokat og klient, synes der i spørgsmålet om advokatens honorarer at være en indbygget fare for en sådan konflikt. Følgelig dikterer princippet nødvendigheden af standens regulering for at sikre, at klienten ikke betaler for meget.

Princip g) – advokatens professionelle kompetence:

Det er selvindlysende, at advokaten ikke effektivt kan rådgive eller repræsentere sin klient, medmindre advokaten har den relevante professionelle uddannelse og erfaring. I den seneste tid har efteruddannelse (fortsat faglig udvikling) fået stadig større betydning som reaktion på de hurtige ændringer i lovgivningen og i praksis samt i de teknologiske og økonomiske omgivelser.

Advokatregler understreger ofte, at en advokat ikke må påtage sig en sag, som han ikke er kompetent til at behandle.

Princip h) – respekt over for kolleger:

Dette princip repræsenterer mere end en erklæring om behovet for høflighed – selv om det også er vigtigt i de meget følsomme og meget omtvistede spørgsmål, som advokater ofte er indblandet i på vegne af deres klienter. Princippet vedrører advokatens rolle som en mellemmand, man kan have tillid til taler sandt, overholder advokatreglerne og holder sine løfter. Den korrekte retspleje kræver, at advokaterne opfører sig med respekt over for hinanden, så stridsspørgsmål kan løses på en civiliseret måde. Ligeledes må det være i offentlighedens interesse, at advokater handler i god tro med hinanden og ikke bedrager hinanden. Gensidig respekt mellem kolleger gør det lettere at gennemføre korrekt retspleje, medvirker til løsning af konflikter gennem aftaler og er i klientens interesse.

Princip i) – respekt for retsstatsprincippet og korrekt retspleje:

Vi har karakteriseret en del af advokatens rolle som at denne er deltager i udøvelsen af korrekt retspleje. Den samme ide udtrykkes sommetider ved at beskrive advokaten som "rettens tjener" eller som "retfærdighedens tjener". En advokat må aldrig forsætligt give urigtige eller vildledende oplysninger til retten, og en advokat bør heller aldrig lyve over for tredjemand i forbindelse med sin advokatvirksomhed. Disse forbud er ofte i modstrid med klientens umiddelbare interesser, og håndteringen af denne tilsyneladende konflikt mellem klientens interesser og retfærdighedens interesser er et prekært problem, som advokaten er fagligt uddannet til at løse. Advokaten er berettiget til at søge sin advokatorganisation om hjælp til sådanne problemer.

Men i sidste instans kan advokaten kun repræsentere sin klient med succes, hvis domstolene og tredjemand kan stole på advokaten som en betroet mellemmand og som deltager i korrekt retspleje.

Princip j) – advokatstandens selvregulering:

Det er et af kendetegnene ved ufri samfund, at staten enten åbent eller skjult kontrollerer advokatstanden og advokaters virksomhed. I de fleste europæiske lande er advokatstanden underlagt en kombination af statsregulering og selvregulering.

I mange tilfælde anvender staten, fordi den anerkender vigtigheden af grundprincipperne, lovgivning til at understøtte dem – for eksempel ved lovgivningsmæssigt at understøtte princippet om fortrolighed eller ved at give advokatorganisationerne lovgivningsmæssig bemyndigelse til at udarbejde regler for standen. CCBE er overbevist om, at kun et stærkt element af selvregulering kan garantere advokaters faglige uafhængighed over for staten, og uden en garanti om uafhængighed er det umuligt for advokater at opfylde deres faglige og juridiske rolle.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Rev 24-04-2025

Council of Europe Convention
for the Protection
of the Profession of Lawyer

Convention du Conseil de l'Europe
pour la protection
de la profession d'avocat

Provisional Edition / Edition provisoire

Council of Europe Convention
for the Protection
of the Profession of Lawyer

Convention du Conseil de l'Europe
pour la protection
de la profession d'avocat

Provisional Edition / Edition provisoire

Preamble

The member States of the Council of Europe and the other signatories to this Convention,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve greater unity between its members;

Recalling the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (ETS No. 5, 1950) and its Protocols and the case law of the European Court of Human Rights;

Taking into account the Basic Principles on the Role of Lawyers, adopted by the Eighth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders (Havana, Cuba, 27 August-7 September 1990);

Taking into account Recommendation Rec(2000)21 of the Committee of Ministers to member States on the freedom of exercise of the profession of lawyer;

Taking into account Resolution 44/9 on the independence and impartiality of the judiciary, jurors and assessors, and the independence of lawyers, adopted by the United Nations Human Rights Council on 16 July 2020;

Underlining the fundamental role that lawyers and their professional associations play in upholding the rule of law, securing access to justice and ensuring the protection of human rights and fundamental freedoms;

Noting with grave concern that lawyers are increasingly being subjected to attacks, threats, harassment and intimidation on account of their professional activities as well as to improper hindrance or interference when performing their legitimate professional activities;

Condemning all such attacks, threats, harassment, intimidation and improper hindrance or interference;

Considering the different manner in which the profession of lawyer may be organised in member States of the Council of Europe and the other signatories to this Convention;

Considering the need to strengthen the international legal framework to ensure the freedom to practise the profession of lawyer,

Have agreed as follows:

Préambule

Les États membres du Conseil de l'Europe et les autres signataires de la présente Convention,

Considérant que le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses membres;

Rappelant la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales (STE n° 5, 1950) et ses Protocoles, ainsi que la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme;

Vu les Principes de base relatifs au rôle du barreau, adoptés par le huitième Congrès des Nations Unies pour la prévention du crime et le traitement des délinquants (La Havane, Cuba, 27 août-7 septembre 1990);

Vu la Recommandation Rec(2000)21 du Comité des Ministres aux États membres sur la liberté d'exercice de la profession d'avocat;

Vu la Résolution 44/9 relative à l'indépendance et à l'impartialité du pouvoir judiciaire, des jurés et des assesseurs, et à l'indépendance des avocats, adoptée par le Conseil des droits de l'homme des Nations Unies le 16 juillet 2020;

Soulignant le rôle fondamental des avocats et de leurs associations professionnelles dans la défense de l'État de droit, la garantie de l'accès à la justice et la protection des droits humains et des libertés fondamentales;

Constatant avec une vive préoccupation que les avocats font de plus en plus fréquemment l'objet d'agressions, de menaces, d'actes de harcèlement et d'intimidation en raison de leurs activités professionnelles, ainsi que d'obstructions ou d'ingérences indues dans l'exercice de leurs activités professionnelles légitimes;

Condamnant ces agressions, menaces, actes de harcèlement et d'intimidation, obstructions et ingérences indues;

Considérant les différences qui peuvent exister dans l'organisation de la profession d'avocat au sein des États membres du Conseil de l'Europe et des autres signataires de la présente Convention;

Considérant que le cadre juridique international doit être renforcé pour assurer la liberté d'exercice de la profession d'avocat,

Sont convenus de ce qui suit:

Chapter I – Purpose, scope and use of terms

Article 1 – Purpose of the Convention

- 1 The purpose of this Convention is to strengthen the protection of the profession of lawyer and the right to practise this profession with independence and without discrimination, improper hindrance or interference, or being subjected to attacks, threats, harassment or intimidation.
- 2 This Convention establishes a specific mechanism in order to ensure an effective implementation of its provisions by the Parties.

Article 2 – Scope

- 1 This Convention applies to the professional activities of lawyers and of their professional associations.
- 2 The provisions in Articles 5 to 9 of this Convention are, insofar as relevant to their specific situation, applicable to those lawyers providing, under their home title, legal advice, assistance or representation in a Party and who are:
 - a included within the scope of a declaration made by another Party under Article 20, paragraph 1, of this Convention; or
 - b doing so pursuant to the law of that Party, European Union law or international agreements.
- 3 The provisions in Articles 6 (professional rights of lawyers), 7 (freedom of expression) and 9 (protective measures), paragraph 4, of this Convention are also applicable to:
 - a any person who, in violation of Articles 5 and 8 of this Convention, has either been refused the qualification of lawyer or a licence to practise or has had these revoked or suspended;
 - b any person who is recognised by an international court or tribunal, or a body established by an international organisation, as competent to act in proceedings before it when advising on or acting in such proceedings.
- 4 The provisions in Articles 6, paragraph 3, sub-paragraphs b and c, and 9, paragraph 4, of this Convention are also applicable to persons employed or engaged by lawyers to assist them insofar as they contribute directly to the carrying out of the professional activities of those lawyers.
- 5 The provisions in Article 9, paragraph 4, of this Convention are also applicable to persons employed or engaged to assist professional associations insofar as the carrying out by them of the professional activities of those associations is concerned.

Chapitre I – But, champ d’application et terminologie

Article 1er – But de la Convention

- 1 La présente Convention a pour but de renforcer la protection de la profession d’avocat et le droit d’exercer cette profession en toute indépendance et sans discrimination, obstruction ni ingérence indues, et sans être la cible d’agressions, de menaces et d’actes de harcèlement ou d’intimidation.
- 2 La présente Convention établit un mécanisme spécifique afin d’assurer la mise en œuvre effective de ses dispositions par les Parties.

Article 2 – Champ d’application

- 1 La présente Convention s’applique aux activités professionnelles des avocats et de leurs associations professionnelles.
- 2 Dans la mesure où elles sont pertinentes pour leur situation spécifique, les dispositions des articles 5 à 9 de la présente Convention sont applicables aux avocats qui dispensent, sous leur titre d’origine, des services de conseil, d’assistance ou de représentation juridiques sur le territoire d’une Partie et qui:
 - a sont inclus dans le champ d’application d’une déclaration faite par une autre Partie en vertu de l’article 20, paragraphe 1, de la présente Convention; ou
 - b fournissent ces prestations en vertu du droit de cette Partie, du droit de l’Union européenne ou d’accords internationaux.
- 3 Les dispositions des articles 6 (droits professionnels des avocats), 7 (liberté d’expression) et 9 (mesures de protection), paragraphe 4, de la présente Convention s’appliquent aussi:
 - a à toute personne qui s’est vu refuser ou retirer définitivement ou provisoirement le titre d’avocat ou son autorisation d’exercer, en violation des articles 5 et 8 de la présente Convention;
 - b à toute personne habilitée par une juridiction ou une autorité juridictionnelle internationale ou un organe établi par une organisation internationale à conseiller ou intervenir dans le cadre d’une procédure devant cette juridiction, cette autorité ou cet organe.
- 4 Les dispositions des articles 6, paragraphe 3, alinéas b et c, et 9, paragraphe 4, de la présente Convention s’appliquent aussi aux personnes employées ou engagées par les avocats pour les assister, dans la mesure où elles contribuent directement à l’exercice des activités professionnelles de ces avocats.
- 5 Les dispositions de l’article 9, paragraphe 4, de la présente Convention s’appliquent aussi aux personnes employées ou engagées pour assister les associations professionnelles dans la mesure où l’exercice des activités professionnelles de ces associations est concerné.

Article 3 – Use of terms

For the purposes of this Convention:

- a “lawyer” shall mean any natural person who is qualified and authorised, according to national law, to practise the profession of lawyer;
- b “client” shall mean any natural or legal person who is advised, assisted or represented by a lawyer;
- c “prospective client” shall mean any natural or legal person who seeks, whether directly or indirectly, to be advised, assisted or represented by the lawyer concerned;
- d “professional association” shall mean a representative body to which some or all lawyers belong, whether directly or indirectly, or are enrolled and which has some responsibility for organising or regulating their profession under national law;
- e “professional activities of lawyers” shall mean any action for the preparation or provision of advice, assistance or representation for a client or prospective client in connection with the interpretation or application of law, whether national, foreign or international, both in the Parties where they are established and wherever else this may be undertaken, including in connection with the proceedings and work of an international court or tribunal or a body established by an international organisation;
- f “professional activities of professional associations” shall mean any action covered by Article 4, paragraph 2, of this Convention;
- g “public authorities” shall mean:
 - i government and administration at the national, regional and local levels;
 - ii legislative bodies and judicial authorities insofar as they perform administrative functions according to national law;
 - iii natural or legal persons insofar as they exercise administrative authority;
- h “prescribed by law” and “necessary in a democratic society” shall be understood within the meaning of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms as interpreted by the European Court of Human Rights.

Chapter II – Substantive provisions

Article 4 – Professional associations

- 1 Parties shall ensure that the national legal and regulatory framework guarantees that professional associations are independent, self-governing bodies. Any election of their executive bodies shall take place in accordance with the applicable rules and without external interference.

Article 3 – Terminologie

Aux fins de la présente Convention:

- a le terme «avocat» désigne toute personne physique qui est qualifiée et autorisée, conformément au droit national, à exercer la profession d'avocat;
- b le terme «client» désigne toute personne physique ou morale qui est conseillée, assistée ou représentée par un avocat;
- c l'expression «client potentiel» désigne toute personne physique ou morale qui sollicite, directement ou indirectement, les services d'un avocat pour être conseillée, assistée ou représentée;
- d l'expression «association professionnelle» désigne tout organe représentatif auquel appartiennent, directement ou indirectement, l'ensemble des avocats ou certains d'entre eux, ou auquel ils sont affiliés, et qui a pouvoir, dans une certaine mesure, pour organiser ou réglementer leur profession selon le droit national;
- e l'expression «activités professionnelles des avocats» désigne toute action visant à préparer ou à dispenser des conseils et à assister ou représenter un client ou un client potentiel quant à l'interprétation ou à l'application du droit national, étranger ou international, que ce soit sur le territoire des Parties dans lesquelles ils sont établis ou en tout autre lieu où cette action est menée, y compris en relation avec les procédures et travaux d'une juridiction ou d'une autorité juridictionnelle internationale ou d'un organe établi par une organisation internationale;
- f l'expression «activités professionnelles des associations professionnelles» désigne toute action couverte par l'article 4, paragraphe 2, de la présente Convention;
- g l'expression «autorités publiques» désigne:
 - i les gouvernements et administrations aux niveaux national, régional et local;
 - ii les organes législatifs et les autorités judiciaires dans la mesure où ils exercent des fonctions administratives en vertu du droit national;
 - iii les personnes physiques ou morales dans la mesure où elles exercent une autorité administrative;
- h les expressions «prévues par la loi» et «nécessaires dans une société démocratique» doivent être comprises au sens de la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales telle qu'interprétée par la Cour européenne des droits de l'homme.

Chapitre II – Dispositions matérielles

Article 4 – Associations professionnelles

- 1 Les Parties veillent à ce que le cadre législatif et réglementaire national garantisse l'indépendance et l'autonomie des associations professionnelles. Toute élection de leurs organes exécutifs doit se dérouler conformément aux règles applicables et sans ingérence extérieure.

- 2 Parties shall ensure that professional associations can:
 - a promote and represent the interests of lawyers and of their profession;
 - b promote and defend the independence of lawyers and their role in society;
 - c elaborate professional standards of conduct and promote their observance, in accordance with this Convention;
 - d promote access to the profession and the continuing education and training of lawyers;
 - e co-operate with lawyers, other professional associations and international, intergovernmental or non-governmental organisations on matters of law and the practice of law, including the promotion and protection of the role of lawyers; and
 - f promote the welfare of lawyers and assist them and their families where necessary.
- 3 Parties shall ensure that professional associations are consulted in a timely and effective manner on proposals by government for any change in legislation, procedural and administrative rules directly affecting the professional activities of lawyers and the regulation of the profession.
- 4 Parties shall ensure that any requirement to belong to a professional association does not preclude lawyers from forming and taking part in other associations to promote their professional interests and activities.

Article 5 – Entitlement to practise

- 1 Parties shall ensure that admission, continued authorisation and readmission to practise as a lawyer are prescribed by law and are:
 - a based on objective, relevant and transparent criteria that are applied through a fair process; and
 - b not subject to discrimination on any ground prohibited by the case law of the European Court of Human Rights.
- 2 Parties shall ensure that decisions concerning admission, continued authorisation and readmission to practise as a lawyer are taken by a professional association or other independent body and are subject to challenge before an independent and impartial court or tribunal established by law.

Article 6 – Professional rights of lawyers

- 1 Parties shall ensure that lawyers can:
 - a offer and provide legal advice, assistance and representation, including for the purpose of defending human rights and fundamental freedoms;
 - b agree or refuse to accept any natural or legal persons as their clients and terminate the lawyer–client relationship;

- 2 Les Parties veillent à ce que les associations professionnelles puissent:
 - a promouvoir et représenter les intérêts des avocats et de leur profession;
 - b promouvoir et défendre l'indépendance des avocats et leur rôle dans la société;
 - c élaborer des normes de conduite professionnelle et promouvoir leur respect, conformément à la présente Convention;
 - d promouvoir l'accès à la profession et à la formation continue des avocats;
 - e coopérer avec les avocats, les autres associations professionnelles et les organisations internationales, intergouvernementales ou non gouvernementales, sur les questions de droit et de pratique du droit, y compris la promotion et la protection du rôle des avocats; et
 - f promouvoir le bien-être professionnel des avocats et leur prêter assistance, ainsi qu'à leur famille si nécessaire.
- 3 Parties veillent à ce que les associations professionnelles soient consultées en temps utile et de manière effective sur tout projet du gouvernement visant à modifier la législation et les règles procédurales et administratives affectant directement les activités professionnelles des avocats et la réglementation de la profession.
- 4 Les Parties veillent à ce que toute obligation d'adhérer à une association professionnelle n'interdise pas aux avocats de créer d'autres associations et d'y participer dans le but de promouvoir leurs activités et leurs intérêts professionnels.

Article 5 – Droit d'exercer la profession

- 1 Les Parties veillent à ce que l'admission, le maintien et la réadmission dans la profession d'avocat soient prévus par la loi et:
 - a qu'ils se fondent sur des critères objectifs, pertinents et transparents, appliqués dans le cadre d'une procédure équitable; et
 - b qu'ils ne fassent l'objet d'aucune discrimination fondée sur un motif interdit par la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme.
- 2 Les Parties veillent à ce que les décisions relatives à l'admission, au maintien et à la réadmission dans la profession d'avocat soient prises par une association professionnelle ou un autre organe indépendant et qu'elles puissent faire l'objet d'un recours devant une juridiction ou une autorité juridictionnelle indépendante et impartiale établie par la loi.

Article 6 – Droits professionnels des avocats

- 1 Les Parties veillent à ce que les avocats puissent:
 - a offrir et dispenser des conseils, une assistance et une représentation juridiques, y compris dans le but de défendre les droits humains et les libertés fondamentales;
 - b accepter ou refuser comme client toute personne physique ou morale et mettre fin à la relation avec leurs clients;

- c have prompt and effective access to their clients and prospective clients, even when they are deprived of liberty;
 - d be recognised as persons who are authorised to advise, assist or represent their clients;
 - e have effective access to any relevant materials in the possession or control of the competent public authorities, courts and tribunals when acting on behalf of their clients without undue delay and restrictions;
 - f have effective access to, and communication with, a court, tribunal or other similar body before which they are qualified to appear;
 - g submit applications or motions on behalf of their clients, including with regard to the recusal of a judge, prosecutor or member of a body called upon to rule in a particular case and to the conduct of proceedings;
 - h effectively participate in all proceedings in which they are acting on behalf of their clients;
 - i inform the public about their services.
- 2 Parties shall ensure that lawyers shall not incur civil or criminal liability for oral and written statements made in good faith and diligently in the conduct of all proceedings on behalf of their clients.
- 3 Parties shall ensure that lawyers:
- a can provide their clients or prospective clients with legal advice in private when meeting them in person;
 - b can communicate confidentially with their clients or prospective clients, by whatever means and in whatever form such communication may take place;
 - c are not required to disclose, surrender or give evidence regarding any information or material received, whether directly or indirectly, from clients or prospective clients, as well as any exchanges with them, and any material prepared in connection with either those exchanges or the conduct of legal proceedings on their behalf.
- 4 No restrictions shall be placed on the exercise of the rights established under paragraphs 1, 2 and 3 of this article, other than those prescribed by law and which are necessary in a democratic society. Such restrictions can include, but are not limited to, requirements to ensure the availability of legal advice, assistance and representation to all.
- 5 Parties shall ensure that lawyers do not suffer adverse consequences as a result of being identified with their clients or their clients' cause. This article shall be applied without prejudice to freedom of expression as protected by the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and domestic law.

- c avoir un accès effectif et dans le plus court délai à leurs clients et clients potentiels, même lorsque ces derniers sont privés de liberté;
 - d être reconnus comme les personnes qui sont habilitées à conseiller, assister ou représenter leurs clients;
 - e avoir sans délai ni restriction injustifiés un accès effectif à toutes les pièces pertinentes en la possession ou sous le contrôle des autorités publiques, des juridictions et des autorités juridictionnelles compétentes lorsqu'ils agissent pour le compte de leurs clients;
 - f avoir un accès effectif à toute juridiction ou autorité juridictionnelle ou à tout autre organe analogue devant lesquels ils sont habilités à comparaître et la possibilité de communiquer avec cette juridiction, cette autorité ou cet organe;
 - g présenter des demandes ou requêtes au nom de leurs clients, y compris en ce qui concerne la récusation d'un juge, d'un procureur ou d'un membre d'une autorité amenée à statuer dans une affaire particulière, ainsi que le déroulement de la procédure;
 - h participer de façon effective à toutes les procédures dans lesquelles ils agissent au nom de leurs clients;
 - i informer le public de leurs services.
- 2 Les Parties veillent à ce que la responsabilité civile et pénale des avocats ne puisse pas être engagée pour des déclarations orales et écrites faites de bonne foi et avec diligence dans le cadre des procédures conduites au nom de leurs clients.
- 3 Les Parties veillent à ce que les avocats:
- a puissent dispenser à leurs clients ou clients potentiels des conseils juridiques en privé lorsqu'ils les rencontrent en personne;
 - b puissent communiquer de manière confidentielle avec leurs clients ou clients potentiels, quels que soient les moyens et quelle que soit la forme que prend cette communication;
 - c ne soient pas tenus de communiquer des informations ou de remettre des pièces reçues, directement ou indirectement, de clients ou de clients potentiels, ni de révéler la teneur de leurs échanges avec ces derniers ou de remettre les pièces élaborées en vue de ces échanges ou de procédures judiciaires dans lesquelles ils les représentent, et ne soient pas non plus tenus d'en révéler l'existence ou le contenu s'ils sont appelés à témoigner.
- 4 L'exercice des droits prévus aux paragraphes 1, 2 et 3 du présent article n'admet aucune restriction autre que celles prévues par la loi et qui sont nécessaires dans une société démocratique. Ces restrictions peuvent inclure, sans s'y limiter, des exigences visant à garantir la disponibilité de conseils, d'une assistance et d'une représentation juridiques pour tous.
- 5 Les Parties veillent à ce que les avocats ne subissent pas de conséquences négatives du fait d'être assimilés à leurs clients ou à la cause de ces derniers. Le présent article s'applique sans préjudice de la liberté d'expression protégée par la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales et par le droit interne.

Article 7 – Freedom of expression

- 1 Parties shall ensure the right of lawyers to inform the public about matters relating to the cases of their clients, subject only to restrictions prescribed by law and that arise from professional responsibilities, the requirements of the administration of justice and respect for private life, and that are necessary in a democratic society.
- 2 Parties shall ensure the right of lawyers, individually and collectively, and of professional associations to promote the rule of law and adherence to it, to take part in public discussion on the substance, interpretation and application of existing and proposed legal provisions, judicial decisions, the administration of and access to justice and the promotion and protection of human rights, as well as to make proposals for reforms concerning these matters.

Article 8 – Discipline

- 1 Parties shall ensure that the grounds for disciplinary action against lawyers are based exclusively on professional standards of conduct which are prescribed by law and are themselves consistent with the rights and freedoms in the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.
- 2 Parties shall ensure that disciplinary proceedings against lawyers are:
 - a brought before:
 - i an independent and impartial disciplinary committee established by a professional association,
 - ii an independent and impartial authority, or
 - iii an independent and impartial court or tribunal established by law;
 - b processed expeditiously;
 - c conducted consistently with the requirements for a fair trial under Article 6 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and with the right to be advised, assisted or represented by a lawyer of their choice; and
 - d subject to challenge by the lawyer concerned before an independent and impartial court or tribunal established by law.
- 3 Parties shall ensure that any disciplinary sanctions imposed on lawyers respect the principles of legality, non-discrimination and proportionality. Any prohibition on the right to practise should only be imposed for the most serious breaches of professional standards.

Article 9 – Protective measures

- 1 Parties shall ensure, subject to restrictions that are prescribed by law and are necessary in a democratic society for preventing, investigating or prosecuting crime or for protecting the rights of others, that lawyers:

Article 7 – Liberté d'expression

- 1 Les Parties veillent à garantir le droit des avocats d'informer le public de questions relatives aux affaires de leurs clients, dans le respect des seules restrictions prévues par la loi et découlant de leurs obligations professionnelles, des impératifs de l'administration de la justice et du respect de la vie privée, ces restrictions devant être nécessaires dans une société démocratique.
- 2 Les Parties veillent à garantir le droit des avocats, à titre individuel et collectif, et le droit des associations professionnelles de promouvoir l'État de droit et son respect, de participer au débat public sur le contenu, l'interprétation et l'application des dispositions juridiques existantes et proposées et des décisions de justice, au débat sur l'administration de la justice, l'accès à la justice et la promotion et la protection des droits humains, ainsi que leur droit de formuler des propositions de réforme sur ces sujets.

Article 8 – Discipline

- 1 Les Parties veillent à ce que les motifs d'action disciplinaire contre les avocats se fondent uniquement sur les normes de conduite professionnelle qui sont prévues par la loi et qui sont elles-mêmes conformes aux droits et libertés énoncés dans la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales.
- 2 Les Parties veillent à ce que les procédures disciplinaires contre les avocats:
 - a soient intentées:
 - i devant un organe disciplinaire indépendant et impartial établi par une association professionnelle,
 - ii devant une autorité indépendante et impartiale, ou
 - iii devant une juridiction ou une autorité juridictionnelle indépendante et impartiale établie par la loi;
 - b soient menées avec célérité;
 - c soient conduites selon les exigences du procès équitable, conformément à l'article 6 de la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, avec le droit d'être conseillé, assisté ou représenté par un avocat de leur choix; et
 - d soient susceptibles de recours, par l'avocat concerné, devant une juridiction ou une autorité juridictionnelle indépendante et impartiale établie par la loi.
- 3 Les Parties veillent à ce que toute sanction disciplinaire prononcée contre des avocats respecte les principes de légalité, de non-discrimination et de proportionnalité. Toute interdiction du droit d'exercer ne devrait être prononcée que pour les manquements les plus graves aux obligations professionnelles.

Article 9 – Mesures de protection

- 1 Sous réserve des restrictions prévues par la loi et qui sont nécessaires dans une société démocratique aux fins de prévention des infractions, d'enquête et de poursuites pénales ou pour protéger les droits d'autrui, les Parties veillent à ce que les avocats:

- a have access to a lawyer of their choice in the event of being deprived of their liberty;
 - b can inform a representative of their professional association, without undue delay, about their deprivation of liberty, the legal basis for it and the place where they are held;
 - c have an independent lawyer or a representative of their professional association present during:
 - i any search conducted as part of a civil, criminal or administrative investigation or process of either themselves or any premises, vehicles or devices used by them for their professional activities; or
 - ii the seizure or copying of documents, any other data and any kind of equipment used by them for their professional activities;

except where there will be no examination of the documents or data by those conducting the search or seizure;
 - d are informed about their rights in sub-paragraphs a, b, and c of this paragraph when being deprived of liberty, and before being subject to searches or the seizure or copying of documents.
- 2 Parties shall ensure that appropriate safeguards are in place and observed when inspections or other measures are taken pursuant to the supervision of the profession.
- 3 Parties shall ensure that professional associations are able, subject to restrictions that are prescribed by law and are necessary in a democratic society for preventing, investigating and prosecuting crime or for protecting the rights of others, to safeguard the rights set forth in this Convention, including by:
- a having, through their representatives, effective access to lawyers deprived of their liberty, if the lawyers concerned so request;
 - b being informed without undue delay about instances, of which law-enforcement authorities are aware, of lawyers being assaulted or killed where there are reasons to believe that this is on account of their professional activities and these instances have not otherwise been made public and where lawyers are not in a position to inform them themselves;
 - c having the possibility of attending hearings in any proceedings brought against lawyers where there is reason to believe that this is on account of their professional activities.
- 4 Parties:
- a shall ensure that lawyers and their professional associations are able to carry out their professional activities and to exercise their rights under Article 7 of this Convention without being the target of:
 - i any form of physical attack, threat, harassment or intimidation; or
 - ii any improper hindrance or interference;

- a aient accès à un avocat de leur choix s'ils sont privés de leur liberté;
 - b puissent informer sans délai injustifié un représentant de leur association professionnelle de leur privation de liberté, des fondements juridiques de cette dernière et du lieu de leur privation de liberté;
 - c bénéficient de la présence d'un avocat indépendant ou d'un représentant de leur association professionnelle lors:
 - i de toute fouille corporelle dont ils font l'objet ou de la perquisition de tout local, véhicule ou appareil qu'ils utilisent pour leurs activités professionnelles, effectuée dans le cadre d'une enquête ou procédure civile, pénale ou administrative; ou
 - ii de la saisie ou de la copie de documents, de toutes autres données et de tout type de matériel qu'ils utilisent pour leurs activités professionnelles;

sauf si les personnes qui procèdent à la perquisition ou à la saisie n'examinent pas les documents ou les données;
 - d soient informés de leurs droits prévus aux alinéas a, b et c du présent paragraphe lorsqu'ils sont privés de liberté et avant de faire l'objet de fouilles corporelles, de perquisitions ou de saisies ou copies de documents.
- 2 Les Parties veillent à ce que des garanties appropriées encadrent les inspections ou les autres mesures prises à des fins de contrôle de la profession et que ces garanties soient respectées.
- 3 Sous réserve des restrictions prévues par la loi et qui sont nécessaires dans une société démocratique aux fins de prévention des infractions, d'enquête et de poursuites pénales ou pour protéger les droits d'autrui, les Parties veillent à ce que les associations professionnelles soient en mesure de protéger les droits reconnus par la présente Convention, y compris:
- a en ayant, par l'intermédiaire de leurs représentants, un accès effectif aux avocats privés de leur liberté, si les avocats concernés le demandent;
 - b en étant informées sans délai injustifié des situations dont les services répressifs ont connaissance et dans lesquelles des avocats ont été agressés ou tués lorsqu'il existe des raisons de penser que leurs activités professionnelles en sont la cause et que ces situations n'ont pas été rendues publiques par ailleurs et lorsque les avocats ne sont pas en mesure de les informer eux-mêmes;
 - c en ayant la possibilité d'assister aux audiences dans toute procédure engagée à l'encontre d'avocats lorsqu'il existe des raisons de penser que cette procédure est liée à leurs activités professionnelles.
- 4 Les Parties:
- a veillent à ce que les avocats et leurs associations professionnelles puissent exercer leurs activités professionnelles et leurs droits en vertu de l'article 7 de la présente Convention sans être la cible:
 - i d'agressions physiques, de menaces, d'actes de harcèlement ou d'intimidation; ou
 - ii d'obstructions ou d'ingérences indues;

- b shall refrain from engaging in the conduct specified in sub-paragraph a of this paragraph; and
 - c shall conduct an effective investigation into the occurrence of conduct specified by sub-paragraph a of this paragraph where there is reason to believe this may amount to a criminal offence.
- 5 Parties shall refrain from adopting any measures or endorsing any practices that would undermine the independence and self-governing nature of professional associations.

Chapter III – Monitoring mechanism

Article 10 – Group of Experts on the Protection of the Profession of Lawyer

- 1 The Group of Experts on the Protection of the Profession of Lawyer (hereinafter referred to as GRAVO) shall monitor the implementation of this Convention by the Parties.
- 2 GRAVO shall be composed of a minimum of eight members and a maximum of 12 members. Its members shall be elected by the Committee of the Parties, established by Article 11 of this Convention, from among candidates nominated by the Parties for a term of office of four years, renewable once, and chosen from among nationals of the Parties.
- 3 The initial election of eight members shall be held within a period of one year following the entry into force of this Convention. The election of four additional members shall be held following the 25th ratification or accession.
- 4 The election of the members of GRAVO shall be based on the following principles:
 - a the members shall be chosen according to a transparent procedure from among persons of high moral character, having demonstrated professional experience in the areas covered by this Convention;
 - b no two members of GRAVO may be nationals of the same State;
 - c the members should represent different legal systems;
 - d the composition of GRAVO shall ensure a gender and geographical balance;
 - e the members shall sit in their individual capacity and shall be independent and impartial in the exercise of their functions, and shall be available to carry out their duties in an effective manner.
- 5 The election procedure of the members of GRAVO shall be determined by the Committee of Ministers of the Council of Europe, after consulting with and obtaining the unanimous consent of the Parties, within a period of six months following the entry into force of this Convention.
- 6 GRAVO shall adopt its own rules of procedure.
- 7 Members of GRAVO, and other members of delegations carrying out the country visits as set forth in Article 12 of this Convention, shall enjoy the privileges and immunities established in the appendix to this Convention.

- b s'abstiennent de se livrer aux actes visés à l'alinéa a du présent paragraphe; et
 - c mènent une enquête effective lorsqu'un acte visé à l'alinéa a du présent paragraphe a été commis, lorsqu'il existe des raisons de penser qu'il peut constituer une infraction pénale.
- 5 Les Parties s'abstiennent d'adopter toute mesure ou d'approuver toute pratique qui porterait atteinte à l'indépendance et à l'autonomie des associations professionnelles.

Chapitre III – Mécanisme de suivi

Article 10 – Groupe d'experts sur la protection de la profession d'avocat

- 1 Le Groupe d'experts sur la protection de la profession d'avocat (ci-après dénommé GRAVO) est chargé de veiller à la mise en œuvre de la présente Convention par les Parties.
- 2 Le GRAVO est composé de huit membres au minimum et de 12 membres au maximum. Ses membres sont élus pour un mandat de quatre ans, renouvelable une fois, par le Comité des Parties établi en vertu de l'article 11 de la présente Convention, parmi les candidats désignés par les Parties et choisis parmi leurs ressortissants.
- 3 L'élection initiale de huit membres est organisée dans un délai d'un an à compter de la date d'entrée en vigueur de la présente Convention. L'élection de quatre membres additionnels est organisée après la 25e ratification ou adhésion.
- 4 L'élection des membres du GRAVO se fonde sur les principes suivants:
 - a les membres sont choisis selon une procédure transparente parmi des personnalités jouissant de la plus haute considération morale et ayant une expérience professionnelle reconnue dans les domaines couverts par la présente Convention;
 - b le GRAVO ne peut comprendre plus d'un ressortissant du même État;
 - c les membres devraient représenter les différents systèmes juridiques;
 - d la composition du GRAVO doit assurer un équilibre entre les femmes et les hommes, et un équilibre géographique;
 - e les membres siègent à titre individuel, sont indépendants et impartiaux dans l'exercice de leurs mandats, et se rendent disponibles pour remplir leurs fonctions de manière effective.
- 5 La procédure d'élection des membres du GRAVO est établie par le Comité des Ministres du Conseil de l'Europe, après consultation et accord unanime des Parties, dans un délai de six mois à compter de l'entrée en vigueur de la présente Convention.
- 6 Le GRAVO adopte son règlement intérieur.
- 7 Les membres du GRAVO et les autres membres des délégations chargées d'effectuer les visites dans les pays, conformément à l'article 12 de la présente Convention, bénéficient des privilèges et immunités prévus dans l'annexe à la présente Convention.

Article 11 – Committee of the Parties

- 1 The Committee of the Parties shall be composed of the representatives of the Parties to this Convention and the Parties shall endeavour to reach gender balance in its composition.
- 2 The Committee of the Parties shall be convened by the Secretary General of the Council of Europe. Its first meeting shall be held within a period of one year following the entry into force of this Convention. It shall subsequently meet whenever one third of the Parties, the President of the Committee of the Parties or the Secretary General so requests.
- 3 The Committee of the Parties shall adopt its own rules of procedure.

Article 12 – Procedure

- 1 Evaluation procedures shall be divided into rounds. GRAVO shall define the scope and the appropriate means to carry out this procedure, such as questionnaires which may serve as a basis for the evaluation procedure of the implementation by the Parties.
- 2 GRAVO shall receive information on the implementation of the Convention from the Party concerned. In addition, it may receive information on the implementation of the Convention from non-governmental organisations and civil society, professional associations, as well as from national institutions for the protection of human rights. GRAVO shall also take due consideration of information available from other Council of Europe instruments and bodies, as well as from other regional and international organisations, in areas falling within the scope of this Convention.
- 3 GRAVO may organise country visits, in co-operation with the national authorities and, where necessary, with the assistance of independent national experts, if the information gained is insufficient and there are no other feasible ways of reliably gaining the information or in cases provided for in Article 13, paragraph 2, of this Convention. Visits shall be subsidiary and restricted to the areas where GRAVO decides the information is insufficient and to cases provided for in Article 13, paragraph 2, of this Convention.
- 4 Visits shall be conducted by a delegation of GRAVO. During visits, the delegation may be assisted by specialists in specific fields. During visits, the delegation should:
 - i enjoy freedom of movement in the relevant jurisdiction;
 - ii be able to have contact with State authorities;
 - iii not be prevented from meeting the persons they want to interview in private;
 - iv have access to the material relevant to the country visit.
- 5 GRAVO shall prepare a draft report containing its analysis concerning the implementation of the provisions on which the evaluation is based, as well as its suggestions and proposals concerning the way in which the Party concerned may deal with the problems which have been identified. The draft report shall be transmitted for comments to the Party undergoing the evaluation. Its comments shall be taken into account by GRAVO when adopting its report.

Article 11 – Comité des Parties

- 1 Le Comité des Parties est composé des représentants des Parties à la présente Convention et les Parties s'efforcent d'assurer la parité entre les femmes et les hommes dans sa composition.
- 2 Le Comité des Parties est convoqué par le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe. Sa première réunion se tiendra dans un délai d'un an à compter de l'entrée en vigueur de la présente Convention. Il se réunira par la suite à la demande d'un tiers des Parties, du président du Comité des Parties ou du Secrétaire Général.
- 3 Le Comité des Parties adopte son règlement intérieur.

Article 12 – Procédure

- 1 La procédure d'évaluation est divisée en cycles. Le GRAVO en détermine le champ d'application ainsi que les moyens appropriés pour procéder à cette évaluation, tels que des questionnaires qui peuvent servir de base à l'évaluation de la mise en œuvre par les Parties.
- 2 Le GRAVO reçoit des informations concernant la mise en œuvre de la Convention par la Partie concernée. Il peut également recevoir des informations concernant la mise en œuvre de la Convention de la part d'organisations non gouvernementales et de la société civile, des associations professionnelles, ainsi que des institutions nationales de protection des droits humains. Le GRAVO prend également dûment en considération les informations provenant d'autres instruments et organes du Conseil de l'Europe, ainsi que d'autres organisations régionales et internationales dans les domaines entrant dans le champ d'application de la présente Convention.
- 3 Si les informations reçues sont insuffisantes et qu'il n'y a pas d'autres moyens possibles d'obtenir des informations de manière fiable ainsi que dans les cas prévus à l'article 13, paragraphe 2, de la présente Convention, le GRAVO peut organiser des visites dans les pays concernés, en coopération avec les autorités nationales et, le cas échéant, avec l'assistance d'experts nationaux indépendants. Les visites sont subsidiaires et limitées aux domaines dans lesquels le GRAVO considère que l'information est insuffisante et aux cas prévus à l'article 13, paragraphe 2, de la présente Convention.
- 4 Les visites sont menées par une délégation du GRAVO. Lors de ces visites, la délégation peut se faire assister par des spécialistes de domaines spécifiques. Lors de ces visites, la délégation:
 - i devrait bénéficier de la liberté de circulation dans la juridiction concernée;
 - ii devrait pouvoir avoir des contacts avec les autorités de l'État;
 - iii ne devrait pas être empêchée de rencontrer les personnes avec lesquelles elle veut s'entretenir en privé;
 - iv devrait avoir accès aux pièces pertinentes pour la visite dans le pays concerné.
- 5 Le GRAVO établit un projet de rapport contenant son analyse de la mise en œuvre des dispositions sur lesquelles porte l'évaluation, ainsi que ses suggestions et propositions relatives à la manière dont la Partie concernée peut traiter les problèmes identifiés. Le projet de rapport est transmis pour commentaire à la Partie faisant l'objet de l'évaluation. Les commentaires de cette dernière sont pris en compte par le GRAVO lorsqu'il adopte son rapport.

- 6 On the basis of all the information received and the comments from the Party concerned, GRAVO shall adopt its report and conclusions regarding the measures taken by the Party to implement the provisions of this Convention. This report and the conclusions shall be sent to the Party concerned and to the Committee of the Parties. The report and conclusions of GRAVO shall be made public as from their adoption, together with any comments by the Party concerned.
- 7 Without prejudice to the procedure of paragraphs 1 to 6 of this article, the Committee of the Parties may adopt, on the basis of the report and conclusions of GRAVO, recommendations addressed to the Party concerned:
 - a regarding the measures to be taken to implement the conclusions of GRAVO, if necessary setting a date for submitting information on their implementation; and
 - b aiming at promoting co-operation with this Party for the proper implementation of this Convention.

Article 13 – Urgent procedure

- 1 If GRAVO receives reliable information indicating a situation where problems require immediate attention to prevent or limit the scale or number of serious violations of the Convention, it may request from the Party concerned the urgent submission of a special report concerning measures taken to prevent such violations.
- 2 Taking into account the information submitted by the Party concerned, as well as any other reliable information available to it, GRAVO may designate one or more of its members to conduct an inquiry and to report urgently to GRAVO. Where warranted and with the consent of the Party concerned, the inquiry may include a visit to its territory.
- 3 After examining the findings of the inquiry referred to in paragraph 2 of this article, GRAVO shall transmit these findings to the Party concerned and, where appropriate, to the Committee of the Parties, the Committee of Ministers and the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, together with any comments and recommendations. The report and conclusions of GRAVO shall be made public as from their adoption, together with comments by the Party concerned.

Article 14 – Opinions

GRAVO may adopt, where appropriate, opinions on the implementation of this Convention.

Article 15 – Relationship with other bodies

The Committee of Ministers and the Parliamentary Assembly of the Council of Europe shall be kept periodically informed of the implementation of this Convention.

- 6 Sur la base de toutes les informations reçues et des commentaires de la Partie concernée, le GRAVO adopte son rapport et ses conclusions relatives aux mesures prises par la Partie pour mettre en œuvre les dispositions de la présente Convention. Ce rapport et les conclusions sont envoyés à la Partie concernée et au Comité des Parties. Le rapport et les conclusions du GRAVO sont rendus publics dès leur adoption, avec tout commentaire de la Partie concernée.
- 7 Sans préjudice de la procédure prévue aux paragraphes 1 à 6 du présent article, le Comité des Parties peut, sur la base du rapport et des conclusions du GRAVO, adopter des recommandations adressées à la Partie concernée:
 - a s'agissant des mesures à prendre pour mettre en œuvre les conclusions du GRAVO, si nécessaire en fixant une date pour la communication d'informations sur leur mise en œuvre; et
 - b ayant pour objectif de promouvoir la coopération avec cette Partie afin de mettre en œuvre la présente Convention de manière satisfaisante.

Article 13 – Procédure d'urgence

- 1 Si le GRAVO reçoit des informations fiables faisant état d'une situation dans laquelle des problèmes requièrent une attention immédiate afin de prévenir ou de limiter l'ampleur ou le nombre de violations graves de la Convention, il peut demander à la Partie concernée de présenter d'urgence un rapport spécial relatif aux mesures prises pour prévenir de telles violations.
- 2 En tenant compte des informations présentées par la Partie concernée ainsi que de toute autre information fiable disponible, le GRAVO peut charger un ou plusieurs de ses membres de conduire une enquête et de lui faire rapport d'urgence. Au besoin, et avec l'accord de la Partie concernée, l'enquête peut comprendre une visite sur son territoire.
- 3 Après avoir examiné les conclusions relatives à l'enquête mentionnée au paragraphe 2 du présent article, le GRAVO transmet ces conclusions, accompagnées de commentaires et recommandations éventuels, à la Partie concernée et, le cas échéant, au Comité des Parties, au Comité des Ministres et à l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe. Le rapport et les conclusions du GRAVO sont rendus publics dès leur adoption, avec les commentaires de la Partie concernée.

Article 14 – Avis

Le GRAVO peut adopter, le cas échéant, des avis sur la mise en œuvre de la présente Convention.

Article 15 – Relations avec d'autres organes

Le Comité des Ministres et l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe sont tenus périodiquement informés de la mise en œuvre de la présente Convention.

Chapter IV – Relationship with other international instruments

Article 16 – Relationship with other international instruments

- 1 This Convention shall not affect the rights and obligations arising from other international instruments to which Parties to this Convention are Parties or shall become Parties and which contain provisions on matters governed by this Convention and which ensure greater protection for the right of lawyers to practise their profession freely.
- 2 The Parties to this Convention may conclude bilateral or multilateral agreements with one another on the matters dealt with in this Convention, for the purpose of supplementing or strengthening its provisions or facilitating the application of the principles embodied in it.

Chapter V – Final clauses

Article 17 – Signature and entry into force

- 1 This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe, the non-member States that have participated in its elaboration and the European Union.
- 2 This Convention is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.
- 3 This Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which eight signatories, including at least six member States of the Council of Europe, have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of the preceding paragraph.
- 4 In respect of any signatory which subsequently expresses its consent to be bound by it, this Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 18 – Accession to the Convention

- 1 After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may, after consultation of the Parties to this Convention and obtaining their unanimous consent, invite any non-member State of the Council of Europe, which has not participated in the elaboration of the Convention, to accede to this Convention by a decision taken by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe and by a unanimous vote of the representatives of the Contracting States entitled to sit on the Committee of Ministers.
- 2 In respect of any acceding State, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.
- 3 Any Party which is not a member of the Council of Europe shall contribute to the funding of the activities of GRAVO and the Committee of the Parties according to the modalities established by the Committee of Ministers.

Chapitre IV – Relations avec d’autres instruments internationaux

Article 16 – Relations avec d’autres instruments internationaux

- 1 La présente Convention ne porte pas atteinte aux droits et obligations découlant d’autres instruments internationaux auxquels les Parties à la présente Convention sont Parties ou le deviendront et qui contiennent des dispositions relatives aux matières régies par la présente Convention et assurent une plus grande protection du droit des avocats d’exercer librement leur profession.
- 2 Les Parties à la présente Convention peuvent conclure entre elles des accords bilatéraux ou multilatéraux relatifs aux questions régies par la présente Convention, afin d’en compléter ou d’en renforcer les dispositions ou pour faciliter l’application des principes qu’elle consacre.

Chapitre V – Clauses finales

Article 17 – Signature et entrée en vigueur

- 1 La présente Convention est ouverte à la signature des États membres du Conseil de l’Europe, des États non membres ayant participé à son élaboration et de l’Union européenne.
- 2 La présente Convention est soumise à ratification, acceptation ou approbation. Les instruments de ratification, d’acceptation ou d’approbation sont déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l’Europe.
- 3 La présente Convention entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l’expiration d’une période de trois mois après la date à laquelle huit signataires, dont au moins six États membres du Conseil de l’Europe, auront exprimé leur consentement à être liés par la Convention conformément aux dispositions du paragraphe précédent.
- 4 Pour tout signataire qui exprimera ultérieurement son consentement à être lié par la présente Convention, celle-ci entrera en vigueur, à son égard, le premier jour du mois qui suit l’expiration d’une période de trois mois après la date du dépôt de son instrument de ratification, d’acceptation ou d’approbation.

Article 18 – Adhésion à la Convention

- 1 Après l’entrée en vigueur de la présente Convention, le Comité des Ministres du Conseil de l’Europe pourra, après avoir consulté les Parties à la présente Convention et en avoir obtenu l’assentiment unanime, inviter tout État non membre du Conseil de l’Europe n’ayant pas participé à l’élaboration de la Convention à adhérer à la présente Convention par une décision prise à la majorité prévue à l’article 20.d du Statut du Conseil de l’Europe et à l’unanimité des voix des représentants des États contractants ayant le droit de siéger au Comité des Ministres.
- 2 Pour tout État adhérent, la Convention entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l’expiration d’une période de trois mois après la date du dépôt de l’instrument d’adhésion près le Secrétaire Général du Conseil de l’Europe.
- 3 Toute Partie qui n’est pas membre du Conseil de l’Europe contribue au financement des activités du GRAVO et du Comité des Parties selon les modalités établies par le Comité des Ministres.

Article 19 – Territorial application

- 1 Any State or the European Union may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.
- 2 Any Party may, at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration and for whose international relations it is responsible or on whose behalf it is authorised to give undertakings. In respect of such territory, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.
- 3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in this declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. This withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 20 – Declarations

- 1 Each Contracting Party to this Convention shall, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, indicate the professional titles falling under the scope of this Convention for the purposes of Article 3, sub-paragraph a. This declaration may be modified at any later date and in the same manner. This declaration and any modification thereof shall not undermine the purpose of this Convention and the protection provided by it.
- 2 Each Contracting Party to this Convention may at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, declare that the definition of “public authorities” includes one or more of the following bodies:
 - i legislative bodies as regards their other activities;
 - ii judicial authorities as regards their other activities;
 - iii natural or legal persons insofar as they perform public functions or operate with public funds, according to domestic law.

This declaration may be modified at any later date and in the same manner.

Article 21 – Reservations

- 1 Any State or the European Union may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, declare that it reserves the right not to apply or to apply only in specific cases or conditions the provisions laid down in Article 6 in respect of Article 2, paragraph 3, sub-paragraph b of this Convention. No other reservation may be made in respect of the provisions of this Convention.
- 2 Any Party may wholly or partly withdraw a reservation by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe. This declaration shall become effective as from its date of receipt by the Secretary General.

Article 19 – Application territoriale

- 1 Tout État ou l'Union européenne peut, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, désigner le ou les territoires auxquels s'appliquera la présente Convention.
- 2 Toute Partie peut, à tout autre moment par la suite, étendre par une déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe l'application de la présente Convention à tout autre territoire désigné dans cette déclaration dont elle assure les relations internationales ou au nom duquel elle est autorisée à prendre des engagements. La Convention entrera en vigueur à l'égard de ce territoire le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de la déclaration par le Secrétaire Général.
- 3 Toute déclaration faite en vertu des deux paragraphes précédents peut, à l'égard de tout territoire désigné dans cette déclaration, être retirée par notification adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe. Ce retrait prendra effet le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de cette notification par le Secrétaire Général.

Article 20 – Déclarations

- 1 Chaque Partie contractante à la présente Convention indiquera, au moment de la signature ou du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, au moyen d'une déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, les titres professionnels qui relèvent du domaine d'application de la présente Convention aux fins de l'article 3, alinéa a. Cette déclaration pourra être modifiée à tout moment ultérieurement et de la même manière. La présente déclaration ainsi que toute modification qui pourrait lui être apportée ne doivent pas porter atteinte au but de la présente Convention et à la protection qu'elle assure.
- 2 Chaque Partie contractante à la présente Convention peut indiquer, au moment de la signature ou du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, au moyen d'une déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, que la définition de l'expression « autorités publiques » recouvre l'une ou plusieurs des instances suivantes:
 - i les organes législatifs dans le cadre de leurs autres activités;
 - ii les autorités judiciaires dans le cadre de leurs autres activités;
 - iii les personnes physiques ou morales dans la mesure où elles exercent des fonctions publiques ou opèrent avec des fonds publics, en vertu du droit interne.

Cette déclaration pourra être modifiée à tout moment ultérieurement et de la même manière.

Article 21 – Réserves

- 1 Tout État ou l'Union européenne peut, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, dans une déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, préciser qu'il se réserve le droit de ne pas appliquer, ou de n'appliquer que dans des cas ou conditions spécifiques, les dispositions établies à l'article 6 en ce qui concerne l'article 2, paragraphe 3, alinéa b de la présente Convention. Aucune autre réserve n'est admise à l'égard des dispositions de la présente Convention.
- 2 Toute Partie peut retirer en tout ou en partie une réserve au moyen d'une déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe. Cette déclaration prendra effet à la date de sa réception par le Secrétaire Général.

Article 22 – Amendments to the Convention

- 1 Any proposal for an amendment to this Convention presented by a Party shall be communicated to the Secretary General of the Council of Europe and forwarded by him or her to the member States of the Council of Europe, the non-member States which have participated in its elaboration, any signatory State, any State Party, the European Union and any State invited to accede to this Convention in accordance with the provisions of Article 18, paragraph 1.
- 2 Any amendment proposed by a Party shall be communicated to the Committee of the Parties, which shall submit to the Committee of Ministers its opinion on that proposed amendment.
- 3 The Committee of Ministers shall consider the proposed amendment and the opinion submitted by the Committee of the Parties and may, following consultation with the non-member States Parties to this Convention, adopt this amendment.
- 4 The text of any amendment adopted by the Committee of Ministers in accordance with paragraph 3 of this article shall be forwarded to the Parties for acceptance.
- 5 Any amendment adopted in accordance with paragraph 3 of this article shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of one month after the date on which all Parties have informed the Secretary General that they have accepted it.

Article 23 – Denunciation

- 1 Any Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.
- 2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 24 – Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, the non-member States which have participated in its elaboration, any signatory State, any State Party, the European Union and any State invited to accede to this Convention in accordance with the provisions of Article 18 of:

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c any date of entry into force of this Convention in accordance with Articles 17 and 18;
- d any amendment adopted in accordance with Article 22 and the date on which such an amendment enters into force;
- e any declaration made in pursuance of Article 20;
- f any reservation and withdrawal of reservation made in pursuance of Article 21;

Article 22 – Amendements à la Convention

- 1 Tout amendement à la présente Convention proposé par une Partie **est** communiqué au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe et être transmis par ce dernier aux États membres du Conseil de l'Europe, aux États non membres ayant participé à l'élaboration de la présente Convention, à tout État signataire, à tout État partie, à l'Union européenne et à tout État invité à adhérer à la présente Convention conformément aux dispositions de l'article 18, paragraphe 1.
- 2 Tout amendement proposé par une Partie est communiqué au Comité des Parties, qui soumet au Comité des Ministres son avis sur ledit amendement.
- 3 Le Comité des Ministres examine l'amendement proposé et l'avis soumis par le Comité des Parties, et peut, après consultation des États non membres Parties à la présente Convention, adopter cet amendement.
- 4 Le texte de tout amendement adopté par le Comité des Ministres conformément au paragraphe 3 du présent article sera communiqué aux Parties pour acceptation.
- 5 Tout amendement adopté conformément au paragraphe 3 du présent article entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période d'un mois après la date à laquelle toutes les Parties auront informé le Secrétaire Général qu'elles l'acceptent.

Article 23 – Dénonciation

- 1 Toute Partie peut, à tout moment, dénoncer la présente Convention par notification adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.
- 2 Cette dénonciation prendra effet le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de la notification par le Secrétaire Général.

Article 24 – Notifications

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux États membres du Conseil de l'Europe, aux États non membres ayant participé à l'élaboration de la présente Convention, à tout État signataire, à tout État Partie, à l'Union européenne et à tout État invité à adhérer à la présente Convention conformément aux dispositions de l'article 18:

- a toute signature;
- b le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion;
- c toute date d'entrée en vigueur de la présente Convention conformément aux articles 17 et 18;
- d tout amendement adopté conformément à l'article 22, ainsi que la date d'entrée en vigueur dudit amendement;
- e toute déclaration formulée en vertu de l'article 20;
- f toute réserve et tout retrait de réserve formulés en vertu **de** l'article 21;

- g any denunciation made in pursuance of Article 23;
- h any other act, notification or communication relating to this Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done in [Luxembourg], this [13th] day of [May 2025], in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe, to the non-member States which have participated in the elaboration of this Convention, to any signatory State, to the European Union and any State invited to accede to this Convention.

- g toute dénonciation formulée en vertu de l'article 23;
- h tout autre acte, notification ou communication ayant trait à la présente Convention.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention.

Fait à [Luxembourg], le [13 mai 2025], en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des États membres du Conseil de l'Europe, aux États non membres qui ont participé à l'élaboration de la Convention, à tout État signataire, à l'Union européenne et à tout État invité à adhérer à la présente Convention.

Appendix – Privileges and immunities (Article 10)

- 1 This appendix shall apply to the members of GRAVO mentioned in Article 10 of this Convention, as well as to other members of the country visit delegations. For the purpose of this appendix, the expression “other members of the country visit delegations” shall include the independent national experts and the specialists mentioned in Article 12, paragraphs 3 and 4, of this Convention, staff members of the Council of Europe and interpreters employed by the Council of Europe accompanying GRAVO during its country visits.
- 2 The members of GRAVO and the other members of the country visit delegations shall, while exercising their functions relating to the preparation and the carrying out of country visits, as well as the follow-up thereto and travelling in connection with those functions, enjoy the following privileges and immunities:
 - a immunity from personal arrest or detention and from seizure of their personal baggage, and immunity from legal process of every kind in respect of words spoken or written and all acts performed by them in their official capacity;
 - b exemption from any restrictions on their freedom of movement on exit from and return to their country of residence, and entry into and exit from the country in which they exercise their functions, and from alien registration in the country which they are visiting or through which they are passing in the exercise of their functions.
- 3 In the course of journeys undertaken in the exercise of their functions, the members of GRAVO and the other members of the country visit delegations shall, in the matter of customs and exchange control, be accorded the same facilities as those accorded to representatives of foreign governments on temporary official duty.
- 4 The documents relating to the evaluation of the implementation of this Convention carried by members of GRAVO and other members of the country visit delegations shall be inviolable. No stoppage or censorship shall be applied to the official correspondence of GRAVO or to official communications of members of GRAVO and other members of the country visit delegations.
- 5 In order to secure for the members of GRAVO and the other members of the country visit delegations complete freedom of speech and complete independence in the discharge of their duties, the immunity from legal process in respect of words spoken or written and all acts done by them in discharging their duties shall continue to be accorded, notwithstanding that the persons concerned are no longer engaged in the discharge of such duties.
- 6 Privileges and immunities are granted to the persons mentioned in paragraph 1 of this appendix in order to safeguard the independent exercise of their functions in the interests of GRAVO and not for their personal benefit. The waiver of immunities of the persons mentioned in paragraph 1 of this appendix shall be made by the Secretary General of the Council of Europe in any case where, in his or her opinion, the immunity would impede the course of justice and where it can be waived without prejudice to the interests of GRAVO.

Annexe – Privilèges et immunités (article 10)

- 1 La présente annexe s'applique aux membres du GRAVO mentionnés à l'article 10 de la présente Convention ainsi qu'aux autres membres des délégations chargées d'effectuer les visites dans les pays concernés. Aux fins de la présente annexe, l'expression «autres membres des délégations chargées d'effectuer les visites dans les pays concernés» comprend les experts nationaux indépendants et les spécialistes visés à l'article 12, paragraphes 3 et 4, de la présente Convention, les agents du Conseil de l'Europe et les interprètes employés par le Conseil de l'Europe qui accompagnent le GRAVO lors de ses visites dans les pays concernés.
- 2 Dans l'exercice de leurs fonctions liées à la préparation et à la mise en œuvre des visites dans les pays ainsi qu'aux suites données à celles-ci et aux voyages liés à ces fonctions, les membres du GRAVO et les autres membres des délégations chargées d'effectuer les visites dans les pays concernés bénéficient des privilèges et immunités mentionnés ci-après:
 - a immunité d'arrestation ou de détention et de saisie de leurs bagages personnels et immunité de juridiction en ce qui concerne leurs déclarations orales ou écrites et tous les actes qu'ils accomplissent en leur qualité officielle;
 - b exemption de toute restriction à leur liberté de circulation lors de la sortie de leur pays de résidence et de leur retour dans celui-ci, ainsi qu'à l'entrée et à la sortie des pays dans lesquels ils exercent leurs fonctions, et exemption de toute formalité d'enregistrement des étrangers dans les pays qu'ils visitent ou traversent dans l'exercice de leurs fonctions.
- 3 Au cours des voyages accomplis dans l'exercice de leurs fonctions, les membres du GRAVO et les autres membres des délégations chargées d'effectuer les visites dans les pays concernés se voient accorder, en matière de douane et de contrôle des changes, les mêmes facilités que celles reconnues aux représentants de gouvernements étrangers en mission officielle temporaire.
- 4 Les documents relatifs à l'évaluation de la mise en œuvre de la Convention transportés par les membres du GRAVO et les autres membres des délégations chargées d'effectuer les visites dans les pays concernés sont inviolables. Aucune mesure d'interception ou de censure ne peut s'appliquer à la correspondance officielle du GRAVO ou aux communications officielles de ses membres et des autres membres des délégations chargées d'effectuer les visites dans les pays concernés.
- 5 En vue d'assurer aux membres du GRAVO et aux autres membres des délégations chargées d'effectuer les visites dans les pays concernés une complète liberté de parole et une complète indépendance dans l'accomplissement de leurs fonctions, l'immunité de juridiction pour les déclarations orales ou écrites et tous les actes accomplis dans l'exercice de leurs fonctions continue à leur être accordée même après que leur mandat a pris fin.
- 6 Les privilèges et immunités sont accordés aux personnes visées au paragraphe 1 de la présente annexe non pour leur bénéfice personnel, mais dans le but de garantir qu'elles puissent exercer leurs fonctions en toute indépendance dans l'intérêt du GRAVO. La levée des immunités accordées aux personnes visées au paragraphe 1 de la présente annexe est prononcée par le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, dans tous les cas où il estime que ces immunités entraveraient le cours de la justice et où elles peuvent être levées sans nuire aux intérêts du GRAVO.

REGLER OM GOD ADVOKATSKIK INDEN FOR DET EUROPÆISKE FÆLLESSKAB

Disse Regler om god advokatskik inden for Det Europæiske Fællesskab blev oprindelig vedtaget af CCBE's generalforsamling den 28. oktober 1988, og senere ændret på CCBE's generalforsamlinger den 28. november 1998, 6. december 2002 og 19. maj 2006. Reglerne medtager også de ændringer til CCBE's vedtægter, der formelt blev godkendt på en ekstraordinær generalforsamling den 20. august 2007.

1. PRÆAMBEL

1.1. Advokatens stilling i samfundet

I et samfund, der hviler på respekt for lov og ret, udfylder advokaten en særlig rolle. Hans pligter er ikke begrænset til samvittighedsfuld udførelse inden for lovens rammer af den opgave, som er betroet ham af klienten. Advokaten skal tjene retfærdighedens interesser såvel som de klienters interesser, hvis rettigheder og friheder, det er ham betroet at hævde og forsvare, og det er hans pligt ikke blot at føre sin klients sag, men også at være hans rådgiver. Respekt for advokatens professionelle virke er en vigtig betingelse for retsstatsprincippet og demokratiet i samfundet.

Advokatens virke pålægger ham derfor forskelligartede – fra tid til anden tilsyneladende modstridende – juridiske og moralske forpligtelser overfor

- klienten
- domstolene og andre myndigheder for hvilke advokaten optræder på klientens vegne
- advokatstanden i almindelighed og hver enkelt kollega i særdeleshed og
- offentligheden, for hvilken eksistensen af en fri og uafhængig advokatstand, hvis integritet bygger på respekt for regler opstillet af standen selv, er et væsentligt middel til værn for menneskerettighederne over for statsmagten og andre interesser i samfundet.

1.2. Karakteren af regler om god advokatskik

- 12.1. Regler om god advokatskik hviler på frivillig vedtagelse fra advokatstandens side og har det formål at sikre advokatens rette udøvelse af en funktion, der anerkendes som væsentlig i alle civiliserede samfund. Advokatens undladelse af at efterleve disse regler kan i sin yderste konsekvens udløse disciplinære sanktioner.

- 1.2.2. Den enkelte advokatorganisations regler om god advokatskik udspringer af dens egne traditioner. De er tilpasset den pågældende organisation, advokaternes virkefelt i vedkommende medlemsstat, dennes juridiske og administrative procedurer og dens nationale lovgivning. Det er hverken muligt eller ønskeligt at tage dem ud af deres sammenhæng eller at gøre sådanne regler generelt anvendelige, da de ifølge deres natur er uegnede dertil.

De enkelte advokatorganisationers særlige regler om god advokatskik er ikke desto mindre baseret på de samme værdier og har som oftest et fælles grundlag.

1.3. Reglernes formål

- 1.3.1. Den fortsatte integration af den Europæiske Union og det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde og den øgede hyppighed af advokatvirksomhed på tværs af landegrænserne i det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde har gjort det nødvendigt i almenhedens interesse at fastlægge fælles regler med hensyn til grænseoverskridende virksomhed gældende for alle advokater inden for det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, uanset hvilken advokatorganisation de tilhører. Et særligt formål med vedtagelsen af disse regler er at afbøde vanskelighederne ved anvendelse af "dobbelte adfærdsregler" som omtalt i artikel 4 og 7.2 i direktiv 77/249/EØF og artikel 6 og 7 i direktiv 98/5/EF.
- 1.3.2. De organisationer, der gennem CCBE (Sammenslutningen af advokatråd i Europa) repræsenterer advokatstanden, henstiller, at de regler, der fastlægges i de følgende paragraffer,
- skal anerkendes som udtryk for en almindelig enighed blandt alle advokatorganisationer inden for den Europæiske Union og det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde,
 - skal vedtages i overensstemmelse med nationale procedurer og/eller procedurer anvendt i EØS snarest muligt som bindende regler for advokaters grænseoverskridende virksomhed inden for den Europæiske Union og det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde,
 - skal tages i betragtning ved enhver revision af nationale regler om god advokatskik med henblik på en fremadskridende harmonisering.

De udtrykker endvidere det ønske, at nationale regler om god advokatskik i videst muligt omfang vil blive fortolket og anvendt i overensstemmelse med reglerne i dette regelsæt.

Når disse regler er vedtaget som bindende i forbindelse med advokaters grænseoverskridende virksomhed, vil advokaten fortsat være forpligtet til at respektere de regler, der er gældende for den advokatorganisation, han tilhører, for så vidt de er forenelige med reglerne i dette regelsæt.

1.4. Den af reglerne omfattede personkreds

De følgende regler finder anvendelse på advokater som disse er defineret i direktiv 77/249/EØF og direktiv 98/5/EF og på advokater i organisationer, der er associerede medlemmer eller observatører i CCBE.

1.5. Reglernes materielle anvendelsesområde

De følgende regler skal, uden at foregribe bestræbelserne på en fremadskridende harmonisering af reglerne om god advokatskik, der gælder internt i en medlemsstat, gælde for advokaters grænseoverskridende virksomhed inden for den Europæiske Union og det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde. Ved grænseoverskridende virksomhed forstås:

- a) Al professionel kontakt med advokater fra en anden medlemsstat end advokatens hjemland,
- b) Advokatens professionelle virksomhed i en anden medlemsstat end advokatens hjemland, hvad enten advokaten er fysisk til stede i den anden medlemsstat eller ej.

1.6. Definitioner

I disse regler betyder:

"Medlemsstat" en medlemsstat i den Europæiske Union eller en anden stat, hvis advokatstand er omfattet af § 1.4.

"Hjemland" den medlemsstat, hvor advokaten har fået ret til at benytte sin faglige titel.

"Værtsland" enhver anden medlemsstat, hvor advokaten udøver grænseoverskridende virksomhed.

"Kompetent myndighed" de(n) professionelle organisation(er) eller myndighed(er) i vedkommende medlemsstat, der er ansvarlig for fastsættelse af regler om god advokatskik og disciplinært tilsyn med advokater.

"Direktiv 77/249/EØF" Rådets direktiv 77/249/EØF af 22. marts 1977 om lettelse med henblik på den faktiske gennemførelse af advokaters fri udveksling af tjenesteydelser.

"Direktiv 98/5/EF" Europaparlamentets og Rådets direktiv 98/5/EF af 16. februar 1998 om lettelse af adgangen til varig udøvelse af advokaterhvervet i en anden medlemsstat end den, hvor beskikkelsen er opnået.

2. ALMINDELIGE PRINCIPPER

2.1. Uafhængighed

- 2.1.1. De mange pligter, en advokat er underkastet, kræver hans fuldstændige uafhængighed af enhver uvedkommende påvirkning, især sådanne, som kan udspringe af hans personlige interesser eller udefrakommende pres. Denne uafhængighed er lige så nødvendig for tilliden til retsplejen som dommerstandens uvildighed. En advokat skal derfor undgå enhver svækkelse af sin uafhængighed og må ikke gå på akkord med den professionelle standard og etik for at gøre sin klient, retten eller tredjemand tilpas.
- 2.1.2. Denne uafhængighed er nødvendig i forbindelse med såvel juridisk rådgivning som retssager. Advokatens rådgivning til klienten er uden værdi, hvis den kun ydes for at stille ham selv i gunstigt lys, for at pleje egne interesser eller som følge af andre uvedkommende påvirkninger.

2.2. Tillid og personlig integritet

Tillidsforhold kan kun bestå, hvis advokatens personlige ære, hæderlighed og integritet er hævet over enhver tvivl. For en advokat er disse traditionelle dyder professionelle pligter.

2.3. Fortrolighed

- 2.3.1 Det er en væsentlig forudsætning for advokatens virke, at han af sin klient kan modtage oplysning om forhold, som klienten ikke ville betro andre – de mest intime, personlige detaljer eller de mest værdifulde forretningsmæssige hemmeligheder – og at advokaten kan modtage oplysningerne i fortrolighed. Uden klientens vished om fortrolighed kan tillid ikke bestå. Fortrolighed er derfor en primær og fundamental ret og pligt for advokaten.

Advokatens fortrolighedspligt er i retsplejens interesse såvel som i klientens. Derfor nyder den særlig beskyttelse fra statens side.

- 2.3.2. Alle oplysninger meddelt af en klient eller modtaget om en klient eller andre i forbindelse med arbejdet for klienten skal således respekteres af advokaten som fortrolige.
- 2.3.3. Fortrolighedspligten er tidsubegrænset.
- 2.3.4. Advokaten skal kræve, at hans fuldmægtige, øvrige medarbejdere og alle, der er ansat af ham i forbindelse med udøvelsen af professionelle tjenester, overholder den samme fortrolighedspligt.

2.4. Respekt for udenlandske advokatorganisationers regler om god advokatskik

En advokat fra en anden medlemsstat kan, når han udøver grænseoverskridende virksomhed, være forpligtet til at efterleve de regler om god advokatskik, der er fastsat af advokatorganisationen i værtslandet. Advokaten er som led i udførelsen af enhver opgave forpligtet til at gøre sig bekendt med de regler, han vil være underkastet.

CCBE's medlemsorganisationer er forpligtet til at deponere deres adfærdsregler hos CCBE's sekretariat, således at enhver advokat fra sekretariatet kan få et eksemplar af de gældende adfærdsregler.

2.5. Uforenelige beskæftigelser

- 25.1. For at kunne udøve sit virke i fuld uafhængighed og i overensstemmelse med advokatens pligt til at deltage i retsplejen er advokaten afskåret fra visse beskæftigelser.
- 25.2. En advokat, der repræsenterer eller forsværer en klient i en retssag eller over for offentlige myndigheder i et værtsland, skal respektere de der gældende regler om beskæftigelser, der er uforenelige med advokatvirksomhed.
- 25.3. En advokat, der har etableret sig i et værtsland, hvor han ønsker at deltage direkte i erhvervs- eller anden virksomhed, der ikke er forbundet med advokatvirksomhed, skal respektere de der gældende regler om beskæftigelser, der er forbudt eller uforenelige med advokatvirksomhed.

2.6. Individuel reklamering

- 26.1. En advokat er berettiget til at oplyse offentligheden om sine tjenesteydelser, forudsat at oplysningerne er præcise og ikke vildledende og respekterer fortrolighedsforpligtelsen og andre af advokatstandens grundværdier.
- 26.2. En advokats individuelle reklamering i enhver form for medie, såsom presse, radio, fjernsyn, via elektroniske kommercielle meddelelser eller på anden måde, er tilladt i den udstrækning, den overholder kravene i § 2.6.1.

2.7. Klientens interesser

En advokat skal altid under iagttagelse af gældende ret og god advokatskik handle i sin klients interesse og skal lade denne gå forud for sine egne og sine kollegers interesser.

2.8. Begrænsning af advokaters ansvar over for klienten

I den udstrækning loven i hjemlandet og værtslandet muliggør det, må advokaten begrænse sit ansvar over for klienten i overensstemmelse med de gældende bestemmelser, som advokaten er underlagt.

3. FORHOLD TIL KLIENTER

3.1. Påtagelse og udtræden af sager

- 3.1.1. En advokat må kun påtage sig en sag efter direkte anmodning fra klienten. Advokaten kan dog påtage sig en sag efter anmodning fra en anden advokat på en klients vegne eller efter anmodning fra et dertil kompetent organ.

Advokaten skal i rimeligt omfang undersøge rigtigheden af personens eller organets identitet, kompetence og bemyndigelse, hvis konkrete omstændigheder viser, at identiteten, kompetencen eller bemyndigelsen er uvis.

- 3.1.2. En advokat skal rådgive sin klient og varetage dennes interesser hurtigt, samvittighedsfuldt og omhyggeligt. Han er personlig ansvarlig for udførelsen af de opgaver, der gives ham og skal holde klienten underrettet om forløbet af en sag, der er betroet ham.
- 3.1.3. En advokat bør ikke uden samarbejde med en dertil kvalificeret kollega påtage sig udførelsen af en opgave, som han ved eller bør vide, at han savner fornøden kompetence til at løse.

En advokat bør ikke påtage sig sager, medmindre han under hensyntagen til andet arbejdspress kan behandle disse med passende hurtighed.

- 3.1.4. En advokat må ikke udnytte sin ret til at udtræde af en sag på en sådan måde og under sådanne omstændigheder, at klienten hindres i rettidigt og uden skadevirkning for ham at søge anden juridisk bistand.

3.2. Interessekonflikter

- 3.2.1. En advokat må ikke rådgive, repræsentere eller virke for to eller flere klienter i samme sag, hvis der er interessekonflikt mellem disse eller betydelig risiko derfor.
- 3.2.2. Advokaten skal træde helt ud af sagen, hvis der opstår interessekonflikt mellem to eller flere af hans klienter, hvis der opstår risiko for krænkelse af fortrolighedspligten, eller hvis hans uafhængighed vil kunne anfægtes.
- 3.2.3. En advokat skal ligeledes afstå fra at virke for en ny klient, hvis der herved opstår risiko for tilsidesættelse af den fortrolighedspligt, der påhviler ham i forhold til en tid-

ligere klient, eller hvis det kendskab til dennes forhold, som advokaten har erhvervet, vil udgøre en utilbørlig fordel for den nye klient.

- 3.2.4. Når advokater udøver advokatvirksomhed i fællesskab, gælder de i §§ 3.2.1. til 3.2.3.nævnte regler for fællesskabet og alle dets deltagere.

3.3. Honoraraftaler om andel i sagens genstand (*pactum de quota litis*)

- 3.3.1. En advokat må ikke indgå honoraraftaler, hvorefter han vederlægges med en andel af det, der opnås ved sagens gennemførelse (*pactum de quota litis*).
- 3.3.2. Ved "pactum de quota litis" forstås en aftale mellem advokaten og klienten indgået forud for afslutningen af den sag, hvori klienten er part, hvorefter klienten påtager sig at betale advokaten en del af udbyttet af sagen, hvad enten dette er en pengesum eller andet, der tilkendes klienten ved sagens afslutning.
- 3.3.3. "Pactum de quota litis" omfatter ikke en aftale om, at honoraret beregnes i forhold til sagsgenstandens værdi, hvis dette er i overensstemmelse med en almindelig godkendt honorartakst eller er underkastet kontrol af det organ, hvis myndighed advokaten er underlagt.

3.4. Honorarfastsættelse

Klienten skal have fuld oplysning om ethvert honorar, advokaten beregner sig, og honorarer skal være rimelige og passende og overholde loven og de regler for standen, som advokaten er underlagt.

3.5. A conto-afregning

Hvis en advokat kræver a conto-betaling af honorar og/eller udlæg, må sådan betaling ikke overstige, hvad der efter et rimeligt skøn vil medgå til dækning af honorar og udlæg i den pågældende sag.

Undlader klienten at foretage sådan a conto-betaling, er advokaten berettiget til at udtræde af sagen eller nægte at påtage sig den, dog under iagttagelse af reglerne i § 3.1.4 ovenfor.

3.6. Honorardeling med andre end advokater

- 3.6.1. En advokat må ikke dele sit honorar med nogen, der ikke er advokat, medmindre de love og de adfærdsregler, advokaten er underlagt, tillader en tilknytning mellem advokaten og den anden person.

- 3.6.2. Bestemmelsen i § 3.6.1. er ikke til hinder for, at en advokat betaler honorar, provision eller andet vederlag til en afdød kollegas arvinger eller til en pensioneret kollega i forbindelse med overtagelse af den afdøde eller pensionerede advokats virksomhed.

3.7. Procesomkostninger og mulighed for retshjælp

- 3.7.1. Advokaten bør til enhver tid søge at opnå den mest omkostningseffektive løsning på klientens tvist og bør på passende tidspunkter oplyse klienten om det ønskværdige i at forsøge at opnå forlig og/eller henvise sagen til alternativ konfliktløsning.
- 3.7.2. En advokat skal oplyse sin klient om eksisterende muligheder for offentlig retshjælp.

3.8. Klientmidler

- 3.8.1. Advokater, der kommer i besiddelse af midler på vegne af deres klienter eller tredje-
mand (herefter kaldet "klientmidler"), skal indsætte sådanne midler på en konto i en bank eller lignende pengeinstitut underkastet offentligt tilsyn (herefter kaldet "klientkonto"). En klientkonto skal være adskilt fra alle advokatens andre konti.

Alle de af advokaten modtagne klientmidler skal indsættes på en sådan konto, medmindre ejeren af midlerne accepterer, at midlerne behandles anderledes.

- 3.8.2. Advokatens bogføring skal fuldstændig og nøjagtigt vise alle dispositioner over klientmidlerne. Disse skal være adskilt fra andre midler, advokaten råder over. Det er muligt, at bogføringen i henhold til nationale regler skal opbevares i en vis periode.
- 3.8.3. En klientkonto kan kun være i debet under ganske særlige omstændigheder, som udtrykkeligt er tilladt i henhold til nationale regler, eller på grund af bankgebyrer, som advokaten ikke har indflydelse på. En sådan konto kan ikke stilles som garanti eller anvendes som sikkerhed. Der kan ikke ske modregning mellem eller sammenlægning af en klientkonto og en anden bankkonto. Klientmidlerne på en klientkonto kan heller ikke anvendes til at betaling af penge, som advokaten skylder banken.
- 3.8.4. Klientmidler skal overføres til ejerne af midlerne hurtigst muligt eller på de betingelser, som de fastsætter.
- 3.8.5. Advokaten kan ikke overføre midler fra en klientkonto til sin egen konto til betaling af honorarer uden skriftligt at informere klienten derom.
- 3.8.6. De kompetente myndigheder i medlemsstaterne har bemyndigelse til at efterprøve og undersøge alle dokumenter vedrørende klientmidler, samtidig med at de respekterer den fortrolighed eller tavshedspligt, som dokumenterne måtte være underlagt.

3.9. Advokatansvarsforsikring

- 3.9.1. Advokater skal være forsikret mod juridisk erstatningsansvar, der opstår som følge af udøvelsen af deres erhverv, i en udstrækning, der er rimelig under hensyntagen til karakteren og omfanget af de risici, de pådrager sig i forbindelse med deres juridiske virksomhed.
- 3.9.2. Hvis dette skulle vise sig at være umuligt, skal advokaten oplyse klienten om sin situation og dens konsekvenser.

4. FORHOLDET TIL RETTEN

4.1. Adfærdsregler i og over for retten

En advokat, som møder eller deltager i en sag ved en domstol eller anden instans, skal følge de regler om god advokatskik, som er gældende ved den pågældende domstol eller myndighed.

4.2. Korrekt processuel adfærd

En advokat skal altid iagttage korrekt processuel adfærd.

4.3. Opførsel i retten

En advokat skal under udvisning af respekt og høflighed for retten varetage sin klients interesser med værdighed og uden at være bange for at skade sine egne interesser eller for eventuelle konsekvenser for sig selv eller andre.

4.4. Urigtige eller vildledende oplysninger

En advokat må aldrig bevidst meddele retten urigtige eller vildledende oplysninger.

4.5. Reglernes anvendelse i voldgiftssager etc.

Reglerne om advokatens forhold til retten finder tilsvarende anvendelse på advokatens forhold til voldgiftsmænd og andre, der, eventuelt lejlighedsvis, udøver domstols- eller domstolslignende funktioner.

5. FORHOLDET MELLEM ADVOKATER

5.1. Det kollegiale fællesskab

- 5.1.1. Det kollegiale fællesskab kræver tillid og samarbejde mellem advokater til fordel for deres klienter og for at undgå unødige retssager og anden adfærd, der er skadelig for standens omdømme. Det kan imidlertid aldrig retfærdiggøre, at standens interesser bliver sat over klientens.
- 5.1.2. En advokat skal anerkende advokater fra andre medlemsstater som kolleger og behandle dem fair og korrekt.

5.2. Samarbejde mellem advokater fra forskellige medlemsstater

- 5.2.1. En advokat, som modtager henvendelse fra en kollega fra en anden medlemsstat, er forpligtet til ikke at påtage sig en sag, som han ikke er kompetent til at udføre. Advokaten skal i så fald bistå kollegaen med at skaffe de oplysninger, der er nødvendige for at sætte vedkommende i stand til at overgive sagen til en advokat, der er i stand til at udføre den ønskede opgave.
- 5.2.2. Når advokater fra forskellige medlemsstater samarbejder, påhviler der begge pligt til at tage hensyn til eventuelle forskelligheder mellem deres respektive retssystemer, faglige organisationer og advokaternes kompetencer og pligter i de pågældende lande.

5.3. Korrespondance mellem advokater

- 5.3.1. Hvis en advokat har til hensigt at sende meddelelser til en advokat i en anden medlemsstat, som afsenderen ønsker behandlet "fortroligt" eller "uden præjudice", skal han klart give udtryk for dette, inden han sender den første meddelelse.
- 5.3.2. Hvis den kommende modtager af meddelelserne ikke er i stand til at sikre deres behandling som "fortrolige" eller "uden præjudice", skal denne straks oplyse afsenderen herom.

5.4. Henvisningshonorar

- 5.4.1. En advokat må hverken af advokater eller andre kræve eller modtage honorar, provision eller andet vederlag for at henvise eller anbefale en klient til den pågældende anden advokat.
- 5.4.2. En advokat må ikke betale andre honorar, provision eller andet vederlag for få en klient henvist til sig.

5.5. Kommunikation med modparten

En advokat må ikke i en konkret sag henvende sig direkte til nogen, som er repræsenteret eller rådgives af en kollega, uden dennes samtykke og skal i så fald holde den anden advokat underrettet om enhver sådan kommunikation.

5.6. *(Ophævet efter beslutning på generalforsamlingen i CCBE i Dublin den 6. december 2002)*

5.7. Hæftelse for honorar

Ved professionelle relationer mellem medlemmer af advokatorganisationer i forskellige medlemsstater hæfter en advokat personligt, også i tilfælde af klientens insolvens, for den udenlandske kollegas krav på honorar, omkostninger og udlæg, såfremt han selv har engageret eller søgt råd hos kollegaen uden at begrænse sig til at anbefale kollegaen eller til at introducere klienten for ham. De pågældende advokater kan dog ved samarbejdets begyndelse træffe særlig aftale herom. Endvidere kan opdragsgiveren til enhver tid begrænse sin personlige hæftelse til de krav på honorar, omkostninger og udlæg, der er opstået før meddelelsen til kollegaen om, at opdragsgiveren ikke vil hæfte for fremtiden.

5.8. Fortsat faglig udvikling

Advokater bør vedligeholde og udvikle deres faglige viden og evner og tage deres erhvervs europæiske dimension i betragtning.

5.9. Tvister mellem advokater i forskellige medlemsstater

- 5.9.1. Hvis en advokat finder, at en kollega fra en anden medlemsstat har handlet i strid med reglerne om god advokatskik, skal han henlede kollegaens opmærksomhed derpå.
- 5.9.2. Hvis der opstår tvist af professionel art mellem advokater i forskellige medlemsstater, skal de så vidt muligt først søge den bilagt i mindelighed.
- 5.9.3. En advokat må ikke indlede retssag eller disciplinærsag mod en kollega i en anden medlemsstat angående et spørgsmål som nævnt i § 5.9.1. eller § 5.9.2. ovenfor uden først at orientere de advokatorganisationer, hvortil parterne hører, og give de pågældende advokatorganisationer mulighed for at bidrage til en løsning.

FORKLARENDE NOTAT

Dette forklarende notat blev på foranledning af CCBE's stående komité udarbejdet af CCBE's arbejdsgruppe vedrørende god advokatskik, som var ansvarlig for at udforme den første version af selve reglerne om god advokatskik. Notatet forsøger at forklare oprindelsen til reglernes bestemmelser, belyse de problemer, de er beregnet til at løse – særlig i forbindelse med grænseoverskridende virksomhed – og at yde hjælp til de kompetente myndigheder i medlemsstaterne i forbindelse med reglernes anvendelse. Det er ikke hensigten, at det skal have bindende virkning ved fortolkning af reglerne. Det forklarende notat blev vedtaget den 28. oktober 1988 og opdateret på CCBE's generalforsamling den 19. maj 2006. Det forklarende notat medtager også de ændringer til CCBE's vedtægter, der formelt blev godkendt på en ekstraordinær generalforsamling den 20. august 2007. Listen over erhverv i kommentaren til § 1.4 kan ændres.

De oprindelige udgaver af reglerne er på fransk og engelsk. Oversættelser til andre fællesskabssprog udarbejdes efter bemyndigelse fra de nationale delegationer.

Kommentar til § 1.1 – Advokatens stilling i samfundet

Perugia-deklarationen, vedtaget af CCBE i 1977, fastlagde de grundlæggende principper for advokaters adfærd, der gælder for advokater i hele EF. Bestemmelserne i § 1.1 gentager udtalelsen i Perugia-deklarationen om advokatens virke i samfundet, som danner grundlag for de regler, der regulerer udøvelsen af dette virke.

Kommentar til § 1.2 – Karakteren af regler om godadvokatskik

Disse bestemmelser gentager i hovedsagen forklaringen i Perugia-deklarationen om karakteren af regler om god advokatskik, og hvordan bestemte regler afhænger af bestemte lokale forhold, men ikke desto mindre er baseret på fælles værdier.

Kommentar til § 1.3 – Reglernes formål

Disse bestemmelser viser udviklingen af principperne i Perugia-deklarationen til særlige regler om god advokatskik for advokater i EU, EØS og Schweiz, og advokater i CCBE's associerede medlemslande og lande med observatørstatus, med særlig henvisning til disse grænseoverskridende virksomhed (defineret i § 1.5). Bestemmelserne i § 1.3.2 fastlægger CCBE's konkrete intentioner med hensyn til de væsentlige bestemmelser i reglerne.

Kommentar til § 1.4 – Den af reglerne omfattede personkreds

Reglerne angives at gælde for alle advokater som disse er defineret i direktivet om advokaters fri udveksling af tjenesteydelser fra 1977 og direktivet om advokaters ret til etablering i en anden medlemsstat fra 1998, såvel som advokater fra associerede medlemslande og lande med observatørstatus i CCBE. Dette omfatter advokater i lande, som efterfølgende har tiltrådt direktiverne, og hvis navne er blevet tilføjet ved ændring af direktiverne.

Følgelig gælder reglerne for alle de advokater, der er repræsenteret i CCBE, uanset om det er som fuldgyltige medlemmer, associerede medlemmer eller observatører, nemlig:

Albanien	Avokat
Armenien	Pastaban
Belgien	avocat / advocaat / Rechtsanwalt
Bulgarien	advokat
Cypern	dikegóros
Danmark	advokat
Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien	advokat
Det Forenede Kongerige	advocate, barrister, solicitor.
Estland	vandeadvokaat
Finland	asianajaja / advokat
Frankrig	avocat
Georgien	Advokati / Advokatebi
Grækenland	dikegóros
Irland	barrister, solicitor
Island	lögmaður
Italien	avvocato
Kroatien	odvjetnik
Letland	zvērīnāts advokāts
Liechtenstein	Rechtsanwalt
Litauen	advokatas
Luxembourg	avocat / Rechtsanwalt
Malta	avukat, prokuratur legali
Moldova	Avocat
Montenegro	advokat
Nederlandene	advocaat
Norge	advokat
Polen	adwokat, radca prawny
Portugal	advogado
Rumænien	avocat
Schweiz	Rechtsanwalt / Anwalt / Fürsprech / Fürsprecher / avocat / avvocato /advokat
Serbien	advokat
Slovakiet	advokát / advokátka
Slovenien	odvetnik / odvetnica
Spanien	abogado / advocat / abokatu / avogado
Sverige	advokat
Tjekkiet	advokát
Tyrkiet	avukat
Tyskland	Rechtsanwalt
Ungarn	ügyvéd
Ukraine	advokat
Østrig	Rechtsanwalt

Håbet er også, at reglerne vil kunne accepteres af advokatstanden i andre europæiske ikke-medlemslande såvel som andetsteds, så de også kan anvendes i de relevante konventioner mellem sådanne lande og medlemsstaterne.

Kommentar til § 1.5 – Reglernes materielle anvendelsesområde

Reglerne får her kun direkte anvendelse på "grænseoverskridende virksomhed" (som defineret) for advokater i EU, EØS og Schweiz og advokater i associerede medlemmer og observatører i CCBE – se ovenfor om § 1.4 og definitionen af "medlemsstat" i § 1.6. (Se også ovenfor om mulige fremtidige udvidelser til advokater i andre lande.) Definitionen af grænseoverskridende virksomhed vil f.eks. omfatte kontakter i stat A, selv i et spørgsmål om intern lovgivning i stat A, mellem en advokat fra stat A og en advokat fra stat B. Den vil udelukke kontakter mellem advokater fra stat A i stat A om et spørgsmål, der opstår i stat B, forudsat at ingen af deres professionelle aktiviteter finder sted i stat B, men vil omfatte virksomhed udøvet af advokater fra stat A i stat B, selv om det kun er i form af meddelelser sendt fra stat A til stat B.

Kommentar til § 1.6 – Definitioner

Bestemmelsen definerer nogle udtryk, der anvendes i reglerne: "medlemsstat", "hjemland", "værtsland", "kompetent myndighed", "direktiv 77/249/EØF" og "direktiv 98/5/EF". Henvisen til "hvor advokaten udøver grænseoverskridende virksomhed" bør fortolkes i lyset af definitionen af "grænseoverskridende virksomhed" i § 1.5.

Kommentar til § 2.1 – Uafhængighed

Bestemmelsen gentager i hovedsagen den generelle principerklæring i Perugia-deklarationen.

Kommentar til § 2.2 – Tillid, troværdighed og personlig integritet

Bestemmelsen gentager ligeledes et generelt princip, der er indeholdt i Perugia-deklarationen.

Kommentar til § 2.3 – Fortrolighedspligt

Bestemmelsen gentager først, i § 2.3.1, nogle generelle principper, der er fastlagt i Perugia-deklarationen og anerkendt af Europadomstolen i AM&S-sagen (157/79). I §§ 2.3.2 til 2.3.4 udvikles principperne til en konkret regel om fortrolighedspligt. § 2.3.2 indeholder den grundlæggende regel om respekten for fortrolighed. § 2.3.3 bekræfter, at forpligtelsen stadig er bindende for advokaten, selv om han ophører med at repræsentere den pågældende klient.

§ 2.3.4 bekræfter, at advokaten ikke blot skal respektere fortrolighedspligten selv, men skal kræve, at alle fuldmægtige og ansatte i hans firma også gør det.

Kommentar til § 2.4 – Respekt for udenlandske advokatorganisationers regler om god advokatskik

Artikel 4 i direktivet om advokaters fri udveksling af tjenesteydelser indeholder følgende bestemmelser om de regler, der skal overholdes af en advokat fra en medlemsstat, som i kraft af artikel 49 i den konsoliderede EF-traktat lejlighedsvis eller på midlertidigt grundlag yder tjenester i en anden medlemsstat:

- a) Virksomhed i forbindelse med repræsentation og forsvar af en klient for retten eller over for offentlige myndigheder udøves i den medlemsstat, der er værtsland, på de betingelser, som gælder for advokater, der er etableret i denne stat, bortset fra betingelser om bopæl eller medlemskab af en faglig organisation i nævnte stat.
- b) Under udøvelsen af disse former for virksomhed skal advokaten iagttage de faglige regler, der gælder i værtslandet, idet han dog fortsat er undergivet de forpligtelser, der påhviler ham i den medlemsstat, han kommer fra.
- c) Under udøvelse af disse former for virksomhed i Det forenede Kongerige, forstås ved "de faglige regler, der gælder i værtslandet", de faglige regler, der gælder for "solicitors", såfremt de nævnte former for virksomhed ikke er forbeholdt "barristers" eller "advocates". I modsat fald anvendes de faglige regler, der gælder for sidstnævnte. "Barristers", der kommer fra Irland, er dog altid undergivet de faglige regler, der gælder for "barristers" eller "advocates" i Det forenede Kongerige. Under udøvelse af disse former for virksomhed i Irland forstås ved "de faglige regler, der gælder i værtslandet", de faglige regler, der gælder for "barristers" for så vidt de angår den mundtlige forelæggelse af en sag for retten. I alle andre tilfælde finder de faglige regler anvendelse, der gælder for "solicitors". "Barristers" og "advocates", der kommer fra Det forenede Kongerige, er dog altid undergivet de faglige regler, der gælder for "barristers" i Irland.
- d) Ved udøvelsen af andre former for virksomhed end dem, der er omhandlet i a) ovenfor, forbliver advokaten undergivet de betingelser og faglige regler, der gælder i den medlemsstat, han kommer fra, idet han dog tillige er undergivet de regler, som uanset deres oprindelse gælder for advokatstanden i værtslandet, navnlig vedrørende uforenelighed mellem udøvelse af advokatgerning og andre former for virksomhed i denne stat, tavshedspligt, forholdet mellem kolleger, forbud mod, at samme advokat bistår parter med modstridende interesser, samt vedrørende annoncering. Disse regler kan dog kun anvendes, såfremt de kan efterkommes af en advokat, der ikke er etableret i værtslandet, og kun i det omfang kravet om overholdelse er objektivt begrundet af advokatgerningen, standens omdømme og overholdelsen af ovennævnte regler om uforenelighed.

Direktivet om advokaters ret til etablering i en anden medlemsstat indeholder følgende bestemmelser om de regler, der skal overholdes af en advokat fra en medlemsstat, som i kraft af artikel 43 i den konsoliderede EF-traktat permanent yder tjenester i en anden medlemsstat:

- a) Uanset de faglige og etiske regler, en advokat er underkastet i hjemlandet, er en advokat, der udøver virksomhed under hjemlandets advokattitel, underkastet de samme faglige og etiske regler som de advokater, der udøver virksomhed under værtslandets relevante advokattitel, for så vidt angår alle de former for virksomhed, han udøver på værtslandets område (artikel 6.1).
- b) Værtslandet kan pålægge en advokat, der udøver virksomhed under hjemlandets advokattitel, pligt til at tegne en advokatforsikring eller til at tilslutte sig en for advokater etableret garantifond efter de regler, værtslandet fastsætter for advokatvirksomhed, der udøves på dets område.

En advokat, der udøver virksomhed under hjemlandets advokattitel, er dog fritaget for denne forpligtelse, hvis han kan dokumentere, at han er omfattet af en forsikrings- eller garantiordning i overensstemmelse med de i hjemlandet gældende regler, forudsat at den pågældende forsikrings- eller garantiordning er ækvivalent i henseende til dækningens vilkår og omfang. Foreligger der kun delvis ækvivalens, kan værtslandets kompetente myndighed kræve, at der tegnes en supplerende forsikring eller stilles en supplerende garanti for at dække de områder, der ikke er omfattet af den forsikring, der er tegnet, eller den garanti, der er stillet efter hjemlandets regler (artikel 6.3).

- c) En advokat, der er registreret i et værtsland under hjemlandets advokattitel, kan udøve advokatvirksomhed som lønmodtager hos en anden advokat, hos en advokatsammenslutning eller i et advokatselskab eller i en offentlig eller privat virksomhed, i det omfang værtslandet giver advokater, der er registreret under værtslandets advokattitel, ret hertil (artikel 8).

I sager, der ikke er dækket af nogen af disse direktiver, eller som går videre end kravene i disse direktiver, er en advokats forpligtelser i henhold til fællesskabsretten til overholdelse af andre advokatorganisationers regler et spørgsmål om fortolkning af de relevante bestemmelser som f.eks. e-handelsdirektivet (2000/31/EF). Et vigtigt formål med reglerne er at minimere og om muligt helt eliminere de problemer, der kan opstå i forbindelse med "dobbelte adfærdsregler", dvs. anvendelsen af mere end et sæt potentielt modstridende nationale regler på en bestemt situation (se § 1.3.1).

Kommentar til § 2.5 – Uforenelige beskæftigelser

Der er forskelle både mellem og inden for medlemsstaterne om den udstrækning, hvori advokater har lov til at have anden beskæftigelse, f.eks. i erhvervsmæssig virksomhed. Det generelle formål med regler, der udelukker en advokat fra anden beskæftigelse er at beskytte advokaten mod påvirkninger, der kan mindske advokatens uafhængighed eller hans rolle i retsplejen. Variationerne i disse regler afspejler forskellige lokale forhold, forskellige opfattelser af advokaters virke og forskellige måder at lave regler på. For eksempel er der i nogle tilfælde fuldstændigt forbud mod at have visse navngivne erhverv, hvorimod det i andre tilfælde generelt er tilladt at have anden beskæftigelse med forbehold af overholdelse af konkrete foranstaltninger til beskyttelse af advokatens uafhængighed.

§§ 2.5.2 og 2.5.3 omhandler forskellige omstændigheder, hvor en advokat fra en medlemsstat udøver grænseoverskridende virksomhed (som defineret i § 1.5) i et værtsland, når han er medlem af værtslandets advokatstand.

§ 2.5.2 pålægger en advokat, der repræsenterer en klient i en retssag eller over for offentlige myndigheder i et værtsland, fuld overholdelse af værtslandets regler vedrørende uforenelige beskæftigelser. Dette gælder uanset om advokaten er etableret i værtslandet eller ej.

§ 2.5.3 pålægger på den anden side "respekt" for værtslandets regler om forbudte eller uforenelige beskæftigelser i andre tilfælde, men kun såfremt den i værtslandet etablerede advokat ønsker at deltage direkte i erhvervs- eller anden virksomhed, der ikke er forbundet med advokatvirksomhed.

Kommentar til § 2.6 – Individuel reklamering

Udtrykket "individuel reklamering" dækker advokatfirmaers såvel som individuelle advokaters reklamering i modsætning til fælles reklamering organiseret af advokatorganisationerne for deres medlemmer som helhed. De regler, der regulerer advokaters individuelle reklamering, varierer betydeligt i medlemsstaterne. § 2.6 gør det klart, at der ikke er nogen overordnet indvending mod individuel reklamering i forbindelse med grænseoverskridende virksomhed. Advokater er imidlertid ikke desto mindre underlagt forbud eller restriktioner, der er fastsat i deres nationale adfærdsregler, og en advokat vil stadig være underlagt forbud eller restriktioner, der er fastsat i værtslandets regler, når disse er bindende for advokaten i kraft af direktivet om advokaters fri udveksling af tjenesteydelser eller direktivet om advokaters ret til etablering i en anden medlemsstat.

Kommentar til § 2.7 – Klientens interesser

Bestemmelsen understreger det generelle princip, at advokaten altid skal handle i sin klients interesse og lade denne gå forud for sine egne og sine kollegers interesser.

Kommentar til § 2.8 – Begrænsning af advokatens ansvar over for klienten

Bestemmelsen gør det klart, at der ikke er nogen overordnet indvending mod at begrænse advokatens ansvar overfor klienten i forbindelse med grænseoverskridende virksomhed, uanset om det sker ved kontrakt eller ved anvendelse af et aktieselskab, et kommanditselskab eller et anpartsselskab. Bestemmelsen påpeger dog, at det kun er en mulighed, såfremt den relevante lovgivning og de relevante adfærdsregler tillader det – og i visse retsområder forbyder eller begrænser loven eller adfærdsreglerne en sådan ansvarsbegrænsning.

Kommentar til § 3.1 – Påtagelse og udtræden af sager

Bestemmelserne i § 3.1.1 har til hensigt at sikre, at der opretholdes et forhold mellem advokaten og klienten, og at advokaten rent faktisk modtager instrukser fra klienten, selv om disse kan meddeles gennem en behørigt bemyndiget mellemmand. Det er advokatens ansvar at forvisse sig om mellemmandens bemyndigelse og klientens ønsker.

§ 3.1.2 omhandler den måde, hvorpå advokaten skal udføre sine pligter. Bestemmelsen om, at advokaten skal påtage sig personligt ansvar for udførelsen af de opgaver, der gives ham, betyder, at advokaten ikke kan undgå ansvar ved uddelegering til andre. Det forhindrer ikke advokaten i at søge at begrænse sit juridiske ansvar i den udstrækning dette er tilladt i henhold til den relevante lovgivning eller de relevante adfærdsregler – se § 2.8.

§ 3.1.3 fastslår et princip, der er særlig relevant ved grænseoverskridende virksomhed, f.eks. når en advokat bliver bedt om at varetage en sag på vegne af en advokat eller klient fra en anden stat, som ikke kender den relevante lovgivning eller praksis, eller når en advokat bliver anmodet om at varetage en sag, der vedrører lovgivningen i en anden stat, som han ikke kender.

En advokat er i almindelighed berettiget til at nægte at påtage sig en sag, men § 3.1.4 fastslår at, når han engang har påtaget sig den, er advokaten forpligtet til ikke at udtræde af sagen uden at sikre sig, at klientens interesser varetages.

Kommentar til § 3.2 – Interessekonflikter

Bestemmelserne i § 3.2.1 forhindrer ikke, at en advokat repræsenterer to eller flere klienter i samme sag, forudsat at de ikke har modstridende interesser, og at der ikke er væsentlig risiko for, at en sådan interessekonflikt opstår. Såfremt en advokat allerede repræsenterer to eller flere klienter på denne måde, og der efterfølgende opstår interessekonflikt mellem disse klienter, eller der er risiko for krænkelse af fortrolighedspligten eller andre forhold, hvor advokatens uafhængighed kan anfægtes, skal advokaten træde helt ud af sagen.

Der kan imidlertid være omstændigheder, hvor der opstår uenighed mellem to eller flere klienter, som er repræsenteret af den samme advokat, hvor det kan være hensigtsmæssigt, at advokaten forsøger at fungere som mægler. I sådanne sager er det op til advokaten at bruge sin egen dømmekraft til at beslutte, hvorvidt interessekonflikten mellem klienterne er af en sådan art, at det kræver, at advokaten træder ud af sagen. Hvis ikke kan advokaten overveje, om det vil være relevant at forklare situationen for klienterne, opnå deres accept og forsøge at fungere som mægler for at løse uenigheden mellem dem, og kun hvis dette forsøg på mægling slår fejl, udtræde af sagen.

I § 3.2.4 finder de foregående bestemmelser i § 3 anvendelse på advokater, der udøver advokatvirksomhed i fællesskab. For eksempel bør et advokatfirma udtræde af sagen, hvis der er en interessekonflikt mellem to af firmaets klienter, selv om forskellige advokater i firmaet repræsenterer hver sin klient. På den anden side er det i den form for "kontorfællesskab", der anvendes af engelske advokater ("barristers"), hvor den enkelte advokat repræsenterer klienterne individuelt, undtagelsesvis muligt for forskellige advokater i fællesskabet at repræsentere klienter med modstridende interesser.

Kommentar til § 3.3 – Honoraraftaler om andel i sagens genstand (pactum de quota litis)

Disse bestemmelser afspejler den almindelige indstilling i alle medlemsstater, at uregulerede honoraraftaler om andel i sagens genstand (pactum de quota litis) er i modstrid med korrekt retspleje, fordi de opmuntrer til spekulativ procesførelse og kan misbruges. Bestemmelserne har imidlertid ikke til hensigt at forhindre opretholdelse eller indførelse af ordninger, hvorefter advokaten får betaling efter resultater eller kun får betaling, hvis han lykkes med søgsmålet eller sagen, forudsat at sådanne ordninger er underlagt tilstrækkelig regulering og kontrol til beskyttelse af klienten og korrekt retspleje.

Kommentar til § 3.4 – Honorarfastsættelse

§ 3.4 opstiller tre krav: En generel standard vedrørende oplysning til klienten om advokatens honorarer, et krav om, at disse skal være rimelige og passende, og et krav om, at de skal overholde gældende lov og adfærdsregler.

I mange medlemsstater findes der mekanismer til regulering af advokathonorarer i henhold til national lovgivning eller adfærdsregler, enten med reference til en pådømmelse fra advokatorganisationen eller på anden måde. I situationer, der er reguleret af direktivet om advokaters ret til etablering i en anden medlemsstat, hvor advokaten er underlagt både værtslandets og hjemlandets regler, er det muligt, at opkrævningsgrundlaget skal overholde begge regelsæt.

Kommentar til § 3.5 – A conto-afregning

§ 3.5 antager, at en advokat kan kræve a conto-betaling af sit honorar og/eller udlæg, men sætter en grænse med henvisning til et rimeligt skøn af disse. Se ligeledes § 3.1.4 om retten til udtræden.

Kommentar til § 3.6 – Honorardeling med andre end advokater

I nogle medlemsstater har advokater lov til at praktisere sammen med medlemmer af visse andre godkendte professioner, hvad enten det er juridiske professioner eller ej. Bestemmelserne i § 3.6.1 har ikke til hensigt at forhindre honorardeling med sådanne godkendte former for sammenslutninger. Det er heller ikke hensigten med bestemmelserne at forhindre honorardeling mellem de advokater, som reglerne gælder for (se § 1.4 ovenfor), og andre "advokater", f.eks. advokater fra ikke-medlemsstater eller medlemmer af andre juridiske professioner i medlemsstaterne som f.eks. notarer.

Kommentar til § 3.7 – Procesomkostninger og mulighed for retshjælp

§ 3.7.1 understreger vigtigheden af at forsøge at løse tvister på en måde, der er omkostningseffektiv for klienten, herunder rådgivning om, hvorvidt man skal forsøge at forhandle et forlig på plads og om, hvorvidt man skal foreslå at henvise tvisten til en eller anden form for alternativ konfliktløsning.

§ 3.7.2 kræver, at en advokat, hvor det er relevant, oplyser sin klient om muligheden for retshjælp. Der er vidt forskellige bestemmelser i medlemsstaterne om muligheden for retshjælp. Ved grænseoverskridende virksomhed bør advokaten tænke på muligheden af, at det er bestemmelserne om retshjælp i den nationale lovgivning, som advokaten ikke kender, der er gældende.

Kommentar til § 3.8 – Klientmidler

Bestemmelserne i § 3.8 afspejler den anbefaling, CCBE vedtog i Bruxelles i november 1985, om behovet for at fastsætte og håndhæve minimumsregler om passende kontrol med og rådighed over klientmidler, der inden for Fællesskabet er i advokaters varetægt. § 3.8 fastsætter minimumsstandarder, der skal overholdes, samtidig med at de ikke griber ind i enkelthederne i de nationale systemer, som yder bedre eller strengere beskyttelse af klientmidler.

Advokater, der forvalter klientmidler, selv som led i grænseoverskridende virksomhed, skal overholde deres hjemlige advokatorganisations regler. Advokaten skal være opmærksom på de spørgsmål, der opstår, når reglerne i mere end en medlemsstat er gældende, særlig hvis advokaten er etableret i et værtsland i henhold til direktivet om advokaters ret til etablering i en anden medlemsstat.

Kommentar til § 3.9 – Advokatansvarsforsikring

§ 3.9.1 afspejler en anbefaling, ligeledes vedtaget af CCBE i Bruxelles i november 1985, om behovet for, at alle advokater i EU er forsikret mod de risici, der opstår som følge af påstande om embedsforsømmelse, der rejses mod dem. § 3.9.2 behandler den situation, hvor der ikke kan tegnes forsikring på det grundlag, der er beskrevet i § 3.9.1.

Kommentar til § 4.1 – Adfærdsregler i og over for retten

Bestemmelsen fastslår det princip, at en advokat er bundet til at følge de regler, der gælder for den domstol eller anden instans, for hvilken advokaten optræder eller giver møde på klientens vegne.

Kommentar til § 4.2 – Korrekt processuel adfærd

Bestemmelsen fastslår det generelle princip, at en advokat i partsprocesser ikke må søge at drage uretmæssige fordele af sin modpart. For eksempel må advokaten ikke uden forudgående meddelelse til modpartens advokat rette henvendelse til dommeren eller forsyne denne med bilag, notater eller dokumenter, som modpartens advokat ikke får rimelig tid til at gøre sig bekendt med, medmindre sådanne skridt er tilladt under den pågældende procesordning. I den udstrækning, det ikke er forbudt ved lov, må en advokat ikke for retten røbe eller fremlægge forligsforslag i sagen fra den anden part eller dennes advokat uden udtrykkeligt samtykke fra den anden parts advokat. Se ligeledes § 4.5 nedenfor.

Kommentar til § 4.3 – Opførsel i retten

Bestemmelsen afspejler den nødvendige balance mellem respekt for retten og loven på den ene side og bestræbelserne på at tjene klientens interesser bedst muligt på den anden.

Kommentar til § 4.4 – Urigtige eller vildledende oplysninger

Bestemmelsen fastslår det princip, at advokaten aldrig bevidst må vildlede retten. Dette er nødvendigt, hvis der skal være tillid mellem domstolene og advokatstanden.

Kommentar til § 4.5 – Reglernes anvendelse i voldgiftssager etc.

Med denne bestemmelse udstrækkes de foregående bestemmelser vedrørende advokatens forhold til retten til andre organer, der udøver domstols- eller domstolslignende funktioner.

Kommentar til § 5.1 – Det kollegiale fællesskab

Disse bestemmelser, som er baseret på erklæringer i Perugia-deklarationen, understreger, at det er i offentlighedens interesse, at advokatstanden opretholder et tillids- og samarbejdsforhold mellem sine medlemmer. Dette kan dog ikke anvendes til at retfærdiggøre, at advokatstandens interesser sættes over retfærdighedens eller klienternes interesser (se ligeledes § 2.7).

Kommentar til § 5.2 – Samarbejde mellem advokater fra forskellige medlemsstater

Bestemmelsen udvikler et princip, der blev fremført i Perugia-deklarationen med henblik på at undgå misforståelser i forretninger mellem advokater fra forskellige medlemsstater.

Kommentar til § 5.3 – Korrespondance mellem advokater

I visse medlemsstater anses meddelelser mellem advokater (skriftlige eller mundtlige) normalt for at skulle holdes fortrolige mellem advokaterne. Det betyder, at indholdet af meddelelserne ikke kan videregives til andre, normalt ikke kan videregives til advokaternes klienter, og under alle omstændigheder ikke kan fremlægges i retten. I andre medlemsstater vil dette ikke være konsekvensen, medmindre korrespondancen er markeret som "fortrolig".

I andre lande igen skal advokaten holde sin klient fuldt informeret om alle relevante meddelelser fra en kollega, der repræsenterer en anden part, og markering af et brev som "fortroligt" betyder kun, at det drejer sig om et juridisk spørgsmål, der er henvendt til den modtagende advokat og dennes klient og ikke skal misbruges af tredjemand.

I visse lande skal advokaten, hvis han ønsker at indikere, at et brev sendes i et forsøg på at forlige en tvist og ikke skal fremlægges i retten, markere brevet med ordene "uden præjudice".

Disse vigtige nationale forskelle giver anledning til mange misforståelser.

Derfor skal advokater være meget påpasselige, når de skriver korrespondance på tværs af grænserne.

Når en advokat ønsker at sende et brev til en kollega i en anden medlemsstat på det grundlag, at det skal behandles fortroligt mellem advokaterne, eller at det er "uden præjudice", bør advokaten på forhånd spørge, om brevet kan accepteres på det grundlag. En advokat, der ønsker, at en meddelelse skal accepteres på dette grundlag, skal klart lade dette fremgå af meddelelsen eller i et følgebrev.

En advokat, der er den påtænkte modtager af en sådan meddelelse, men som ikke er i stand til at respektere eller sikre respekt for det grundlag, den skal sendes på, skal straks oplyse afsenderen herom, således at meddelelsen ikke afsendes. Hvis meddelelsen allerede er modtaget, skal modtageren returnere den til afsenderen uden på nogen måde at afsløre indholdet eller henvise til det. Hvis modtagerens nationale lovgivning eller regler forhindrer modtageren i at opfylde dette krav, skal han straks oplyse afsenderen herom.

Kommentar til § 5.4 – Henvisningshonorar

Bestemmelsen afspejler det princip, at en advokat ikke bør kræve eller modtage betaling alene for at henvise en klient, hvilket ville kunne hindre klientens frie valg af advokat eller klientens interesse i at blive henvist til den bedste tilgængelige bistand. Dette forhindrer ikke honorardelingsordninger mellem advokater på korrekt vis (se ligeledes § 3.6 ovenfor).

I nogle medlemsstater er det i visse tilfælde tilladt for advokater at modtage provision, forudsat at: a) klientens interesser tjenes bedst muligt, b) klienten får fuld oplysning herom, og c) klienten har givet samtykke til, at advokaten får provision. I disse tilfælde er provisionen en del af advokatens vederlag for de tjenester, han har ydet til klienten, og ikke dækket af det forbud mod henvisningshonorarer, der har til hensigt at forhindre, at advokater får en hemmelig fortjeneste.

Kommentar til § 5.5 – Kommunikation med modparten

Bestemmelsen afspejler et generelt anerkendt princip og har til hensigt både at fremme gnidningsløs forretningsudøvelse mellem advokaterne og at forebygge ethvert forsøg på at snyde en anden advokats klient.

Kommentar til § 5.6 – Advokatskifte

§ 5.6 omhandlede advokatskifte. Paragraffen blev slettet fra reglerne den 6. december 2002.

Kommentar til § 5.7 – Hæftelse for honorar

Disse bestemmelser bekræfter i hovedsagen bestemmelser, der er indeholdt i Perugia-deklarationen. Eftersom misforståelser om ansvaret for ubetalte honorarer er en almindelig grund til uenighed mellem advokater fra forskellige medlemsstater, er det vigtigt, at en ad-

vokat, som ønsker at udelukke eller begrænse sin personlige forpligtelse til at være ansvarlig for en udenlandsk kollegas honorarer, når frem til en klar aftale om dette allerede fra begyndelsen af samarbejdet.

Kommentar til § 5.8 – Fortsat faglig udvikling

Det er en faglig forpligtelse at holde sig ajour med udviklingen i lovgivningen. Det er især væsentligt, at advokater er opmærksomme på EU-lovgivningens voksende indflydelse på deres fagområde.

Kommentar til § 5.9 – Tvister mellem advokater i forskellige medlemsstater

En advokat har ret til at gøre alle juridiske eller andre retsmidler, som han er berettiget til, gældende mod en kollega i en anden medlemsstat. Såfremt det drejer sig om et brud på en adfærdsregel eller en tvist af faglig karakter, er det ikke desto mindre ønskeligt, at mulighederne for en mindelig afgørelse er udtømte – om nødvendigt med hjælp fra de berørte advokatorganisationer – før sådanne retsmidler tages i brug.